

JOHS. JACOBSEN
**UNGDOM
MELLEM TO
VERDENSKRIGE**

FREMAD

JOHS. JACOBSEN

UNGDOM MELLEM TO VERDENSKRIGE

Blade af

DANMARKS SOCIALDEMOKRATISKE UNGDOMS
HISTORIE

FORLAGET FREMAD
KØBENHAVN 1945

INDHOLDSFORTEGNELSE

	Side
Forord	7
Indledning: Et Manifest	9
Offentligheden faar Underretning om Stiftelsen af D. s. U. — Et historisk Dokument.	
Fra 1872 til 1920	12
Borger August Touchers Forslag om en Sektion for Ungdommen. — Fremskridtsklubberne i Jylland. — Tiden omkring Aarhundredskiftet. — Socialistisk Ungdomsforbund. — Socialdemokratisk Ungdomsforbund. — Socialistisk Ungdomsforbund giver sig selv Dødsstødet. — Sprængnings-Episode 1912. — Under den første Verdenskrig. — Opposition mod Socialdemokratiet. — Zimmerwald-Bevægelsen. — Slagelse-Kongressen 1919. — S. U. F. sprænges.	
D. s. U. stiftes	36
Landsmødet i Aarhus 8. Februar 1920. — D. s. U.-Navnet et Program, en Protest, en Vilje. — Begyndelse i det smaa.	
Den første Kongres	47
Nyborg i Pinsen 1920. — Lille af Omfang, men stor af Betydning. — Det ny Forbunds Linje.	
S. U. F.s Endeligt	53
Navneforandring, »væsentligst paa Begæring udefra«. — Ogsaa det venstre-socialistiske Parti lider en krank Skæbne. — Forskellen paa S. U. F. og D. s. U. — Erfaringerne fra Forgængerne, en aandelig Arv til D. s. U.	
D. s. U. og Socialdemokratiet	59
Forhandlinger med Partiet. — Livlig Diskussion paa Kolding-Kongressen 1922 om Ordene »bør« og »skale«. — Reglerne for Samarbejdet vedtages af begge Parter i Efteraaret 1922. — To fastlønnede Tillidsmænd paa Forbundets Kontor. — Hverken »Børnehaver« eller »Sandkasse«.	
Samarbejde med andre	69
Organisatorisk Forbindelse mellem D. s. U. og D. U. I — Samarbejde mellem D. s. U. og Landarbejderne. — Det permanente Landarbejderudvalgs Virksomhed. — Faglig Ungdom. — Kooperationen. — Arbejderbevægelsens sønderjydske Landsforening. — Den socialdemokratiske Presse.	

Arbejdet for Lærlingene	82
Harald Jensen den egentlige Banebryder for en Forbedring af Lærlingenes Kaar. — Socialminister Borgbjergs Forslag til en ny Lærlingelov. — Landsomfattende Agitation mod Venstre-regeringen Madsen-Mygdals reaktionære Lovforslag. — Redegørelse for Lærlingeungdommens Hovedkrav til Lovgivningen. — Venstre og Konservative rejser voldsom Kampagne mod Steinckes Forslag. — D. s. U. protesterer. — Socialminister Ludvig Christensens Forslag gennemføres i Maj 1937. — Ungdommens Krav opfyldt paa væsentlige Punkter.	
Over Landegrænserne	94
Arbejderungdommens Internationale oprettes paa Initiativ af D. s. U. — Internationale Stævner i Udlandet og herhjemme. — Skandinavisk Samarbejde. — Nordisk socialistisk Ungdomsstævne i København 1930.	
Ungdommen og Forsvaret	104
Estrups Forfusning af Forsvarssagen. — Fra Folkehær til Afrustning. — S. U. F.s Sammenstød med Myndighederne. — Illusioner brister. — Skepsis med Hensyn til Afrustningskonferencen. — Socialdemokratiet opgiver den isolerede Afrustning. — D. s. U. paa Linje med Partiet. — Den kommanderende General til Diskussionsmøder i københavnske D. s. U.-Afdelinger. — Konference mellem Arbejdere og Officerer. — Folk og Værn. — Officerer paa D. s. U.-Kursus. — Militære Befalingsmænd som Talere ved D. s. U.-Møder. — Dagens Virkelighed.	
Perioder i D. s. U.s Historie	120
Kamp og Agitation, men ogsaa Oplysning. — Nye Arbejdsformer, kulturel Linje. — Landslederkursus. — Kampagne mod Smudslitteraturen. — D. s. U.s Indsats paa det socialpolitiske Omraade. — Den unge Generation og Samfundet. — Det store socialpolitiske Arbejdsprogram af 1944.	
»Rød Ungdom« gennem de 25 Aar	150
Vort Bannermærke, vor Tribune og vort vigtigste Vaaben. — Jens Christensens politiske Testamente til den socialdemokratiske Ungdom. — »Rød Ungdom« under skiftende Redaktører.	
Under Krig og Besættelse	160
I det nationale og folkelige Samarbejdes Tegn. — Dansk Ungdomssamvirke. — Kafferationeringens Indvirkning paa Foreningslivet. — Indkaldelserne til Beredskabsstyrken. — Mørketid er Læsetid. — Forfærdende Mangel paa Mødelokaler. — Bekendelse til dansk Folkestyre og dansk Kultur.	
Epilog	174

FORORD

Anledningen til denne Bog er, at Danmarks socialdemokratiske Ungdom fylder 25 Aar den 8. Februar 1945, og Formaålet med den er at give en samlet Skildring af dansk socialdemokratisk Ungdomsbevægelses Historie lige fra den første spæde Spire i 1872 til i Dag. Hovedvægten er dog naturligvis lagt paa D. s. U.s 25-aarige Historie; men en Forudsætning for helt at forstaa denne er Kendskabet til det, der gik forud, og derfor er i store Træk givet et Rids deraf, idet der i dette Afsnit navnlig redegøres for Aarsagerne til Socialdemokratisk Ungdomsforbunds Sprængning i 1919.

Der er i denne Bog kun forholdsvis lidt om Personerne, mest om Begivenhederne; men gennem Skildringen af disse dannes jo ogsaa et Billede af Personerne, der staar bag.

D. s. U.s Virksomhed gennem de 25 Aar har været saa mangearartet og saa vidtspændende, at en detaljeret Gennemgang deraf vilde blive til flere tykke Boger. Med nærværende Bog er gennem Omtale og Vurdering af forskellige større og mindre Begivenheder og Sager søgt givet en Karakteristik af D. s. U.s Virksomhed og dens Betydning.

Det var i en bevæget Efterkrigstid, D. s. U. kom til Verden, og 25 Aars Dagen passerer under Trykket af alle Tidens største og voldsomste Krig. Mellem disse to Verdenskrige har D. s. U. levet og virket under Vilkaar og med Opgaver, som ingen af de foregaaende socialdemokratiske Ungdomsforbund blot til-

nærmelsesvis kendte til. Det har præget denne Ungdom. Den har set skønne Illusioner briste, og den har maattet foretage Omvurdering paa væsentlige Punkter. Det er dog hverken nogen desillusioneret eller rodløs Ungdom, der i Dag samles i D. s. U.; Tiden har blot givet den en mere realistisk Indstilling, end det ellers skulde være Ungdommens Lod.

Gennem alle 25 Aar har D. s. U. staaet fast paa Socialdemokratiets Grund, har sammen med Partiet oplevet store Øjeblikke og bitre Stunder, men altid, baade i Medgang og i Modgang, holdt sig rank og levende. Maatte D. s. U. fremdeles være den Kilde, hvorfra det danske Socialdemokrati faar sin Fornyelse.

November 1944.

Johs. Jacobsen.

Idet vi udtaler Tilfredshed med, at det er lykkedes at udsende det foreliggende Skrift om D. s. U., retter vi en hjertelig Tak til Forlaget »Fremad«, der har paataget sig Udgifterne ved Bogens Udgivelse, ligesom Forlaget har ønsket, at et eventuelt Overskud ved Bogens Salg tilfalder D. s. U.s Landsforbund.

D. s. U.s Sekretariat.

INDLEDNING: ET MANIFEST

DEN 8. FEBRUAR 1920, en Søndag, stiftedes Landsorganisationen *Danmarks socialdemokratiske Ungdom*. Det skete ved et Landsmøde i Aarhus, hvori deltog Repræsentanter for 24 Ungdomsforeninger med tilsammen 2000 Medlemmer, der kort Tid i Forvejen havde brudt med Socialdemokratisk Ungdomsforbund, fordi Flertallet inden for dettes Hovedledelse efterhaanden havde fort Forbundet bort fra Socialdemokratiet og over i kommunistisk Retning.

Om Dannelsen af det ny Ungdomsforbund, *D. s. U.*, fik Offentligheden Underretning gennem følgende Manifest:

Til Danmarks unge Socialdemokrater!

*I snart et Aar har Virksomheden inden for Socialdemokratisk Ungdomsforbund været præget af en dybtgaaende Strid om den Kurs, der skal styres. Støttet baade økonomisk og moralsk af udenlandske Kræfter har en lille københavnsk Lederlike, saa længe det var den muligt, benyttet Forbundet som Skalkeskjul for Forberedelser til Splittelsesforsøg over for det danske Socialdemokrati. Systematisk har de arbejdet paa at bringe Ungdomsbevægelsen bort fra dens oprindelige Opgave: et Oplysningsarbejde paa socialdemokratisk Grundlag. Hykle-
risk har de forsøgt at berolige Medlemmerne med, at deres Bestræbelser kun gik ud paa en Radikalisering af det danske Socialdemokrati.*

Nu har de endelig kastet Masken og bekendt Kulor. Sandheden viser sig da at være den, at de vilde skabe et nyt, bolsche-

vikisk Splittelsesparti med Socialdemokratisk Ungdomsforbund og Socialistisk Arbejderparti som bærende Grundlag.

Splittelsesforsøg er ikke noget ukendt Fænomen inden for den danske Arbejderbevægelse. Dens Historie er rig paa Eksempler i saa Henseende; men om alle Splittelsesforsøg gælder det, at de er strandet, fordi en overvældende Del af Arbejderklassen altid har vist Forræderne Foragt og vendt dem Ryggen. De sidste Dages Forrædere faar næppe heller nogen anden Skæbne.

Danmarks unge Socialdemokrater! Hvad der er sket, er en nøjagtig Gentagelse af Forræderiet i 1908. Syndikalisternes nuværende Fører, Redaktør af »Solidaritet« Chr. Christensen, forsøgte dengang at benytte den socialistiske Ungdomsbevægelse til Splittelsesforsøg over for Socialdemokratiet. Men hans Beregninger slog fejl, hans Dagblad, »Socialistisk Arbejderblad«, gik i Stykker, og alle de unge, maalbevidste Socialdemokrater forlod ham. Resolut dannede de en ny Organisation, og i Daaben fik den Navnet Socialdemokratisk Ungdomsforbund.

Mange af os har ofret den vore bedste Ungdomsaar. Vi har gjort det med Glæde, fordi det er vor Overbevisning, at en socialdemokratisk Ungdomsbevægelse har en Mission i Arbejderklassens Frigorelseskamp, og vi er parat til at fortsætte. Men Splittelsesbestræbelser vil vi ikke støtte. Thi kun samlet formaar Arbejderklassen at bringe Socialismen til Sejr, delt formaar den intet. Vi er derfor heller ikke i Tvivl om vort Svar til Splittelsesmændene fra Socialdemokratisk Ungdomsforbund. Det bliver det samme som de unge Socialdemokraters i 1908: Dannelsen af et nyt Forbund. Vi har givet det Navnet Danmarks socialdemokratiske Ungdom.

Kun den socialdemokratiske Ungdom ønsker vi at samle inden for dets Rækker. I Tilslutning til Socialdemokratiet vil det arbejde. Sten til dets store, stolte Bygning vil vi bære. Men frit og selvstændigt vil vi styre vore egne Anliggender.

Danmarks røde Ungdom!

Slut op om det ny Forbund! Vis, at I baade er vaagne og maalbevidste! Men gør det straks! Hellere i Dag end i Morgen! Hvor vi end vender os, rustes der til Kamp mod Arbejderklassen. Militarismens og Kapitalismens Forkæmpere hvæsser Svær-

det. Det kan ikke være din Mening, du unge Socialdemokrat, at de skal finde os uforberedt. Ejheller kan det være din Hensigt, at Danmarks Arbejderungdom i Farens Stund skal findes optaget af indre Splid.

Gør derfor op med Forræderne i Socialdemokratisk Ungdomsforbund. Gør det nu, netop nu! Lad dig ikke holde hen med Snak. Der er ingen Tid at spille! Overalt spiller de bolchevikiske Ideer fallit. Lad dem da ogsaa herhjemme synke i en Grav.

Haanden paa Værket! Ud til Arbejdet!

For Danmarks socialdemokratiske Ungdom!

For Arbejderklassens Sag!

For Socialismen!

I dette historiske Dokument med de stærke, men vel beregnede Ord er som i en Nøddeskal samlet alt det, der bevægede Sindene inden for den socialdemokratiske Ungdom for 25 Aar siden. En bitter Strid inden for Rækkerne var afsluttet; den ene Part, Mindretallet, var brudt ud og indledte nu for Offentlighedens Øjne den store, afgørende Styrkeprøve.

Hvad var egentlig Oprindelsen til hele denne bitre Kamp, hvoraf der i de Dage stod Gny Landet over, og hvis Donninger naaede ind over vore nordiske Broderlandes Grænser? Dette Spørgsmaal vil blive besvaret i det følgende; men forinden vil det være af Interesse og Betydning i store Træk at opridse hele den socialdemokratiske Ungdoms Historie indtil Bruddet i 1919. Derved vil man faa et samlet Billede af denne Bevægelse og tillige Mulighed for bedre at forstaa og bedømme de forskellige Faser, den i Tidens Løb har gennemlevet.

FRA 1872 TIL 1920

Det første Forslag til en Organisation for unge Socialister i Danmark blev fremsat i 1872, og Forslagsstilleren var en ung Københavner, Xylograf *August Toucher*, Son af en paa den Tid for sit Frisind kendt Forfatter og Journalist *Louis Toucher*, der tillige virkede som Portrætmaler og Xylograf. Familien stammede fra Frankrig, hvorfra den var draget i Revolutionsaaret 1793. Da *Louis Pio* i April 1871 begyndte Udsendelsen af »Socialistiske Blade«, hvormed de socialistiske Ideer holdt deres Indtog i Danmark, sluttede *Louis Toucher* og Sønnen *August* sig straks til den ny Bevægelse, og det varede ikke længe, før Sønnen havde skabt sig en Position inden for »Den internationale Arbejderforening for Danmark«, i Reglen kaldet den danske Sektion af Internationale. Det kan saaledes nævnes, at selv om Forholdet mellem *Louis Pio* og *August Toucher* var ret køligt, bestemte »Stormesteren« dog, at *August Toucher* skulde overtage Redaktionen af Bevægelsens ny Blad »Socialisten« i det Tilfælde, at *Pio* blev hindret i at varetage sin Gerning som Redaktør. Dette Tilfælde indtraf allerede i Maj 1872, da *Pio* sammen med *Brix* og *Geleff* blev arresteret Aftenen før »Slaget paa Fælled«. En Maanedes Tid efter indledte den unge Redaktør, »Borger« *August Toucher* en Diskussion i Internationales Foreningslokaler i Lille Kirkestræde, og det var ved denne Lejlighed, han foreslog Oprettelsen af en Sektion for Ungdommen.

— Vore Børn, den nu opvoksende Slægt, sagde han i Slutningen af sin Tale, kan ved fornuftig Opdragelse engang med Tiden blive ægte Socialister; men for at opnaa dette maa der fredes om de unge Poder, de maa tidligt bibringes Ideerne. Gor

man det, vil der opstaa en Slægt, som vil kunne skabe et lykkeligt Samfund.

Talen blev hilst med stærkt Bifald, og *August Touchers* Forslag om at oprette en Sektion for unge Mænd og Kvinder i Alderen 14—18 Aar vedtoges enstemmigt. Det blev dog ved denne Vedtagelse. Tiden var næppe moden til Forslagets Praktisering, og dertil kom, at man efter Fængslingen af de tre Førere maatte samle Kræfterne om saa mange andre Opgaver af mere paatrængende Karakter. Tillige gik det stærkt ned ad Bakke med *August Touchers* Helbred; en Brystsygdom knugede ham ned, og den 1. Juni 1874 dode han, kun 26

August Toucher

(Gengivelse af et Portræt-Relief udført af Faderen, Louis Toucher.

Foreslog paa et Møde i Den internat. Arbejderforening i Kbhvn. 1872 Oprettelse af en Sektion for Ungdommen

Aar gammel. Lige til det sidste kredsede *August Touchers* Tanker om den opvoksende Slægt; med Varme og Glød talte han dens Sag, og med Vid og bidende Satire imodegik han den Kritik, som hans Forslag havde fremkaldt i Bedsteborgernes Lejr.

A*ugust Toucher* dode, men hans Tanker om en Sektion for Ungdommen levede videre, og efter at Genrejsningen af Partiet i de følgende Aar var gennemført af jævne, men begavede og praktisk anlagte Arbejdere, vaagnede Interessen for Ungdommen paany. Det er almindeligt fastslaaet, at den første socialdemokratiske Ungdomsforening her i Landet blev stiftet i Aarhus i 1885. Imidlertid har der nok enkelte andre Steder paa et tidligere Tidspunkt været Forlobere for en socialdemokratisk Ungdomsbevægelse; men der synes intet bevaret eller overleveret, som gør det muligt at komme nærmere ind derpaa. Imidlertid er det meget naturligt, at der blandt oplyste og

klassebevidste unge Arbejdere i Byerne kunde opstaa en Reak- tion mod Højres politiske Foreninger, der blandt sine Med- lemmer talte baade unge og gamle Arbejdere.

Hvad der kan dokumenteres, er dette, at der i 1884 i Aarhus oprettedes en frisindet Diskussionsklub under Navn af »Ven- nernes Forbund« og med den unge *Peter Sabroe* som Formand. Da Sabroe forlod Byen, døde Foreningen hurtigt hen. I det følgende Aar, 1885, oprettedes i Aarhus den Forening, der i Historien — med Rette — er kommet til at staa som den første socialdemokratiske Ungdomsforening i Danmark. Det forberede- nde Møde fandt Sted Lordag den 19. December, og her ved- toges det at oprette en »*Fremskridtsklub*«. Søndag den 27. De- cember holdtes konstituerende Generalforsamling, hvorfra »*De- mokraten*« bragte følgende Referat:

»Fremtidsklubben i Aarhus, der oprettedes for en 8 Dages Tid siden ved et Møde af unge Mennesker, navnlig af Arbejder- standen, holdt den 27. ds. en konstituerende Generalforsamling. Lovene vedtoges, og Bestyrelsen valgtes. Denne sammensattes af baade ældre og yngre Mænd. Formaålet angives i Lovene at være »at vække Interesse hos unge Mænd i Aarhus og Omegn for de politiske og sociale Spørgsmaal samt at virke for en Sammenslutning af Arbejderne til Værn mod konservative og reaktionære Tilbøjeligheder og for Tilslutning af unge Mænd i Kampen for Demokratiets, det menige Folks Sag«. Generalfor- samlingen sluttede med Leveraab for Klubben, Socialdemokra- tiet o. s. v.«.

Det kan just ikke paastaas, at »*Demokraten*« gjorde meget Væsen ud af den ny Forening i Starten; men ingen kunde jo dengang heller vide, at der med *Fremskridtsklubben* i Aarhus var lagt Grunden til noget værdifuldt og varigt inden for dansk Arbejderbevægelse.

Ejendommeligt nok skulde det ogsaa blive i Aarhus, at *D.s.U.* stiftedes, og i samme Aar, som 60 Aarsdagen for *Fremskridts- klubbens* Fødsel kan fejres, fylder *D. s. U.* 25 Aar.

Man vil lægge Mærke til, at *Fremskridtsklubben* kun var for *Mænd*; det var jo i en Tid, da *Kvindens* politiske Ligestil- ling med Manden endnu kun var af teoretisk Interesse. *Frem- skridtsklubbens* Medlemmer var dog ikke *Kvindehadere*, hvad

En Festaften i Fremskridtsklubben i Aarhus

bl. a. fremgaar af Beretninger om Klubbens udmærkede Samarbejde med »Den kvindelige Sangforening«.

De unge Mænd, der dannede Kernen i Fremskridtsklubben i Aarhus, var ikke sig selv nok; de vilde føre Ideen videre, og ved ihærdig Agitation og praktisk Arbejde lykkedes det efterhaanden at faa oprettet Fremskridtsklubber bl. a. i Aalborg, Randers, Horsens og Vejle. Repræsentanter fra disse Klubber samt fra Moderforeningen i Aarhus samledes i Julen 1891 til et Delegeretmøde i Aarhus, og her vedtoges det at danne en Sammenlutning under Navn af »De centraliserede socialdemokratiske Fremskridtsklubber«. Modet vedtog en Programudtalelse, og da det er den første Udtalelse, der er vedtaget af en Sammenlutning af socialdemokratiske Ungdomsforeninger her i Landet, maa den siges at være af historisk Interesse. Den skal derfor her gengives i sin Helhed:

I Betragtning af, at det nuværende privatkapitalistiske System fremkalder en planløs Produktion og en tiltagende Udbytning af de Unge Arbejdskraft, hvorfor disse ikke bliver uddannede til nyttige Samfundsborgere, og at den herskende Klasse søger at indføre en aandelig og politisk Reaktion for derved at tiltvinge sig det kapitalistiske Enehæredømme i Samfundet, tilstræber »De centraliserede socialdemokratiske Fremskridtsklubber« ved alle lovlige Midler at virke for de socialdemokratiske Ideers Udbredelse blandt de Unge og søge Udryddelse af enhver Fordom og Overtro og værne Ungdommen mod alle reaktionære Tilbøjeligheder ved at udfolde en mundtlig og skriftlig Agitation og at faa oprettet Ungdomsforeninger hele Landet over.

De centraliserede socialdemokratiske Fremskridtsklubber slutter sig fuldtud til Socialdemokratiets Program og fordrer som øjeblikkelig Nødvendighed for at beskytte de unge Arbejdere.

1. Indførelse af 8 Timers Arbejdsdag.
2. Forbud mod Søn-, Helligdags- og Natarbejde, som ikke er samfundsnødvendigt.
3. De daarligere sanitære Forhold paa Fabrikker og Værksteder forbedrede ved Lov.
4. Afskaffelse af alt Akkordarbejde.
5. Udvidelse af de tekniske Skoler og disse ordnet saaledes, at Eleverne ikke skal besøge disse i deres Aftenfritid.
6. Indførelse af Fagskoler, anlagte af Staten.

7. Almindelig lige og direkte Valgret med hemmelig Afstemning til alle Stats- og Kommuneinstitutioner for Mænd og Kvinder fra 22 Aars Alderen. Valgdagen skal være en almindelig Fridag.

Det er meget interessant at se, at dette første Forbund af socialdemokratiske Ungdomsforeninger helt og fuldt stiller sig paa Socialdemokratiets Program, og af den videre Historie fremgaar det iovrigt, at i 1900 var Samarbejdet mellem Fremskridtsklubben i Aarhus og Socialdemokratiet saa intimt, at de to Organisationer havde gensidig Repræsentation.

Til at lede Centralorganisationen valgtes en Bestyrelse paa 3 Mand med Sæde i Aarhus, og til Formand valgtes Skomager *Sophus Petersen* (senere Lokalredaktør i Holbæk). Det ny Forbund levede kun et Aars Tid — Vanskelighederne var mange og store — men i 1897 oprettedes et nyt jydsk socialdemokratisk Ungdomsforbund. Dets første Formand var Typograf *Vesty Hansen*, Aarhus, der kort efter paa Grund af Bortrejse afløstes af Skrædder *N. Haurum* (nuværende Borgmester i Nykøbing M.), som beklædte Hvervet lige til Forbundets Oplosning 1903. Fremskridtsklubberne udgav i 1891 et Medlemsblad: »Ungdoms-Agitationsblad«; i 1900 paabegyndtes Udgivelsen af »Fremskridtsklubbens Medlemsblad«, og i 1901 udkom »Fremskridtet«, redigeret af *P. Hansen* og *Axel Sørensen*, Horsens (den senere Borgmester og Trafikminister, nuværende Hypotekbankdirektør). Med det tredie Nummer gik »Fremskridtet« ind, og dermed var det Slut med Fremskridtsklubbernes Medlemsblade.

Henimod Aarhundredskiftet begyndte der at gaa Oplosning i Fremskridtsklubberne. Følingen mellem Afdelinger og Forbund var i 1902 helt ophørt, og to Aar senere opløstes Agitationsudvalget. I Festskriftet »Fra Trældom mod Dugning« (1935) slutter *Albinus Jensen* et Kapitel om Fremskridtsklubberne med disse Linjer:

»Fremskridtsklubberne døde hen. Kun én Forening levede videre, nemlig Fremskridtsklubben i Aarhus, Moderforeningen til den jydsk socialdemokratiske Fremskridtsklub-Bevægelse. Den fortsatte sin Virksomhed og var med i Arbejdet, da den første Landsorganisation blev dannet. — Fremskridtsklubbernes Æra var forbi«.

Tiden omkring Aarhundredskiftet var rig paa Begivenheder. I 1898 var den faglige Gren af Arbejderbevægelsen blevet saa stor og kraftig, at man kunde oprette De samvirkende Fagforbund. Samme Aar erobrede Socialdemokratiet og Venstre i Forening Flertallet i Københavns Broggerrepræsentation fra Højre, og i Folketinget forøgedes Antallet af Socialdemokratiets Mandater fra 8 til 12. I 1899 oplevede man »den store Lock-out«, den første betydelige Kraftprøve mellem Dansk Arbejdsgiverforening og De samvirkende Fagforbund. I 1901 kom det politiske Systemskifte; endelig langt om længe — 7 Aar efter det storpolitiske Forlig og Estrups Afgang — havde Højre givet op i Kampen mod Demokratiet, og det første Venstreministerium dannedes. Gaar vi frem til 1903, oplever vi Valget af den første socialdemokratiske Borgmester i København (*Jens Jensen*) og Ophøret af Valgsamarbejdet mellem Venstre og Socialdemokratiet.

Der var Fremgang for Demokratiet i disse Aar; men det kneb for Myndighederne at følge med i Udviklingen, og navnlig havde Politiet svært ved at frigøre sig fra den estrupske Aand. Dertil kom stor Arbejdsloshed og anden social Nød og Uretfærdighed.

Det var i denne Periode, »den jyske Bevægelse« (Fremskridtsklubberne) døde hen; men samtidig virkede andre Kræfter for at skabe noget nyt. Den 24. September 1900 stiftedes i København Socialdemokratisk (senere omdøbt til Socialistisk) Ungdomsforening; det skete ved et Møde, hvor Formanden for Diskussionsklubben »Karl Marx«, *H. P. Larsen* (nu kendt som *Hans Palbo*) indledede og redegjorde for Mødets Formaal. Denne Forening og den Bevægelse, som den satte i Gang, er af *H. P. Sorensen* karakteriseret som »et ægte Barn af Karl Marx-Klubbens Indstilling ... den var revolutionær, uden at dens ungdommelige Medlemmer egentlig gjorde sig klart, hvad det var«.

Socialistisk Ungdomsforening i København blev Moderforeningen til Socialistisk Ungdomsforbund, der paa Initiativ af Formanden for Ungdomsforeningen, Typograf *Viggo Christensen* (nuværende Overborgmester), stiftedes paa en Kongres i København i Paasken 1904, og ved hvilken Lejlighed var modt 14 Repræsentanter for 4 Foreninger: København, Hillerød, Glo-

strup og Aarhus (Fremskridtsklubben). Til Formand valgtes Toldklarerer *Ed. Adelorn*, København, og til Sekretær Typograf *Albinus Jensen*, Aarhus. Det vedtoges at udgive et obligatorisk Medlemsblad under Titlen »Ny Tid«, og til at redigere dette valgtes Arbejdsmand *Chr. Christensen* og Bankassistent *Albert Jørgensen*. Allerede i November traadte Formanden tilbage, og i hans Sted valgtes *Albinus Jensen*. I Paasken 1905 holdtes Kongres i Aarhus, og her vedtoges det, at Socialistisk Ungdomsforbund skulde være uafhængigt af ethvert politisk Parti. Motiveringen derfor var, at man vilde »forebygge den af Modstanderne meget yndede Taktik at bebrejde Socialdemokratiets Ledere, hvad Ungdomsbevægelsens Ledere foretager sig, og omvendt«. Hvad det *formelle* angaar, er der næppe noget at indvende imod denne Motivering, hvorimod der vel nok kunde siges et og andet om det *reelle!* Dog, det har intet Formaal nu at komme nærmere ind derpaa; det afgørende er, at Socialistisk Ungdomsforbund ønskede at indtage en helt uafhængig Stilling til det socialdemokratiske Parti. De Unge, der var stærke i den socialistiske Teori, vilde ikke paa Forhaand binde sig til »de Gamle«, der var mere anlagt for det praktiske. Da *Albinus Jensen* ikke vilde fortsætte som Formand, valgtes i hans Sted *Mikkel Christensen* (senere Forretningsfører for Sygekassen »Fremtiden« i København), og til Sekretær valgtes *Axel Sørensen*, Horsens.

Albinus Jensen (1883-1943)

Medlem af Fremskridtsklubben i Aarhus 1899, Formand for Klubben 1900, Medlem af Hovedbestyrelsen for Socialistisk Ungdomsforbund 1903—07, en kort Periode Formand, Medlem af Hovedbestyrelsen f. S. U. F. 1911-19, flere Overgange Formand f. Ungdomsforeningen i Aarhus

Det gik iøvrigt livligt til med Personforandringer i Socialistisk Ungdomsforbund. I Oktober 1905 gik *Albert Jørgensen*

af som Redaktør af »Ny Tid« og afløstes af *Mikkel Christensen*, hvorefter Maskinarbejder (nu Borgmester i Slagelse) *Vilh. Melgaard* blev Formand. Næste Aar maatte han som Følge af Militærtjeneste en Periode nedlægge Hvervet, og Bygnings- tegner *Finn Madsen* overtog det. Mens vi er ved *Vilh. Melgaard*, kan det være af Interesse at gengive følgende, som *Ernst Christiansen* beretter i »Ungdom under rodt Flag« (1916): Der udfoldedes af Myndighederne en haarrejsende Brutalitet mod hele Bevægelsen. Et lille karakteristisk Eksempel viser dette: Den 12. Juli 1905 blev *Vilh. Melgaard* anholdt, da han talte paa Fælleden i København. Aarsagen var, at han havde draget en Sammenligning mellem det velnærede Kvæg paa Dyrskuet, der samtidig fandt Sted derude, og de daarligt ernærede Mennesker i Sidegaderne. Han blev til Straf herfor forbudt oftere at tale ved offentlige Møder! (At dette Forbud blev overtraadt, kan det vel ikke gøre noget at røbe nu saa mange Aar efter!)

De hyppige Personforandringer i Socialistisk Ungdomsforbunds Ledelse maatte naturligvis øve deres uheldige Indvirkning paa Virksomheden, og dertil kom store økonomiske Vanskeligheder. »Ny Tid« udkom meget uregelmæssigt; men til Gengæld vakte det stor Opmærksomhed, da Bladet i Foraaret 1906 udsendtes som antimilitaristisk Nummer i et Oplag paa ikke færre end 50.000 Eksemplarer. Bladets ansvarhavende Redaktør, *Mikkel Christensen*, fik i den Anledning en Dom paa 3 Maaneders Fængsel, og desuden blev nogle af Bladets Uddelere domt. Der stod Gny om Socialistisk Ungdomsforbund i de Dage — men snart blev det paany Hverdag.

Allerede i December 1905 var en Del utilfredse Medlemmer brudt ud af Socialistisk Ungdomsforening i København og havde dannet *Socialdemokratisk Ungdomsforening*, og et Aar efter var denne Forening naaet saa vidt, at der kunde indkaldes til en Kongres, hvor *Socialdemokratisk Ungdomsforbund* stiftedes. Man havde altsaa nu to Ungdomsforbund, et *socialistisk* og et *socialdemokratisk*, og denne Tilstand bestod i de følgende to Aar, til Efteraaret 1908.

Socialistisk Ungdomsforbund vilde trods alle Vanskeligheder ikke opgive Kampen, og det lykkedes endog en Overgang i

1907 at faa »Ny Tid« ud som 14 Dages Blad. Paa Forbundets 3. Kongres i Paasken samme Aar brødes Meningerne skarpt; men man forlod dog ikke hinanden i Vrede, og Arbejdet fortsattes. Imidlertid stundede det mod Opløsningen, navnlig fordi nogle af Lederne med Chr. Christensen i Spidsen havde Planer om at bruge Ungdomsforbundet til Opnaaelse af andre Formaal end de oprindelige. Forholdet mellem disse Ledere og Socialdemokratiet havde i længere Tid været spændt. *Chr. Christensen* havde aldrig lagt Skjul paa sin Foragt for det politisk-parlamentariske System, og paa Socialistisk Ungdomsforbunds 4. Kongres i Paasken 1908 lykkedes det at faa vedtaget en Udtalelse, hvori man gik *imod* den parlamentariske Virksomhed og *for* socialistisk, revolutionær Oplysning. Denne Vedtagelse betød det afgørende Brud med Socialdemokratiet — og Dødsstødet mod Socialistisk Ungdomsforbund. Kongressen, hvor 11 Afdelinger var repræsenteret ved 36 Delegerede, blev Forbundets sidste; snart efter meldte de faa Afdelinger i Provinsen sig ud, saa fulgte Kobenhavn efter, og i Lobet af et Aar var Socialistisk Ungdomsforbund visnet hen. Samtidig ophørte Udgivelsen af Dagbladet »Socialistisk Arbejderblad«, som det var lykkedes *Chr. Christensen* og andre at faa stablet paa Benene i Foraaret 1908.

Det er disse Begivenheder, der hentydes til i Manifestet fra Landsmødet i 1920, hvor der erindres om »Forræderiet i 1908«, da »Syndikalisterne nuværende Fører« (*Chr. Christensen*) forsøgte »at benytte den socialistiske Ungdomsbevægelse til Splitelsesforsøg over for Socialdemokratiet« o. s. v. Af dette Afsnit i Manifestet faar man iøvrigt Indtrykket af, at Socialdemokratisk Ungdomsforbund først dannedes i 1908, mens det som nævnt skete allerede i 1906. Og hermed være denne lille historiske Ukorrekthed rettet!

I »Ungdom under rodt Flag« (1916) giver *Ernst Christiansen* Socialistisk Ungdomsforbund følgende Eftermæle:

»Den socialistiske Ungdomsbevægelse var ophørt at eksistere. Men den havde haft sin store Betydning. Den havde rejst Kampen mod Militarismen, den havde ved sin Virksomhed paa- virket mange unge Arbejdere til Tilhængere af Socialismen. Der var saaet en Udsæd, som under andre Hostmænds Hænder

skulde give et godt Udbytte. Socialistisk Ungdomsforbund havde sprængt Rammen for sig selv, var gaaet uden for sin egen Begrænsning. Men af Ruinerne skulde en ny og livskraftig Arbejderungdomsbevægelse rejse sig.«

Med denne ny og livskraftige Bevægelse tænkes paa Socialdemokratisk Ungdomsforbund — og saa skulde det dog forme sig saaledes, at dette Forbund endte sine Dage under tilsvarende Omstændigheder som Socialistisk Ungdomsforbund. Men derom senere.

Det var Cigarsorterer *Carl Høyer*, Socialdemokratisk Ungdomsforbund (S. U. F.) skyldte sin Tilblivelse. *Carl Høyer* havde i Sommeren 1905 deltaget i Oprettelsen af en socialdemokratisk Ungdomsforening i Holstebro og var valgt til dens Formand. Vistnok af denne Grund mistede han sit Arbejde, og saa satte han Kursen mod København. Undervejs sonderede han Stemningen i en Række socialdemokratiske Ungdomsforeninger, og efter at have stiftet Bekendtskab med Forholdene inden for Ungdomsbevægelsen i København og derved konstateret, at der hos en hel Del af Medlemmerne herskede Utilfredshed med Forbundets Stilling i forskellige Spørgsmaal og med Virksomheden iøvrigt, tog han Initiativet til Dannelsen af en ny Ungdomsforening. Sammen med fire andre Kammerater holdt han den 14. December 1905 et Møde i sit Logis, og her stiftedes *Socialdemokratisk Ungdomsforening* med *Carl Høyer* som Formand.

Den ny Forening stod paa socialdemokratisk Grund; men trods dette blev den af selv overbeviste Socialdemokrater inden for Socialistisk Ungdomsforbund betragtet som en Splittelsesorganisation og behandlet derefter. Socialistisk Ungdomsforbund havde sin Styrke i København, og foreløbig koncentrerede den ny Forening derfor sine Anstrengelser om at vinde Proselytter i Provinsen. Disse Anstrengelser kronedes forholdsvis hurtigt med Held. Paa en Tourné gennem Landet fik *Carl Høyer* oprettet 11 Afdelinger, og i Sommeren 1906 var man naaet saa vidt, at der kunde indkaldes til Kongres i Vejle den 16. September.

Paa denne Kongres, hvor der var modt 24 Delegerede fra 14

Afdelinger med tilsammen godt 700 Medlemmer, stiftedes *Socialdemokratisk Ungdomsforbund*. I Programmet sloges det fast, at Forbundet stillede sig paa Socialdemokratiets Program og i *Tilslutning til Socialdemokratiets Politik*, selv om man i organisatorisk Henseende ønskede at staa frit og uafhængigt. Som Hovedopgaver satte det ny Forbund sig at sprede socialistisk Oplysning blandt Arbejderungdommen, at føre Kamp mod Militarismen og at virke for Valgret fra 21 Aarsalderen. Hvad Spredning af socialistisk Oplysning og Kamp imod Militarismen angik, stod S. U. F. paa samme

Linje som Socialistisk Ungdomsforbund; men med Hensyn til Kravet om *Valgret for Ungdommen* stillede de unge Socialdemokrater sig diametralt modsat »Ungsocialisterne«, der efterhaanden var kommet til den Overbevisning, at parlamentarisk Virksomhed var uden Betydning for Arbejderklassen.

Til Forretningsudvalg for det ny Forbund valgtes: *Carl Hoyer* (Formand), *Axel Sørensen*, Horsens (Næstformand) og *P. Pedersen*, København (Sekretær). Blandt Hovedbestyrelsens Medlemmer var Typograf *J. Andersen-Gadstrup*, København, der skulde faa stor Betydning for Bevægelsen. Han blev Redaktør af Forbundets Blad »Fremad«, hvis første Nummer udkom den 1. Maj 1907, og forinden var han kommet ind i Forretningsudvalget i Stedet for *Axel Sørensen*, der havde trukket sig tilbage. Da *Carl Hoyer* i Oktober 1907 blev ansat som Journalist ved »Lolland-Falster Social-Demokrat« i Nakskov, fraaadte han som Formand og Kasserer, og *Andersen-Gadstrup* overtog begge disse Hverv. Han var altsaa nu baade Formand,

J. Andersen-Gadstrup (1883-1912)

Formand for S. U. F. 1907-09, i samme Periode Hovedkasserer og Redaktør af »Fremad«, har skrevet Ungdomsmarchen: »Du, som aldrig har skuet den lysende Dag«

Kasserer og Redaktør, og han udrettede faktisk tre Mands Arbejde paa en Maade, der vakte alles Beundring. *Andersen-Gadstrup* var et højtbegavet Menneske, i Besiddelse af en omfattende Viden, som han ikke mindst gennem »Fremad« paa en populær Maade forstod at gøre andre delagtige i, og dertil havde han et udmærket Greb paa det rent organisatoriske Arbejde. Med en Energi, hvorom der endnu gaar Frasagn, kæmpede han imod alle Vanskeligheder, og han er med Rette blevet betegnet som den egentlige Banebryder for den socialdemokratiske Ungdomsbevægelse her i Landet. Hans Idé var, at Ungdomsbevægelsen skulde staa Side om Side med det socialdemokratiske Parti, og det var et Udslag af hans Bestræbelser i saa Henseende, naar Partiet ved S. U. F.s Kongres i Fredericia i Paa-sken 1908 lod sig repræsentere ved Folketingsmand *Th. Stauning*.

S. U. F. gik stadig fremad, mens det gik tilbage for »Ungsocialisterne«, og da *Andersen-Gadstrup* ved Kongressen i 1909 trak sig tilbage efter den haarde Torn, stod S. U. F. som det eneste Arbejderungdomsforbund. Socialistisk Ungdomsforbund var sygnet hen, og »Socialistklubben«, en københavnsk Foreteelse, der var startet af Telegrafist *Reinhold Mac*, var sluttet sammen med Socialdemokratisk Ungdomsforening i København.

Andersen-Gadstrup døde i 1912, kun 29 Aar gammel, som Offer for en snigende Tuberkulose. Hans Navn og Gerning vil blive mindet, saa længe der findes en dansk socialdemokratisk Ungdomsbevægelse, og lige saa længe vil dansk Arbejderungdom med Begejstring synges hans kernefulde Ungdomsmarch, som han offentliggjorde i »Fremad«s Julenummer 1908: »Du, som aldrig har skuet den lysende Dag —«.

Paa Kongressen i Odense 1909 valgtes Cigarsorterer *Jens Knudsen* til Formand i Stedet for *Andersen-Gadstrup*, der som nævnt ønskede at træde tilbage. *Jens Knudsen*, der havde været *Andersen-Gadstrups* nærmeste Medarbejder og var gløddende Socialist og en fremragende Organisator, bestred kun et Aar Formandshvervet, idet andet Arbejde (inden for Fagbevægelsen) lagde saa stærkt Beslag paa hans Tid og Kræfter, at han paa Kongressen i Kolding 1910 trak sig tilbage. Som hans Afloser valgtes Typograf *Harald Jensen*, Brønderslev, og der-

med stiftede Offentligheden Bekendtskab med et Navn, der skulde faa den største Betydning for den socialdemokratiske Ungdom og senere for Arbejdernes Oplysningsforbund. Ogsaa et andet Navn, der skulde blive landskendt, kom frem ved samme Kongres. Det var den 19-aarige Typograf *Marinus Kristensen*, der i nogle Aar blev en usædvanlig fremragende og dygtig Agitator for S. U. F. Hans oratoriske Evner var enestaaende, og som Skribent kunde han ofte yde det ypperlige. Da *Marinus Kristensen* døde i 1928, kun 37 Aar gammel, havde han i 4 Aar været »Social-Demokraten«s Chefredaktør.

Harald Jensen (1889-1929)

Formand for S. U. F. 1910—1913, Redaktør af »Fremad« 1913-15, Leder af Studiekredsarbejdet inden for den socialdemokratiske Ungdomsbevægelse en Aarrække, Sekretær for Arb. Oplysningsforbund fra dets Start i 1924 til sin Død

Kongresperioden 1910—12 betegner en Fremgangens Tid for S. U. F., og da Forbundet holdt sin 5. Kongres i København i Paasken 1912, var man naaet op paa 52 Afdelinger med 3900 Medlemmer. Det var en Fremgang i Lobet af et Aar paa 11 Afdelinger og 1100 Medlemmer, et straalende Resultat. Alligevel fik denne Kongres et tragisk Forlob, der gjorde et stærkt Indtryk paa de Delegerede, men som dog forholdsvis kort efter kunde betegnes som en ret uskyldig Episode. Det var nemlig ikke Sagen, men kun Personen, det drejede sig om ved denne Lejlighed. Efter Lovene skulde S. U. F. ikke være inddelt i Kredse; men der var paa den anden Side heller intet, der hindrede Dannelsen af Kredsorganisationer, og i Lyngby ved København havde man med den energiske og veltalende Jernbaneassistent *Alexander Larsen* i Spidsen skabt en meget stærk Kredsorganisation, der endog havde formaaget at oprette et efter Forholdene stort og godt Ungdomshjem i Lyngby. *Alexander*

Larsens nærmeste Medarbejder var *Reinhold Mac*, der siden 1909 havde været Redaktor af »Fremad«. *Reinhold Mac*, hvis oprindelige Navn var *Maansson*, var og blev en fremmed Fugl i den socialdemokratiske Ungdoms Selskab som i Arbejderbevægelsen i det hele taget. Som allerede nævnt var han af Profession Telegrafist; men iøvrigt havde han spillet en Rolle inden for K. F. U.M. som Redaktor af et kristeligt Ungdomsblad og desuden været Medarbejder ved Højrebladet »Aftenposten«. Som Journalist var han ikke uden Evner, men alt for »smart« til et Blad som »Fremad«. Udtrykt i moderne Terminologi var der noget »kulørt« over hans Façon at redigere »Fremad« paa, og det var naturligvis ham ikke beskaaret at kunne anslaa en ægte socialistisk Tone i de Artikler, der skulde være Bladets Fane.

Paa Kongressen i 1912 fremtraadte Lyngbykredsens Repræsentanter og enkelte andre Anhængere, deriblandt *Carl Hoyer*, som en fast, forud organiseret Opposition mod Hovedledelsen. Det begyndte allerede ved Valget af Kongressens Funktionærer, og det virkede saa irriterende og provokerende, at *Albinus Jensen* fra Aarhus hilstes med bragende Bifald, da han i en af ægte Indignation baaren og velformet Tale nedlagde Protest mod denne Fremgangsmaade. Kongressens store Stridsspørgsmaal var Kredsinddelingen af Forbundet. Lyngbyerne ønskede en Afgørelse straks, mens Kongressens Flertal, der befrygtede Lyngby-Kredsen som et Forsøg paa at danne en »Stat i Staten«, stod paa det Standpunkt, at man skulde forsøge sig frem.

Ved Valgene erklærede *Harald Jensen*, at han ønskede at træde tilbage, og foreslog i Stedet *Alexander Larsen*, som derefter valgtes. Det betød naturligvis meget, at *Harald Jensen* foreslog *Alexander Larsen*; men forøvrigt havde A. L. Landet over skaffet sig mange Venner, der — selv om de ikke sympatiserede med ham i et og alt — intet havde imod at se ham i Spidsen for S. U. F. Der var over *Alexander Larsens* lille, runde Skikkelse noget tilforladeligt og tiltrækkende, og i manges Øjne var hans væsentligste Fejl den, at han havde gjort *Reinhold Mac* til sin Kompagnon, med hvem han stod Last og Brast. *Alexander Larsen* valgtes altsaa til Formand; men faa Minutter efter nedlagde han dette Hverv, fordi Kongressen til Redaktor

af »Fremad« valgte *L. Andresen* i Stedet for *Reinhold Mac*. Paa dette elendige Personspørgsmaal sprængtes S. U. F.! *Alexander Larsen* og *Reinhold Mac* drog i Spidsen for Lyngbyerne og nogle andre Delegerede hen til et andet Lokale i Byen og dannede her »Nyt Socialdemokratisk Ungdomsforbund« med *Alexander Larsen* som Formand og *Mac* som Redaktør af et nyt Blad, der efter svensk Monster fik Navnet »Stormklokken«.

S. U. F. fortsatte Kongressen, hvis store Flertal — deriblandt alle Københavnerne — var blevet tilbage. Til Formand valgtes nu Maskinmester *E. Larsen*, Frederiksberg, til Kasserer Arbejdsmand (senere Redaktør, nu Borgmester) *H. P. Sørensen* og til Ekspeditor Typograf *Johs. Ervig*. Den ny Formand traadte dog tilbage faa Maaneder efter, og paa et Hovedbestyrelsesmøde i Odense den 24. Juni blev *Harald Jensen* paany valgt til Formand. »Nyt Socialdem. Ungdomsforbund« fik kun en kort Levetid; det havde jo heller ingen som helst Eksistensberettigelse. Allerede i August Maaned lykkedes det ved Partiets Mellemløst at skabe Enighed tilveje, saaledes at det ny Ungdomsforbund opløstes, og dets Afdelinger gik tilbage til S. U. F. *Alexander Larsen* kom ind i Hovedbestyrelsen, og Typograf *Sigvald Hellberg*, Næstved, der som Protest mod sin Afdelings Tilslutning til det ny Forbund havde nedlagt Hvervet som Formand for Afdelingen, blev samtidig Næstformand i Forbundet. *Reinhold Macs* Gæstepræden i den socialdemokratiske Ungdoms Rækker var definitivt sluttet.

Sommeren 1912 skulde dog bringe endnu en Sprængning, idet en *free lancing* Journalist ved Navn *Alfred Kruse*, der var blevet Formand for Afdeling K., den største S. U. F.-Afdeling i København, efter nogle lidenskabelige Diskussioner om hans Skriverier i kristelige Blade forlod Forbundet og sammen med sine Tilhængere i Afdeling K. dannede en »Socialistisk Ungdomsforening«. Den blev ret hurtigt Samlingssted for nogle syndikalistisk og anarkistisk paavirkede yngre Mennesker og tog Navneforandring til »Ungsocialistisk Forening«. Den førte forøvrigt en ret stille Tilværelse, indtil den omkring 1917—18 opgav Aanden. Afdeling K. kom sig ret hurtigt efter Aareladningen, først og fremmest takket være Kontorist (nuværende Borgmester) *Julius Hansen*, der kom i Spidsen for Afdelingen

og med den Energi, der altid har præget ham, fik sat Fart i Arbejdet. Med den Kruse'ske Episode var det i denne Omgang Slut med Splittelser, og alle S. U. F.s Kræfter kunde samles om det, der var Bevægelsens egentlige Formaal.

Der blev arbejdet godt baade indadtil og udadtil, og ved Kongressen i Aarhus 1913 kunde meldes om ca. 4300 Medlemmer, fordelt i 51 Afdelinger, et pænt Resultat i Betragtning af de uheldige Forhold og den Modgang, der havde været at slaas med i det forløbne Aar. Paa denne Kongres, der iøvrigt prægedes af Sammenhold og Optimisme og et godt Forhold til Partiet, fornyedes Forbundets overste Ledelse med Undtagelse af Redaktøren, *L. Andresen*, idet de paagældende ønskede at træde tilbage, dels paa Grund af anden Virksomhed og dels som Følge af Bortrejse. Til Formand valgtes Typograf *Ernst Christiansen*, til Næstformand *Julius Hansen* og til Kasserer Assistent (nu Direktor) *Peder Norgaard*. Til Redaktionssekretær valgtes *Ellen Fjeldsted* (senere gift med *L. Andresen*), og hun kom tillige ind i Forretningsudvalget. Allerede et halvt Aar efter ønskede saavel *L. Andresen* som *Ellen Fjeldsted* at trække sig tilbage fra »Fremad«s Redaktion, og de afløstes af *Harald Jensen* og *H. P. Sørensen* henholdsvis som Redaktor og Redaktionssekretær. Aaret efter trak *Peder Norgaard* sig tilbage som Kasserer og afløstes af *Sigvald Hellberg*.

Harald Jensen havde formet Devisen: *Ikke ved Skraal, men ved Arbejde*, og den efterlevede han. Den, der ikke kendte ham nærmere, kunde tage fejl af hans stilfærdige Fremtræden. *Reinhold Mac* bedømte ham helt forkert, da han under de bevægede Scener paa Kongressen i 1912 raabte hen til ham: »Du er Jyde, og derfor er Du saa lun, som Du er!« *Harald Jensens* Karakteregenskaber var Grundighed, Soliditet og roligt Overlæg. Han var egentlig ikke Agitator i gængs Opfattelse; men hans Tale virkede ved sin inderlige Tone og varme Overbevisningens Kraft. *Ernst Christiansen*, der afløste *Harald Jensen* som Formand, repræsenterede en anden Type, mere temperamentsfuld, mere livfuld i sin Argumentation, men iøvrigt ligesom sin Forgænger kundskabsrig og i Besiddelse af de Evner, der gor en Mand til Organisator.

Fra S. U. F.-Perioden: Frederiksberg Afdelings Ungdomshjem, Helgesvej 8

Den ny Ledelse for S. U. F. fortsatte, hvor den gamle havde sluppet, og da nu Forbundet var rensset for alle uheldige Elementer — Lykkeriddere, taagede Hoveder og lignende Figurer — kom der pludselig stor Vækst i Bevægelsen, og Tiden fra Kongressen i Paasken 1913 til den første Verdenskrigs Udbrud i August 1914 betegner et af de lyse Kapitler i den socialdemokratiske Ungdoms Historie. Med Krigens Udbrud ændredes Situationen brat. 8 Aargange Soldater indkaldtes straks, og det bevirkede, at Forbundet for en Tid maatte savne sin Formand, Næstformand, Kasserer, Redaktør og Redaktionssekretær foruden 15 Afdelingsformænd og ca. 100 Bestyrelsesmedlemmer. Men det gik altsammen alligevel; andre Folk traadte til og gjorde Dagens Arbejde. Fra denne Periode vil man navnlig erindre Kommunalærerinde *Marie Nielsen*, Typograf *Johs. Ervig* og stud. jur. (nu Landsretssagfører, Direktør, Folketingsmand) *Fr. Dalgaard* — et Treklover, der navnlig sørgede for Redaktionen af »Fremad«. Ikke mindst *Fr. Dalgaard* kom fra denne Stund af til at præge »Fremad« stærkt. Det var en for os Unge helt ny Tone, der af ham ansloges i Bladet; hans Artikler baade fangede og fængede, de var fyldt af Vid og Humor og velgørende Satire — og dertil bragte de en Mængde facts af

oplysende Art. Hans Digte blev læst op ved Foreningernes Møder, og hans Sange blev sunget Landet over.

Til Trods for de af Krigen skabte Forhold var der baade Optimisme og Arbejdslyst inden for Bevægelsen, og paa Kongressen i Odense 1915 kunde Formanden med Stolthed berette om stor Fremgang: 6746 Medlemmer i 76 Afdelinger. Da Forbundet næste Aar fejrede sin 10-aarige Bestaaen, var man oppe paa saa høje Tal som ingen Sinde før: 8272 Medlemmer i 84 Afdelinger. S. U. F. stod dermed som Landets største *politiske* Ungdomsorganisation, og tilsyneladende gik alt paa bedste Maade og i den rigtige Retning. Men det var ogsaa *kun tilsyneladende*.

Allerede kort efter Krigens Udbrud i 1914 begyndte inden for Ungdomsbevægelsen en Opposition over for Socialdemokratiet at røre paa sig. Efter Folketingsvalget den 20. Maj 1913 havde *Zahle* dannet sin 2. Regering — den, der som Følge af Skæbnens Gunst og Tidernes Ugunst fik en Levetid paa 7 Aar. Socialdemokratiet stottede fra Begyndelsen af denne Regering under Hensyn til Grundlovssagen, og en naturlig Følge deraf var, at Partiet paa Rigsdagen ogsaa maatte stemme for Finansloven. Som Protest mod Udgifterne til Militærvæsenet havde Socialdemokraterne hidtil undladt at stemme, naar det gjaldt Finansloven — (ligefrem stemme imod kunde man selv sagt ikke gøre). Men af Hensyn til hele Situationen foretrak Socialdemokraterne ganske naturligt at bevare den radikale Regering frem for at løbe Risikoen for en moderat-konservativ, og det var da en uomgængelig Nødvendighed for Partiets Repræsentanter paa Rigsdagen at stemme for Finansloven og dermed ogsaa for de militære Bevillinger. Denne ændrede Taktik bragte en Del af Ungdomsbevægelsen med *Ernst Christensen* i Spidsen i Opposition til Partiet i Almindelighed og dets Rigsdagsmænd i Særdeleshed. At stemme for en Finanslov, der blandt meget andet indeholdt Bevillinger til Militærvæsenet, blev ligefrem betragtet som et Forræderi mod Arbejderklassen og en Svigten af Socialdemokratiets politiske Fortid. Diskussionens Bølger gik højt om dette Problem i hine Dage. At Socialdemokratiets Holdning var rigtig, var sikkert mindst

Halvdelen af S. U. F.s Medlemmer enige om; men iovrigt maa det jo erkendes, at Krigen bragte med sig en Mængde Problemer, om hvis Eksistens vi hidtil havde levet i lykkelig Uvidenhed, og derfor kan det forklares, at Begivenhederne tog saa haardt ikke mindst paa Ungdommen og indvirkede i uheldig Retning paa dens Dommekraft. Foreløbig gik det dog altsammen; men det mærkedes, at der »laa noget i Luften«, som ikke tegnede allerbedst for Fremtiden.

Ernst Christensen
Formand for S. U. F. 1913-20

Paa S. U. F.s Kongresser i 1913 og 1915 var Samarbejdet mellem Ungdomsforbundet og Partiet blevet lagt i faste Rammer. Af begge Parter var tiltraadt en Overenskomst, hvorefter Socialdemokratiet forpligtede sig til at støtte Ungdomsbevægelsen saavel moralsk som økonomisk under Forudsætning af, at Ungdomsbevægelsen »helt stiller sig paa det socialdemokratiske Partis Program og arbejder i Overensstemmelse med den af Socialdemokratiet fastslaaede Politik«. Der var altsaa ikke noget at tage fejl af. Socialdemokratisk Ungdomsforbund hverken kunde eller skulde føre nogen selvstændig Politik — og alligevel følte Ledelsen sig fristet dertil.

I den schweiziske By *Zimmerwald* blev i September 1915 paa den landflygtige Russer *Lenins* Initiativ afholdt en international Socialist-Konference, der blev Oprindelsen til den saakaldte *Zimmerwald-Bevægelse*, der igen blev Forløberen for den kommunistiske Internationale, ogsaa kaldet *Tredie Internationale*. Konferencen i *Zimmerwald* vedtog et Manifest, der formede sig som en skarp Fordømmelse af Krigen, og der var i første Omgang vel ikke saa meget at sige til, at S. U. F. gav sin Tilslutning til denne Protest. Imidlertid afslørede det, at Zim-

merwald-Bevægelsens Formaal ogsaa og maaske navnlig var en Kamp mod de *socialdemokratiske* Arbejderpartier, haanligt kaldet de *socialpatriotiske*, og da S. U. F.s Ledelse ogsaa efter denne Afsloring fastholdt sin Tilslutning til Zimmerwald-Bevægelsen, maatte det naturnødvendigt komme til Konflikt med Partiet, der opfattede Ungdomsforbundets Stilling som en Desavouering af Overenskomsten. Dermed skærpedes den Konflikt, der allerede i Efteraaret 1914 var begyndt saa smaat. Iovrigt havde ogsaa Genrejsningen af Ungdoms-Internationale et halvt Aar i Forvejen inspireret S. U. F. til at sætte en skarpere Kurs — men endnu gik det dog altsammen forholdsvis godt, og uden at der var Sprængningstendenser at spore inden for Bevægelsen.

Paa Kongressen i Aalborg 1917 droftede man livligt de Op-gaver og det Formaal, en socialdemokratisk Ungdomsbevægelse burde have, og det skete væsentlig paa Foranledning af et For-slag fra Slagelse Afdeling om at omdanne Ungdomsforbundet til en under Socialdemokratiet sorterende Ungdomsafdeling, der kun maatte tælle Medlemmer til det 18. Aar. Forslaget, hvortil *Rasmus Hansen* var Fader, skulde vel først og fremmest opfattes som en Protest mod Tendensen til at gøre S. U. F. til en Slags politisk Parti — i hvert Fald havde Forslagsstilleren næppe gjort sig Illusioner i Retning af Vedtagelse! Om For-slagets Skæbne fortæller *Rasmus Hansen* i »25 Aars Arbejde« (Slagelse 1932) ikke uden Lune: »Forslaget blev af saa at sige hele Kongressen modtaget med meget stærk Modstand. For-uden Undertegnede, der paa Slagelse Afdelings Vegne var Ordforer for Forslaget, fik det, saa vidt jeg husker, kun Stotte fra endnu en Delegeret, nemlig Oplysningsforbundets afdøde Leder *Harald Jensen*, og hans Stotte var endda særdeles betin-get. Men eet var i hvert Fald naaet: Spørgsmaalet om en ny Form for socialdemokratisk Ungdomsbevægelse var rejst ...«

Og det var jo det væsentligste. Saa gjorde det mindre til Sagen, at der ikke fandtes Sangbund for et Forslag, der laa paa Linje med det, August Toucher havde fremsat i 1872.

Kongressen godkendte iovrigt Forbundsledelsens Holdning, og *Ernst Christiansen* genvalgtes til Formand. Men det skulde blive den sidste »normale« Kongres i S. U. F.

Formændene for Ungdomsforeningen i Aarhus i Tiden fra 1885 til 1927

Revolutionerne i Rusland 1917 og i Tyksland og Østrig-
 garn 1918 sammen med de øvrige Omvæltninger ude i Eu-
 ropa under og umiddelbart efter Verdenskrigen sendte stærke
 Donninger ogsaa ind over Danmark og lod ingen blive upaavir-
 kede, allermindst den politisk interesserede Arbejderungdom.
 Flertallet inden for S. U. F.'s Ledelse folte Begejstring for
 Bolschevikerne i Rusland og Spartakisterne i Tyskland — og
 dermed blev ikke blot Modsætningsforholdet til Partiet yder-
 ligere skærpet, men Brydningerne inden for selve S. U. F.
 traadte tydeligere frem og tiltog i Styrke.

Da man naaede til Kongressen i Slagelse i Paasken 1919,
 var det klart for alle, at man stod over for et Par bevægede
 Dage. Det var naturligtvis Forholdet til Partiet, der blev Kon-
 gressens mest brændende og altoverskyggende Spørgsmaal. Ho-
 vedbestyrelsens Flertal fremsatte Forslag til en Udtalelse, hvor-
 efter Samarbejdet med Partiet skulde fortsættes, men bl. a. paa
 Betingelse af, at den politiske »Borgfred« ophævedes, at Alli-

ancen med Det radikale Venstre ophorte, og at Partiets Repræsentanter ikke deltog i Fester ved Hoffet! Hovedbestyrelsens Mindretal foreslog en anden Resolution, der udtalte sig for Godkendelse af Samarbejdet med Partiet, idet den henviste til, at Verdensomvæltningen krævede en enig Arbejderklasse, der kunde fore en uforsonlig Kamp mod al Kapitalisme og Militarisme. Sammenligner man Teksten til de to Udtalelser, vil man opdage, at Mindretallet simpelthen havde taget Flertallets Forslag og barberet Kravene til Partiet væk — meget fikst og virkningsfuldt! Efter en lidenskabelig Debat, hvori ogsaa Partiets Repræsentanter, *F. J. Borgbjerg* og Borgmester (senere Minister) *H. P. Hansen*, deltog, blev Mindretallets Forslag vedtaget med 90 Stemmer mod 72. Imidlertid fik Hovedbestyrelsens Flertal gennemført, at Spørgsmaalet skulde ud til Urafstemning, og ved denne vedtoges Flertallets Resolution.

Partikongressen, der fandt Sted i Oktober, afviste naturligvis Tanken om, at Ungdomsforbundet skulde bestemme Partiets Taktik. Derpaa foretoges en ny Urafstemning i S. U. F., og her vedtoges det med 1438 Stemmer mod 1187 at ophæve Overenskomsten med Partiet. Kun ca. en Fjerdedel af Medlemmerne havde trods en meget kraftig Agitation fra begge Sider deltaget i Afstemningen, saa den kunde jo ikke siges at være noget fulgyldigt Udtryk for Stemningen. Forinden Partikongressen havde der iøvrigt i Hillerød været afholdt en interskandinavisk Ungdomskongres, hvor Flertallets Repræsentanter havde stemt for en Resolution, der udtalte Sympati for Tredie Internationale.

Kort Tid efter Urafstemningen fratraadte *Ernst Christiansen* som Formand, idet han kom i Spidsen for det nyoprettede venstresocialistiske (senere kommunistiske) Parti. *Ernst Christiansen* havde været Formand for S. U. F. i $6\frac{1}{2}$ Aar, og mange af hans gamle Kammerater kunde nok have ønsket ham en anden og bedre Afgang. Hans Efterfølger som Formand for S. U. F. blev Maskinarbejder *Johannes Nielsen*, København, en glødende Socialist og ærlig Slider, der efter halvtredie Aars haablos Kamp gav op. Sammen med *Ernst Christiansen* gik andre af S. U. F.'s ledende Folk med over i det ny Parti, og endskont Situationen saaledes var helt klar, krævede Mindre-

tallets Repræsentanter dog indkaldt til en ekstraordinær Kongres med kort Varsel. Kravet blev afvist, og ved Juletid 1919 nedlagde de syv socialdemokratiske Medlemmer af Hovedbestyrelsen deres Mandater, idet de samtidig opfordrede Forbundets socialdemokratisk indstillede Afdelinger til at udmelde sig.

D. s. U. STIFTES

De syv Mand, der nedlagde deres Mandater i S. U. F.'s Hovedbestyrelse, var følgende: *Rasmus Hansen*, Slagelse, *Chr. Christiansen*, Aarhus, *Jens Christensen*, Skive, *W. Bergstrøm*, Viborg, *Carl Pelck*, Nyborg, *Edv. Vagnsøe*, Nykøbing F., og *Hans Nielsen*, Ronne. Af disse stod *Rasmus Hansen*, *Chr. Christiansen* og *Jens Christensen* i Spidsen, og Føreren for dette Triumvirat igen var *Rasmus Hansen*, der havde ledet hele Oppositionen inden for S. U. F. *Rasmus Hansen* var dengang Redaktionssekretær ved »Vestsjællands Social-Demokrat« i Slagelse, og paa hans Skrivebord stod opstillet et usandsynligt stort Antal Breve som et haandgribeligt Vidnesbyrd om den omfattende Korrespondance, han i de Tider førte med Kammerater Landet over. Det var et Kæmpearbejde, *Rasmus Hansen* udførte, og de, der stod ham nær i de Dage, undredes ofte over, hvorledes han kom igennem det altsammen. Men det gjorde han altsaa, og det var ogsaa ham, der var Sjælen i Foretagendet, da D. s. U. skulde startes.

Endnu inden Landsmodet i Aarhus den 8. Februar 1920 var der i Skive dannet en ny Ungdomsforening. Denne Begivenhed fandt Sted den 18. Januar, og man gav Foreningen Navnet *Danmarks socialdemokratiske Ungdom, Skive Afdeling*. Paa den stiftende Generalforsamling vedtoges en Udtalelse, hvori fremhævedes Ønskeligheden af, at der snarest muligt søgtes dannet et Landsforbund af socialdemokratiske Ungdomsforeninger, og man opfordrede Mindretallets hidtilværende Repræsentanter i S. U. F.'s Hovedbestyrelse til at tage Initiativet til et saadant Forbunds Oprettelse. 14 Dage efter, den 1. Februar, dannedes ved et Møde i Viborg Vestjyllandskredsen af Danmarks social-

demokratiske Ungdom. Til Formand valgtes *W. Bergström*, Viborg, til Næstformand *Jens Christensen*, Skive, og til Kasserer *Fr. Jensen*, Viborg (Malerforbundets nuværende Formand). Man oplevede altsaa det ejendommelige at se D. s. U.-Afdelinger, endnu inden Forbundet var stiftet, og det var jo en meget lovende Ouverture til Landsmødet.

Uden Pragtudfoldelse af nogen Art foregik det Landsmode, der skulde blive Udgangspunktet for det største og mest omfattende socialdemokratiske Ungdomsarbejde, der hidtil er set her i Landet.

Det var de nævnte forhenværende Hovedbestyrelsesmedlemmer, der havde indbudt til Mødet, og paa disses Vegne bod *Chr. Christiansen* Velkommen til Delegerede og Gæster. De sidstnævnte var Partisekretær *Alsing Andersen* fra Socialdemokratisk Forbund, Redaktør *Simonsen* fra Partiforeningerne i Aarhus, Typograf *Martin Petersen* fra Arbejdernes Fællesorganisation og Redaktør *Ejbye-Ernst* fra »Demokraten«.

Nu saa mange Aar efter kan det vel ikke volde nogen Fortræd at røbe, at der blandt Indbyderne herskede en Smule Skuffelse over, at ikke Partiets Formand, *Th. Stauning*, selv var kommet til Stede. Det var dog ikke nogen ringe eller dagligdags Begivenhed, dette Landsmode! Imidlertid fik man kun Grund til at glæde sig over den unge *Alsing Andersens* Tilstedeværelse. Han tog aktiv Del i Dagens Arbejde og folte sig aabenbart mindre som Gæst end som god Kammerat og interesseret Deltager i det ny Foretagende. Mellem *Alsing Andersen* og D. s. U. knyttedes ved denne Lejlighed stærke Venskabsbaand, der holder den Dag i Dag.

Rasmus Hansen

Deltagerne i Landsmødet i Aarhus 8. Februar 1920, da D. s. U. stiftedes

Efter at Modet havde konstitueret sig, redegjorde *Rasmus Hansen* i en stor Tale for den Række af bevægede Begivenheder, der havde fort til Bruddet med S. U. F. Han var glimrende oplagt og talte ud af karsken Bælg, og da han sluttede med at opfordre til Dannelsen af et nyt, et *socialdemokratisk Ungdomsforbund*, hilstes han med stærkt Bifald.

Chr. Christiansen talte i Tilslutning til *Rasmus Hansen*, og derefter vedtoges enstemmigt følgende af *Johs. Jacobsen* foreslaede Resolution:

»Idet Landsmodet godkender den aflagte Beretning og saaledes udtaler sin fulde Tilslutning til den af Mindretallets Hovedbestyrelsesmedlemmer under den nu afsluttede Situation indtagne Stilling og forte Politik, bringer det Hovedbestyrelsesmedlemmerne en Tak for det af dem udførte Arbejde«.

Dernæst behandlede man Forslaget om Dannelse af et nyt Ungdomsforbund. *Rasmus Hansen* indledte om denne Sag, Modets centrale, idet han omtalte de Henvendelser og Opfordringer, i hvilke Ungdomsforeninger rundt om i Landet havde betonet Ønskeligheden og Betimeligheden af, at der oprettedes et Landsforbund. Paa et af Landsmodet nedsat Udvalgs Vegne foreslog *Rasmus Hansen* Oprettelse af *Landsforbundet Danmarks socialdemokratiske Ungdom* og fremsatte Forslag til midlertidigt Program og midlertidige Love. Efter en forholdsvis kort Forhandling gik man til Afstemning. Ved Navneopraab

Tre af Landsmodets Forgrundsfignrer:
Chr. Christlansen, Rasmus Hansen og Aiaing Andersen

vedtoges det enstemmigt med 21 Stemmer — 3 svarede »Stemmer ikke« — at oprette *D. s .U.* Forslaget til Program og Love vedtoges ligeledes enstemmigt, efter at der var foretaget en Ændring i Programmets Punkt 5. I det oprindelige Forslag krævedes Valgret fra 20 Aars Alderen, og dette forklaredes og forsvarede med en Henvisning til, at Det radikale Venstres Ungdom havde opstillet det samme Krav, og at man dog nodig skulde være mindre radikal i sine Krav end den radikale Ungdom! Imidlertid foreslog *Rasmus Hansen* at ændre 20 Aar til 21 Aar, og dette vedtoges med 16 Stemmer mod 4. Ved denne Ændring kom Valgretskravet paa Linje med Partiets Program, og det var jo ikke helt uden Betydning.

Det vedtagne Program havde følgende Ordlyd:

Samfundets Overtagelse af Produktionsmidlerne og Militarismens Afskaffelse er den eneste Vej til Indførelse af retfærdige og lykkeligere Tilstande. Landsorganisationen *Danmarks socialdemokratiske Ungdom* har derfor besluttet i Tilslutning til det danske Socialdemokrati og Arbejderbevægelsens faglige og kooperative Organisationer at arbejde for:

1) Ungdommens Dygtiggørelse til Kampen mod det kapitalistiske Samfund og Militarismen.

2) Fuldstændig Afrustning og Fjernelse af alle nationale Fordomme.

3) Indførelse af Republik samt politisk og økonomisk Demokrati.

4) Kirkens Adskillelse fra Staten og Indførelse af den konfessionsløse Skole.

5) Indførelse af almindelig, lige og direkte Valgret fra 21 Aars Alderen og Myndighedsalderens Indtrædelse fra samme Tidspunkt.

6) Afskaffelse af det herskende Ordens- og Rangssystem.

7) Oprettelse af Ungdomshjem og Ferielejre for Arbejderungdommen.

Lovenes Formalsparagraf havde følgende Affattelse:

»Danmarks socialdemokratiske Ungdoms Formaal er ved Afholdelse af Moder og Spredning af Litteratur at virke for de socialistiske Idéers Udbredelse blandt Arbejderungdommen. Desuden ønsker Landsorganisationen ved Oprettelse af Ung-

domshjem at danne Modvægt mod de militaristisk-kristelige Bevægelser«.

§ 1 lød saaledes: »Enhver socialdemokratisk Ungdomsforening kan indmeldes under Landsorganisationen Danmarks socialdemokratiske Ungdom, naar den underordner sig dens Program og Love. Afdelingerne optager Medlemmer fra 14 Aars Alderen. Personer, der tilslutter sig andre Partier end det danske Socialdemokrati, og som ikke tilhører en Fagforening, naar de kan være Medlemmer af en saadan, kan ikke blive Medlemmer«.

Det bestemtes, at Forbundet skulde inddeles i 9 Kredse, og at hver Kreds skulde ledes af et Repræsentantskab, der igen skulde vælge et 3 Mands Forretningsudvalg.

Om Forbundets øverste Ledelse sagde Lovene: »Landsorganisationens Ledelse bestaar af en Hovedbestyrelse paa 11 Medlemmer, nemlig 2 for Jylland, 1 for Sjælland, 1 for Lolland-Falster, 1 for Fyn og 1 for Bornholm samt Formand, Hovedkasserer, Sekretær, der tillige er Næstformand, Redaktør og Ekspeditor. De sidste 5 udgør Sekretariatet og skal saa vidt muligt være bosiddende i samme By; dog kan Redaktøren have Bopæl andet Steds. Hovedbestyrelsen vælges af Landsmodet, og der udpeges samtidig 9 Suppleanter. Træder Formanden eller Redaktøren tilbage midt i Valgperioden, vælges en Stedfortræder ved Urafstemning i Afdelingerne. Sekretariatet kan kun afgøre mindre administrative Sager. Det kan ikke bevilge et samlet Beløb, der overstiger 25 Kr., eller træffe politiske Beslutninger af nogen Art, før den samlede Hovedbestyrelse ved almindelig Stemmeflerhed har givet sin Tilslutning. Ethvert Forslag fra et Hovedbestyrelsesmedlem skal straks tilstilles den samlede Hovedbestyrelse. Hovedbestyrelsen kan til enhver Tid gribe ind over for Formanden, Hovedkassereren, Sekretæren, Redaktøren og Ekspeditøren og træffe Beslutning om Suspension, hvor det skønnes nødvendigt. Men Suspensionen skal straks forelægges Afdelingerne til Godkendelse«.

Det lovfæstedes, at der skulde indkaldes til Kongres i Pinsen 1920, og at Lovene kun skulde gælde indtil da. Senere bestemtes det at henlægge denne Kongres til Nyborg. (Det var forøvrigt et Held, at man ikke fulgte Traditionen med Paaske-Kongres,

idet Paasken 1920 fik et meget bevæget Forløb som Følge af Kongens Afskedigelse af Ministeriet Zahle.)

Efter at Programmet og Lovene var vedtaget, konstaterede *Rasmus Hansen*, at det ny Forbund nu var dannet, og tilføjede, at Offentligheden burde underrettes derom. Han foreslog, at dette skete gennem et Manifest »Til Danmarks unge Socialdemokrater«. Dette Manifest, som er gengivet in extenso i Indledningen til denne Bog, vedtoges uden Diskussion og med Akklamation.

Endvidere vedtoges en Henvendelse til Danmarks røde Ungdom om økonomisk Støtte: »Giv os en Haandsrækning!«

Det vedtoges at udgive et obligatorisk Medlemsblad 2 Gange maanedlig, og paa Forslag af et nedsat Udvalg, hvis Ordfører var *Johns. Jacobsen*, fik Bladet Navnet »Rød Ungdom«.

Rasmus Hansen foreslog, at Sekretariatet skulde søge Forhandling med Partiet om det fremtidige Samarbejde og komme med Indstilling derom til Kongressen i Nyborg. Dette vedtoges.

Dernæst kom man til Valgene. Indbyderne til Mødet var paa Forhaand enige om, at Forbundet skulde have Hovedsæde i Provinsen, nærmere betegnet Aarhus, og til Formand valgtes enstemmigt og med Akklamation *Chr. Christiansen*. Det bør noteres, at *Rasmus Hansen* hverken ønskede at komme i Spidsen for det ny Forbund eller blot ind i dets Hovedledelse. Han betragtede sin Mission som endt med Landsmødet, selv om han naturligvis iøvrigt stillede sig til Raadighed for D. s. U. Paa effektiv Maade fastslog *Rasmus Hansen* samtidig dermed, at han ikke havde opkastet sig til Oppositionens Fører paa Grund af personlig Ærgerrighed.

Til Næstformand og Sekretær valgtes *E. Stecher Christensen*, Aarhus, til Hovedkasserer *Ole Olesen*, Aarhus, og til Redaktør *Jens Christensen*, Skive. Posten som Ekspeditør blev efter Mødet besat med *Einar Haldborg*, Skive. De her fem nævnte dannede altsaa D. s. U.'s første Sekretariat.

Til Medlemmer af Hovedbestyrelsen iøvrigt valgtes: For Jylland: *W. Bergstrøm*, Viborg, og *C. Østergaard*, Odder; for Fyn: *Carl Pelck*, Nyborg; for Sjælland: *Johns. Jacobsen*, Korsør; for Lolland-Falster: *Edv. Vagnsøe*, Nykøbing F. For Bornholms Vedkommende udsattes Valget.

D. s. U. s første Sekretariat

Fra venstre: Ole Olesen (Hovedkasserer), Chr. Christiansen (Formand), Stecher Christensen (Næstformand), Einar Haldborg (Ekspeditor) og Jens Christensen (Redaktør)

Dermed var det hele i Orden i denne Omgang. *Chr. Christiansen* takkede for Valget. Han erklærede, at man i Aarhus vilde gøre alt, for at Arbejdet kunde gaa saa godt som muligt, og understregede Betydningen af en god Forstaaelse mellem Afdelingerne og Sekretariatet.

Saa sluttede Landsmodet med Gæstetaler, Takkeord til *Rasmus Hansen* og Afsyngelse af »Internationale«.

Ved Starten af D. s. U. bestræbte man sig med Flid paa at undgaa alt, hvad der kunde minde om S. U. F. Det ny Forbunds Navn var ingenlunde tilfældigt valgt; man ønskede at understrege, at det her drejede sig om en *dansk socialdemokratisk Ungdom*, der agtede at ordne sine egne Sager uden Indblanding fra udenlandsk Side. Den ny Organisations Navn indeholdt saaledes baade et *Program*, en *Protest* og en *Vilje*. Det gjaldt om at markere, at der nu var kommet et nyt Ungdomsforbund, som helt og fuldt adskilte sig fra S. U. F.!

Man vil lægge Mærke til, at D. s. U. ikke har noget Forretningsudvalg, men i Stedet et Sekretariat. Det var heller ingen Tilfældighed, at dette fra Begyndelsen af blev fastsat i Lovene. Selve Navnet *Forretningsudvalg* lægger ligesom større Myndighed ind i Institutionen end det mere beskedne *Sekretariat*, og det var netop ogsaa Stifternes Mening, at D. s. U. ikke ligesom S. U. F. skulde have en daglig Ledelse, der tiltog sig for stor Magt paa Hovedbestyrelsens Bekostning. De foran citerede Bestemmelser i de midlertidige Love om Forbundets overste Ledelse taler jo ogsaa deres særdeles tydelige Sprog.

Ogsaa ved Navngivningen af Forbundets Blad kom Trangen til noget nyt, selvstændigt og trodsigt frem. »Rod Ungdom« skulde fremtræde som en klar Afvisning af den fra S. U. F. udslyngede haanlige Paastand om, at D. s. U. var en *gul* Ungdom! Bladets Titel vakte forøvrigt ikke Tilfredshed hos alle Medlemmerne, og saa god en Titel som »Fremad« var denne jo unægtelig heller ikke. Nogle fandt Navnet »Rod Ungdom« for paataget, bestemt af Øjeblikket. Saa sent som i Bladet for November 1943 findes en Bemærkning af Redaktoren (*Erik Hansen*) om, at »Navnet *Rod Ungdom* trækkes vi jo ogsaa med endnu«!

Som Kuriosum kan i dette Afsnit fortælles følgende: Forfatteren af nærværende Skrift blev i Januar 1920 af Rasmus Hansen opfordret til at skrive en Sang til Aabningshojtideligheden paa Landsmødet. Opfordringen blev ikke blot efterkommet (»Verden skælver i hver Fuge«), men Forfatteren lod den endog trykke. Imidlertid havde han af Beskedenhed undladt at sætte sit Navn under. Det er en forbandet Beskedenhed! tordnede *Rasmus Hansen* i Telefonen, da han havde faaet de trykte Sange tilsendt, og han tilføjede: Jeg har straks sørget for, at vi faar trykt et nyt Oplag paa større og bedre Papir og med dit Navn under . . . de andre skal s'gu se, at vi selv kan!

Naar D. s. U.'s Hovedkontor blev lagt i Aarhus, skyldtes det naturligvis først og fremmest, at man her i Jyllands Hovedstad, Provinsens største By, havde de Folk, der kunde føre Bevægelsen frem; men det spillede ogsaa en Rolle, at man foreløbig ingen Tillid havde til København. Med en let Omskrivning af Rasmus Hansens nys citerede Ord: Københavnerne skulde s'gu se, at man ude i Provinsen kunde selv!

Interior fra D. s. U.'s første Kontor paa »Demokraten«s Loft. Til venstre: Stecher Christensen
Til højre: Chr. Christiansen. Bemærk iøvrigt den »historiske« Hængelampe

Det var en mægtig Opgave, Landsmodet havde paalagt den unge Maskinarbejder *Chr. Christiansen* og de øvrige Medlemmer af Sekretariatet. Ingen af Mødets Deltagere var næppe helt klar derover — end ikke *Chr. Christiansen* selv. Morsomt fortæller han derom i »Fra Trældom mod Dugning«:

»Hele Dagen under Landsmodet saa jeg alt i straalende Farver. Først da jeg om Aftenen tog Afsked med *Rasmus Hansen* og *Johs. Jacobsen* paa Banegaarden, blev jeg rigtig klar over den tunge Opgave, jeg var gaaet ind til som Formand for D. s. U. —Hvad med Kontor, med Penge og alt det andet? spurgte jeg *Rasmus Hansen*. — Ja, *det maa Du s'gu ordne!* svarede han tilbage. Og saa korte Toget!«

Sammen med sine nærmeste Medarbejdere ordnede *Chr. Christiansen* Sagerne. Men, sagde han i et Interview i den socialdemokratiske Provinspresse ved D. s. U.'s 20 Aars Jubilæum i 1940 . . . »mon der egentlig er ret mange, som aner, at vi havde vort første Kontor paa »Demokraten«s Loft i Østergade 46 . . . Der blev vel nok begyndt i det smaa! Vi unge Mennesker, der

vilde sprede Lys over Landet, maatte selv nøjes med en gammel Petroleumslampe paa vort saakaldte Kontor. Det var forovrigt en Hængelampe, som jeg havde faaet hjemme ved mine Forældre. Og Varmen? Jeg husker, at man i Ungkommunisternes Blad med alle Tegn paa Væmmelse spurgte, hvor mange »Arbejderkul« vi fik til vor svinagtige Virksomhed. Ak, vi havde en brugt Petroleumsovn, som vi havde købt for 10 Kroner. Et Bord og fire Stole købte vi paa en Auktion for vore egne smaa Penge . . . Tryksager maatte vi have paa Kredit hos »Demokraten«. Ja, saadan var Starten, og under tilsvarende beskedne Kaar levede vi i næsten 3 Aar«.

Paa Spørgsmaalet om, hvad de unge Aarhusianere, der ved Skæbnens Spil var sat til at lede et nyt socialdemokratisk Ungdomsforbund, følte derved, svarede *Chr. Christiansen*:

»Vi følte, at der efter Krigsaarene ventede Ungdommen en særlig Opgave, og vi troede fuldt og fast paa Muligheden af at løse den. Vi havde Kærlighed til og Trofasthed over for Socialdemokratiet; begge Dele havde vi lært af Albinus Jensen — og selv oplevet i Aarhus. Vi var klar over, at der maatte afstikkes en ny Linje for det socialdemokratiske Ungdomsarbejde. Jeg husker, at Ungkommunisternes Blad haanligt skrev om »den om Oplysning og Oplysning altid snakkende *Chr. Christiansen*« . . . Ja, baade jeg og mine Kammerater snakkede om Oplysning; men vi *virkede* sandelig ogsaa for den! Der var ingen Tvivl om, at den ny Tid stillede andre Krav til Arbejderungdommen, end Tiden før Verdenskrigen havde gjort det, og vi indrettede os derefter. Men vi kunde jo ikke koncentrere Kræfterne om det oplysende Arbejde. Der var Masser af andre Opgaver, bl. a. den at tage nogle drøje Diskussionsmøder med Kommunisterne rundt om i Landet. Det gik i Reglen haardt til, og i nogle Tilfælde udviklede det sig til rene Spektakler«.

DEN FØRSTE KONGRES

Siden Landsmodet i Aarhus 8. Februar 1920 har D. s. U. afholdt 9 Kongresser: 1920 i Nyborg. 1922 i Kolding. 1925 i Odense. 1928 i Slagelse. 1931 i Aarhus. 1934 i København. 1937 i Odense. 1940 i Aarhus. 1943 i København.

Det vilde stride imod denne Bogs Hensigt og tillige sprængens Rammer, om der her skulde bringes en Omtale af hver enkelt af disse Kongresser, deres Forløb og deres Betydning for Bevægelsen. Men en enkelt bør dog have sit Kapitel, og det er Nyborg-Kongressen, Forbundets første. Landsmodet havde til Opgave at starte D. s. U. og faa sat Arbejdet i Gang, og det lykkedes over al Maade; Landsmodet havde givet Signaler og blæst Fanfarer og dermed for al Folket forkyndt, at noget nyt var kommet til Verden. Efter den vellykkede Start kom nogle strenge Arbejdsdage først og fremmest for Sekretariatet og dernæst for den øvrige Hovedledelse med at udarbejde Forslag til Retningslinjer for det fremtidige praktiske Arbejde, og det Materiale, som forelagdes Kongressen, var i sig selv et kraftigt Vidnesbyrd om, at der var arbejdet udmærket og med megen Forstaaelse af Situationens Krav.

Kongressen i Nyborg fandt Sted den 23. og 24. Maj 1920 (Pinsedagene). Siden Forbundets Stiftelse var Antallet af Afdelinger steget fra 24 til 50 og Antallet af Medlemmer fra 2000 til 4000, en Fremgang, der befordrede Optimisme og Tro paa Fremtiden. 38 af Forbundets Afdelinger var repræsenteret paa Kongressen ved 58 Delegerede, og blandt Gæsterne var Journalist *Marinus Kristensen* fra Socialdemokratisk Forbund og Redaktør *Carl Schill*, Helsingborg, fra Sveriges socialdemokratiske Ungdomsforbund. I sin Aabnings- og Velkomsttale sagde

Chr. Christiansen, at Kongressen maaske ikke kunde kaldes stor i Omfang — »men det er vort Haab og vor Tro, at dens *Betyning* vil blive stor, og at denne Kongres maa bidrage til at virke samlende i den danske socialdemokratiske Arbejderungdom«.

Tiden, der fulgte, viste, at dette Haab og denne Tro var velbegrundet. Nyborg-Kongressen blev for flere vigtige Spørgsmaals Vedkommende Udgangspunktet for en stor og frugtbringende Virksomhed, og derfor skal en Række af Vedtagelserne paa denne Kongres omtales her. De er af historisk Interesse og Betydning, fordi de klart angav den Linje, det ny Forbund vilde følge.

Med Hensyn til Ungdommens politiske Krav vedtoges denne Udtalelse:

»Danmarks socialdemokratiske Ungdom tilsiger det socialdemokratiske Parti sin fulde Støtte i Kampen for den snarlige Virkeliggørelse af Socialdemokratiets store Programkrav: Republikkens Indførelse, politisk og økonomisk Demokrati — Et-kammersystem og Valgret fra det 21. Aar — og fuldt gennemført Socialisering med det arbejdende Folks lige Ejendomsret til Produktionsmidlerne.

Med levende Begejstring slutter den socialdemokratiske Ungdom sig til Arbejderklassens kæmpende Hærformationer for i fælles Stræben, i fælles Kamp at bringe de socialistiske Idéer og Krav til Sejr, at et nyt og socialistisk Samfund kan fremstaa paa Ruinerne af det kapitalistiske Samfund, der nu vakler og tilintetgøres.

I Arbejdet for denne stolte Nybygnings Rejsning vil vi gøre vort, og rede til virksom Bistand i Agitationen slutter vi op i Rækkerne, kaldende paa den Arbejderungdom, der kender sine Pligter og sit Ansvar«.

Af polemisk Karakter var en anden Udtalelse, hvis Adresse ikke var til at tage fejl af. Den lød:

»Der findes i Danmark kun *een* socialdemokratisk Ungdomsorganisation, ligesom der kun findes *eet* Socialdemokrati. Danmarks socialdemokratiske Ungdom er Navnet paa denne Organisation, der i Kraft af sine Principper og sin Troskab mod den socialdemokratiske Arbejderbevægelse har Ret til at fore det

Delegerede og Gæster paa Nyborg-Kongressen 1920

socialdemokratiske Navn. Det saakaldte Socialdemokratiske Ungdomsforbund hviler paa Ideer, som adskiller sig fra Socialdemokratiet og derfor er en separatistisk Bevægelse, der sejler under falsk Flag. Vi kender ikke Betegnelsen Venstre- eller Højresocialister. Vi er simpelthen Socialdemokrater uden Afkortelser eller Tilføjelser af nogen Art. Vi opfordrer den danske Arbejderungdom til at sky enhver maskeret Bevægelse og slutte sig til Rækkerne i Danmarks socialdemokratiske Ungdom.

Hvad Lærlingene angik, vedtoges en Resolution, hvori »D.s.U. tilsiger Lærlingene sin fulde Støtte i Arbejdet for betryggende Lærlingekaar«.

I en Resolution om Militærspørgsmaalet opfordres til »fortsat Arbejde for Afrustningskravets Gennemførelse«, og angaaende det internationale Samarbejde udtalte Kongressen:

»Idet Kongressen billiger det af Sekretariatet indledede Samarbejde med Sveriges socialdemokratiske Ungdomsforbund og Verband der Arbeiterjugend-Vereine Deutschlands, udtaler den Ønsket om, at dette Samarbejde fortsat maa bestaa, og at et Samarbejde mellem Danmarks socialdemokratiske Ungdom og andre paa samme Grund arbejdende socialdemokratiske Ungdomsorganisationer i andre Lande maa tilvejebringes og udvikles til Støtte for Arbejderungdommens internationale Kamp for Socialismens Gennemførelse«.

Om Oplysningsarbejdets Betydning holdt *Chr. Christiansen* en ildnende Tale, og der vedtoges følgende Udtalelse:

»Bestræbelserne for de socialistiske Idéers Udbredelse kræver en handledygtig, maalbevidst og villende Arbejderklasse. For at yde sin Indsats i Arbejdet for Arbejderungdommens Højnelse vil Danmarks socialdemokratiske Ungdom søge dette kulturelle Dygtiggørelsesværk fremmet ved, at Afdelingernes Arbejde tilrettelægges gennem oplysende, opdragende og underholdende Møder, gennem Studiecirkler, i hvilke Medlemmerne kan tilegne sig forøgede Kundskaber, gennem Diskussionsklubber, der kan udvikle og dygtiggøre Medlemmerne til Agitatorer og Talsmænd for Arbejderklassens Sag, og gennem Udgivelsen af Litteratur, økonomisk og politisk, der kan virke fremmende paa disse Opgavers bedst mulige Løsning«.

I Tilslutning hertil vedtoges Udtalelser, hvori Sekretariatet

dels opfordredes til at søge Samarbejde med Partiets Forlag »Fremad« om Udgivelse af ny Litteratur, »fortrinsvis Pjecer af oplysende, politisk og økonomisk Indhold« — og dels paalagdes at foranledige udsendt en Sangbog for Danmarks socialdemokratiske Ungdom.

Endelig skal det fremhæves, at D. s. U.'s første Kongres tog en positiv Stilling til *Samarbejdet med Socialdemokratiet*. Det skete gennem følgende Udtalelse:

»Danmarks socialdemokratiske Ungdom, som vil organisere Arbejderungdommen til Arbejde for Gennemførelse af Socialdemokratiets Program, tilsiger dette Parti Støtte i dets politiske og agitatoriske Virksomhed til Fremme af Partiets og Arbejderklassens Interesser.

Det forudsættes, at det socialdemokratiske Parti vil yde Danmarks socialdemokratiske Ungdom moralsk og økonomisk Støtte til Organisations- og Oplysningsarbejdet i Arbejderungdommen og bidrage til, at Partiets Organisationer og Presse ligeledes yder fornøden Støtte.

Kongressen udtaler iøvrigt, at den vil være villig til at aabne Adgang for en Repræsentant fra Partiet til Sekretariatet, Hovedbestyrelsen og Kongres, for saa vidt Partiet paa samme Maade vil aabne Adgang for Repræsentation for Danmarks socialdemokratiske Ungdom.

Endelig udtaler man, at Medlemmer af Danmarks socialdemokratiske Ungdom ikke kan tilhøre andre Partier end det danske Socialdemokrati, hvortil Adgangen er aaben fra 18 Aars Alderen, samt at vore Medlemmer senest ved 22 Aars Alderen bør have tiltraadt en af Socialdemokratisk Forbunds Afdelinger, ligesom de maa være Medlemmer af en Fagforening, for saa vidt de har Adgang til en saadan«.

I et senere Afsnit vil Samarbejdet mellem Partiet og D. s. U. blive nærmere omtalt; men det vil være paa sin Plads her at gengive et lille Uddrag af den Forhandling, der gik forud for den enstemmige Vedtagelse af Resolutionen.

Blandt Deltagerne i denne Forhandling var Maskinarbejder *Carl Larsen*, København, der i D. s. U.'s første Aar var en ypperlig Støtte for den ny Bevægelse i Hovedstaden, hvor han var

Kredsformand, og et lige saa energisk som værdifuldt Medlem af Hovedbestyrelsen. *Carl Larsen* fastslog, at Ungdomsbevægelsens Samarbejde med Partiet var en Nødvendighed, og at Ungdommens Dygtiggørelse var den eneste naturlige Vej for Partiets Fornyelse. Paa sin djærve Facon erklærede han, at det aldrig kunde være den socialdemokratiske Ungdoms Opgave bestandig at løbe om med Kniven i Ærmet for ved bedst givne Lejlighed at jage den i Ryggen paa Partiet.

Ejnar Dahl, Nykøbing M., anbefalede den foreslaaede Udtalelse, idet han tilføjede, at vel skulde den socialdemokratiske Ungdom fore Opposition, men inden for Partiet.

E. Stecher Christensen redegjorde for Aarsagerne til Sprængningen af det gamle Ungdomsforbund og opfordrede Kongressen til enstemmigt at vedtage den foreslaaede Udtalelse.

Marinus Kristensen erklærede, at Forslaget var i Overensstemmelse med de Ønsker, som næredes af Partiets Ledelse. Han sluttede med en manende Appel til den socialdemokratiske Ungdom om at opfylde sin egentlige Mission: at være *Ideens Lys* i Arbejderbevægelsen, erindrende Bjornsons Strofe:

Thi vil jeg raade hver ærlig Sjæl:
Vær aldrig angst for det høje.
Sæt Maalet højt og Forsagthed lavt
og gaa til Fjelds, selv med Møje,
op, hvor det lufter over Døgnets Dom,
hvor knapt vi øjner, hvad vi kævles om —
da skal I se,
Fjeldenes Sne
vil nok en Gang lade sig pløje!

Med Hensyn til Lovene gennemførtes en Række Ændringer. Det vedtoges saaledes at udvide Antallet af Hovedbestyrelsesmedlemmer fra 11 til 14, hvorefter Jylland fik 3 Mandater, Sjælland uden København 2 og København 1. (Paa Kolding-Kongressen 2 Aar senere gik man over til at lade Hovedbestyrelsen vælge efter Indstilling fra Kredsene, idet Sekretariatet dog stadig blev valgt direkte af Kongressen.)

Grænsen for det Beløb, Sekretariatet kunde bevilge, sattes op fra 25 til 200 Kr., hvad man saa ansaa for at være flot.

S. U. F. s ENDELIGT

To Ungdomsforbund bejlede til dansk Arbejderungdom: Det gamle S. U. F. og det ny D. s. U., og det var ikke Bejlere, der gik stille med Dørene! Da Kampen mellem de to Forbund begyndte i 1920, var S. U. F. med sine 8000 Medlemmer langt det største, og dertil kom, at dets Organisationsapparat var af høj Kvalitet og dets ledende Folk saavel i Hovedbestyrelsen som ude i Afdelingerne udmærket trænede i Arbejdet. D. s. U. var heroverfor et lille, fattigt Foretagende, der var startet paa bar Bund, og hvis ledende Folk nu ikke blot skulde samle Kræfterne om det indre, opbyggende Arbejde, men tillige føre en haard Kamp udadtil mod de forhenværende Kammerater i S. U. F. Det blev ganske vist dengang — og ogsaa senere — fremført som et Gode for D. s. U., at dette Forbund var kommet til Verden med Socialdemokratiets Velsignelse, og at man i Agitationen havde hele den socialdemokratiske Presse at støtte sig til. Disse Ting betød i de første Tider nu ikke saa meget, som man ved en rent umiddelbar Betragtning skulde synes. For den største Del af den politisk interesserede Arbejderungdoms Vedkommende stod S. U. F. stadig som den rene, eneste sande socialistiske Ungdomsbevægelse her i Landet, og den talte jo ogsaa mange udmærkede Socialdemokrater i sine Rækker. D. s. U. derimod blev i vide Kredse betragtet som en Slags Opkomling, der blev protegeret af det store Socialdemokrati og dets Presse Landet over, og som man derfor ikke kunde nære den samme Respekt for som den »fri og uafhængige« Ungdomsbevægelse. Fra S. U. F.s Side slog man i Agitationen stærkt paa disse og lignende Strengte — og en Tid med virkeligt Held. At det var uretfærdigt over for D. s. U., er forlængst fremgaaet af Hi-

storiën. Forøvrigt gav D. s. U. raat for usødet. Optakten var jo givet i Manifestet fra Landsmødet, og saavel paa Moder som i »Rød Ungdom« førtes undertiden et meget kraftigt Sprog.

Mens D. s. U. gik støt fremad, gik S. U. F. den modsatte Vej. Efter et Aars Virksomhed kunde D. s. U. med Glæde og Stolt-hed notere 68 Afdelinger med over 5300 Medlemmer; det var en Fremgang siden Starten paa 44 Afdelinger og 3300 Medlemmer, og stadig kom nye til. »Nu har vi Orden og System i vore Rækker«, skrev *Chr. Christiansen* i »Rød Ungdom« — »frem til Kamp mod Socialdemokratisk (!) Ungdomsforbund, for Danmarks socialdemokratiske Ungdom!«

Med S. U. F. stod det ikke saa godt til. *Einar H. Tønnesen*, der var med i S. U. F. lige til Foraaret 1923, fortæller i sin Erindringsbog »Brydningsaar«, at S. U. F.s Forbindelse med det venstresocialistiske Parti (V. S.P.), for hvilket *Ernst Christiansen* var Formand, intet gavnede. »da dette Parti var lille og Forholdet som Følge af S. U. F.s uafhængige Karakter særdeles platonisk; ja, ofte var der en ikke ringe Gnidning mellem S.U.F. og V. S. P., da Partiet søgte at sluge S. U. F.s bedste Kræfter«. Men det værste var dog, »at S. U. F. ikke fik Fornyelse fra den opvoksende Arbejderungdom«. Det er forstaaeligt, at S. U. F. ikke fik denne Fornyelse, eftersom Forbundet ikke mere svarede til sit Navn. Længe før Sprængningen var S. U. F. jo ført over i kommunistisk Retning, og af det oprindeligt socialdemokratiske blev efterhaanden kun Navnet tilbage. Iøvrigt svækkedes S. U. F. stærkt gennem megen indbyrdes Strid.

S. U. F.s Skæbne besegledes i Efteraaret 1921, da det ved en Urafstemning vedtoges at ændre Forbundets Navn til *Kommunistisk Ungdomsforbund* — »væsentligst paa Begæring udefra«, som *Ernst Christiansen* stilfærdigt, men meget sigende bemærker det (i »Fra Trældom mod Daging«). D. s. U. udnyttede omgaaende Chansen. En lille Pjece »Masken falder« udsendtes kort efter, og i den redegjordes i agitatoriske Vendinger for S.U.F.s tragiske Skæbne og for D.s.U.s Succes. Paa dette Tidspunkt (November 1921) var D. s. U. naaet og paa 85 Afdelinger med 7000 Medlemmer; men snart efter gik Tallene yderligere i Vejret, idet en Række S. U. F.-Afdelinger protesterede mod Navneforandringen ved at melde sig over i D. s. U.

De, der havde troet paa Muligheden af at fore S. U. F. videre som et frit og uafhængigt socialistisk Ungdomsforbund, trak sig skuffede tilbage, og Resten var hverken tilstrækkelig mange eller enige nok til at redde Forbundet fra Undergang. I 1923 var det slut. *Johs. Nielsen* havde opgivet sit brydsomme og utaknemmelige Hverv som Formand og var blevet afløst af *Aage Wiinblad*, der blev Forbundets sidste Formand. Ogsaa det venstresocialistiske Parti, der var blevet forvandlet til »Danmarks kommunistiske Parti«, led en krank Skæbne. En Fløj inden for Partiet med Syndikalisten *Chr. Christensen* i Spidsen lavede Oprør, og efter en Serie bevægede Begivenheder, der var Avisstof Landet over, dannede Fløjen et nyt Parti med det smukke Navn »Enhedspartiet«.

S. U. F. gik under, og Forsøget paa at danne et Parti med en socialdemokratisk Ungdomsbevægelse som Basis strandede. De Folk, der gjorde Forsøget, erkendte senere deres Fejlvurdering, og de tog Konsekvensen deraf. *Ernst Christiansen, Sigv. Hellberg, Johs. Nielsen, Oskar Hansen* og flere andre fra hin Periode er forlængst vendt tilbage til Socialdemokratiet.

Naar man nu skuer tilbage over den for dansk Arbejderbevægelse saa hektiske Periode, undrer det ikke En, at der kunde opstaa stærke Brydninger, ejheller at de kunde give sig voldsomme Udslag. Omvæltningerne ude i Europa baade under og efter den store Krig maatte naturligvis paa en eller anden Maade paavirke vore hjemlige Forhold. Trangen til at danne nye Partier opstod ikke alene inden for Arbejderklassen, men ogsaa i andre Samfundslag, og deri var heller intet usædvanligt for bevægede Tider. Men hvad der maa forundre, er dette, at intelligente og kløgtige Folk kunde tænke sig Muligheden af at bruge Socialdemokratisk Ungdomsforbund som Grundlag for Dannelsen af et nyt Arbejderparti — ikke mindst i Betragtning af, at man dog havde de skræmmende Spor fra Forsøget med Socialistisk Ungdomsforbund i 1908. Nu er det jo altsammen forlængst Historie — men tilbage er blevet et smukt og stærkt Indtryk af en Arbejderbevægelse, der ikke saa let lader sig splitte eller misbruge.

Ved Efterforskningen af den dybere Aarsag til Socialdemokratisk Ungdomsforbunds tragiske Skæbne stopper man op ved det Forhold, at S. U. F. blev til i en Tid, da Socialdemokratiet paa det politiske Omraade kun kendte til Opposition, og ikke kunde følge med, da Partiet maatte tage et Medansvar for Landets Styrelse. Derved opstod Konflikten mellem Parti og Ungdomsbevægelse. Danske Socialdemokrater i Almindelighed har aldrig været særlig stærke i den socialistiske Teori; men til Gengæld har deres Sans for Realiteter altid været udpræget. Dette sidste gav sig Udslag i 1913, da Socialdemokratiet støttede det radikale Ministerium Zahle af Hensyn til Arbejdet for en ny og bedre Grundlov, og da Partiet fortsatte med denne Støtte under Krigsperioden og et godt Aars Tid derefter. Men en saadan Politik var i mange unge Socialdemokraters Øjne en Svigten af Partiets Idé og Program, noget saa foragteligt og fordømmeligt som »Ministersocialisme«. Saa var det rigtignok bedre at vende Blikket mod de Steder i Udlandet, hvor man stadig fulgte de rene socialistiske Linjer ...

For D. s. U. stiller Forholdet sig helt anderledes. D. s. U. blev stiftet paa et Tidspunkt, da Partiet havde Medansvaret for Landets Regering og havde haft det gennem 7 lange Aar, og bortset fra Perioderne 1920—24 og 1926—29 har vi indtil 1942 haft en Socialdemokrat i Spidsen for Landets Regering. Som D. s. U.s Historie viser, har man fra Ungdommens Side ikke holdt sig beskedent tilbage med Hensyn til Ønsker og Krav, og der er ogsaa opnaaet meget; men D. s. U. har aldrig forsøgt sig med de store, tomme Demonstrationer. Det mærkes paa D. s. U., at denne Bevægelse er vokset op i de Aar, da Socialdemokratiet havde *Ansvar*. Det har præget denne Ungdomsbevægelse; det har ikke gjort den tam — hvad maaske ellers kunde været befrygtet — men skærpet dens Realitetssans og givet den en *politisk* Indsigt og Forstaaelse, som ingen af de foregaaende socialdemokratiske Ungdomsbevægelser nogen Sinde kom i Besiddelse af. Derfor kunde D. s. U. møde den Række af ekstraordinære Situationer, som de sidste 5—6 Aar har været saa rige paa, uden at blive slaaet ned af Begivenhederne.

Ved Bedømmelsen af D. s. U. maa naturligvis ikke glemmes *Erfaringerne* fra Forgængerne. De, der i 1920 startede D. s. U.,

Det var et storslaaet Held for D. s. U., at Forbundet i Starten fik Chr. Christiansen som Formand. Han hørte til den Kreds af unge aarhusianske Arbejdere, som havde haft den Lykke tidligt at komme under Paavirkning af den uforlignelige Ungdomsfører Albinus Jensen, og det bidrog i høj Grad til en Videreudvikling af medfødte Evner. Chr. Christiansen, der er født 14. September 1895 og er udlært som Maskinarbejder, kom i 1913 ind i Bestyrelsen for Socialdemokratisk Ungdomsforening i Aarhus, blev senere Formand for De samvirkende Lærlingeforeninger i Aarhus og Redaktør af »Lærlingen«, i 1918 Formand for Socialdemokratisk Ungdomsforening, paa Kongressen 1919 i Slagelse indvalgt i Hovedbestyrelsen for S. U. F. og traadte ud sammen med den øvrige Mindretalsgruppe pr. 1. Januar 1920. Karakteristisk for Chr. Christiansen er hans utroligt sejge Energi og store organisatoriske Talent, og begge Dele var der haardt Brug for i D. s. U.'s første Aar. Chr. Christiansen var fuldkommen bjergtaget af den Idé at bygge et nyt socialdemokratisk Ungdomsforbund op, der kunde blive stort og stærkt og staa gennem Tiderne, og han ofrede alle sine rige Evner paa at føre denne Idé ud i Livet. Altid var han i Aktivitet, enten hjemme paa Kontoret stærkt optaget af at forme Skrivelser til Afdelinger og Kredse eller Artikler til *Rød Ungdom* eller den socialdemokratiske Presse, hvor han nogle Aar skrev under Pseudonymet Carl Holt, eller ude ved Møder, hvor han talte og agiterede og argumenterede med en saadan Kraft og Varme, at ingen forblev upaavirkede. Frem for nogen anden er det Chr. Christiansen, hvem D. s. U. skylder sin organisatoriske Fasthed. Men Chr. Christiansen interesserede sig ikke blot for *Rammerne* — han var ogsaa med til at give Bevægelsen *Indhold*. Endskønt selv stærkt politisk interesseret — eller vel rettere netop derfor! — gik han saa stærkt i Brechen for at gøre D. s. U. til en Bevægelse, der lagde Hovedvægten paa Ungdommens Oplysning og Dygtiggørelse, og ikke til en Slags politisk Parti. D. s. U. skulde være en Kulturbevægelse. Tiden har afgivet klart Vidnesbyrd om, at det var den rette Linje, D. s. U. under Chr. Christiansens Førerskab slog ind paa, og da han trak sig tilbage for at overtage Stillingen som Sekretær for Arbejdernes Oplysningsudvalg i Aarhus, kunde han gøre det i Forvisningen om at have gjort sin Pligt — og endda lidt til — over for D. s. U. Siden 1930 har Chr. Christiansen været Forretningsfører for Arbejdernes Oplysningsforbund, og i denne Stilling møder og samarbejder han med mange gamle Kammerater fra D. s. U. Blandt en Mængde Tillidshverv er ogsaa et Folketingsmandat (Frederikshavnskredsen).

Chr. Christiansen

Formand for D. s. U. fra Starten 8. Februar 1920
til 15. Oktober 1927

havde alle faaet deres Opdragelse i S. U. F. og medbragte adskilligt godt og værdifuldt derfra, som kom det ny Forbund tilgode. Paa samme Maade stod S. U. F. i Gæld til Socialistisk Ungdomsforbund, og dette igen havde vel lært en Del af Fremskridtsklubberne. D. s. U. har saaledes modtaget en aandelig Arv af ikke ringe Værdi, og uden at det skal smage af Jubilæums-Panegyrik, kan det vel siges, at Arven er forvaltet godt.

D. s. U. OG SOCIALDEMOKRATIET

I det foregaaende er lejlighedsvis omtalt Forholdet mellem den socialdemokratiske Ungdom og det socialdemokratiske Parti, saaledes som det har formet sig under skiftende Tider og Vilkaar gennem alle de Aar, der har eksisteret en socialdemokratisk Ungdomsbevægelse her i Landet. Et Samarbejde har altid under en eller anden Form fundet Sted; undertiden var det ret solidt, til andre Tider af mere løs Karakter, og endelig var der den allerede skildrede Periode, da det kom til et aabent Brud mellem Socialdemokratisk Ungdomsforbund og Partiet. Men selv dengang fandtes der jo inden for Ungdomsbevægelsen store Kredse, som ikke slap Forbindelsen med Socialdemokratiet.

Lige fra Starten af stillede D. s. U. sig paa det Standpunkt at ville et nøje Samarbejde med Partiet. Resolutionen paa Nyborg-Kongressen i 1920 talte sit klare Sprog om denne Vilje, og da man naaede til Kongressen i Kolding 1922, var der i Mellemtiden udrettet et saadant Arbejde for Sagen, at dens endelige Løsning kunde øjnes. Mellem D. s. U. og Partiet var ført en Række Forhandlinger med det Formaal at finde frem til et solidt Grundlag for et Samarbejde. For D. s. U.s Vedkommende var det naturligvis *Chr. Christiansen*, der trak den sværeste Del af Læsset under disse Forhandlinger. Han havde i de Tider mange Samtaler og megen Korrespondance med Partiets Formand, *Th. Stauning*, og Partisekretær *Alsing Andersen*, og efterhaanden blev Sagen ført ind i det rette Leje. Partiet havde ydet D. s. U. nogen økonomisk Støtte i de første vanskelige

Tider, og selv om denne Støtte var kærkommen, var den dog langt fra tilstrækkelig, saafremt den ny Ungdomsbevægelse skulde naa til at opfylde sin Mission.

Det er allerede nævnt, hvor fattig paa Gods og Guld D. s. U. var i Starten og i de første 2—3 Aar — lige saa fattig derpaa som den var rig paa Energi og Initiativ. Opgaverne var jo mange og store, og det lod sig i Længden slet ikke gøre at nøjes med gratis Fritidsarbejde paa Hovedkontoret i Aarhus. Det kunde vel siges at være et Held for alle os andre, at *Chr. Christiansen* en lang Periode var arbejdsløs og saaledes kunde ofre al sin Tid paa D. s. U.; men for ham selv var det naturligvis saa som saa med dette »Held«! Det var efterhaanden simpelthen blevet en Nødvendighed at skaffe Midler tilstrækkelig til, at der kunde ansættes mindst to fastlønnede Mand paa Kontoret, og da disse Penge ganske givet ikke kunde tilvejebringes alene gennem Medlemmernes smaa Kontingenter, maatte det anses for at være Partiets Pligt at træde til.

Fra Partiets Side stillede man sig velvilligt, men selvfølgelig paa Betingelser. Det er ingen Hemmelighed, at adskillige ældre Partifæller betragtede D. s. U. med en vis Mistro — man havde jo saa mange daarlige Erfaringer! Paa den anden Side var der ogsaa blandt Ungdommen nogle, som mente, at man ved at modtage økonomisk Støtte fra Partiet solgte sin Selvstændighed; det var Reminiscenser fra »gamle Dage«, da Ungdomsbevægelsen undertiden saa sin Opgave i at optræde som en Slags politisk Parti. Til alt Held for saavel D. s. U. som Partiet kom disse Betæneligheder dog ikke til at spille nogen som helst afgørende Rolle, og det tør siges, at begge Parters Forhandlere i denne vigtige Sag udførte et smukt Stykke Arbejde.

Paa Kongressen i Kolding var Spørgsmaalet Samarbejde med Partiet det altoverskyggende, og en Mængde af de Delegerede havde Ordet dertil. Der var Enighed om, at et Samarbejde mellem Parti og Ungdomsbevægelse burde praktiseres; men der herskede derimod Uenighed om et Par af Hovedbestyrelsen foreslaaede Ændringer til den Udtalelse om Samarbejdet, som var vedtaget paa Nyborg-Kongressen. Disse Ændringer gik ud paa, at Ordet *bør* erstattes med Ordet *skal* i Afsnittet om Medlemmernes Indmeldelse i Socialdemokratisk Forbund senest ved

22 Aars Alderen, samt at der i særlige Tilfælde kunde gives Dispensation til 25 Aars Alderen i Tidsrummet indtil næste Kongres. Om dette *bør* og *skal* gik Diskussionens Bølger højt, og der fremførtes alle tænkelige Argumenter fra begge Sider. Ved skriftlig Afstemning vedtoges Ændringsforslaget med 95 Stemmer mod 28. Tilhængerne af *skal* sejrede altsaa stort, og det var kun godt, for de havde nu Retten paa deres Side!

Med alle Stemmer mod 5 vedtoges derefter følgende af Hovedbestyrelsen foreslaede Resolution:

Alsing Andersen
Socialdemokratiets Repræsentant i D. s. U.'s
Sekretariat og Hovedbestyrelse siden 1922

Idet Kongressen med Glæde ser tilbage paa det frugtbare Samarbejde, som hidtil har fundet Sted mellem D. s. U. og det socialdemokratiske Parti, udtaler Kongressen Ønsket om, at dette Samarbejde maa blive yderligere udviklet og styrket, saaledes at der skabes de bedst mulige Betingelser for, at D. s. U. kan løse sin betydningsfulde Opgave: at samle Arbejderdommen for ved en indgaaende Oplysningsvirksomhed og teoretisk og praktisk Skoling at dygtiggøre den til at optage Arbejdet for Virkeliggørelse af Socialismens Ideer gennem det socialdemokratiske Partis Fremgang og Sejr.

Kongressen bemyndiger derfor Sekretariatet til at fortsætte de paa-begyndte Forhandlinger med det socialdemokratiske Partis Ledelse for at tilvejebringe et Forslag til en baade for Partiet og Ungdomsbevægelsen betryggende Ordning for Fremtiden.

Dette Forslag forelægges derefter Hovedbestyrelsen til Godkendelse.

Med disse Vedtagelser havde Kolding-Kongressen indtaget en særlig Plads i den socialdemokratiske Ungdomsbevægelses Historie, og ved Kongressens Afslutning tolkede saavel inden-som udenlandske Gæster deres Glæde over det opnaede Resultat. Rasmus Hansen sagde: Den Beslutning, som D. s. U. nu

Et Amatorbillede fra Paasken 1922 — taget af Chr. Christiansen: Uden for D. s. U. s Kontor i Mørksgade i Aarhus. — Nr. 3 fra højre er Hans Hedtoft-Hansen, der paa sin højre Side har Sekretær Svend Christensen

har truffet angaaende Samarbejdet med Partiet, skal være et lysende Eksempel for vore Kammerater i Sverige, Norge og Tyskland. Det er en historisk Kongres, der her er holdt.

Rød Ungdom skrev om Begivenheden:

Den af Kongressen vedtagne Udtalelse angaaende Samarbejdet med Socialdemokratiet har givet Anledning til nogen Debat i Afdelingerne, ligesom Tilfældet jo ogsaa var paa Kongressen. Det er ikke mere end naturligt; thi Udtalelsen betyder jo Indførelsen af et nyt Princip. Og selv om alle vore Medlemmer i Virkeligheden er enige om at bevare D. s. U. som en socialdemokratisk Ungdomsorganisation, er de endnu ikke alle klar over Maaden, hvorpaa dette kan lade sig gøre; men naar et overvældende Flertal paa Kongressen har fastsat Veje, ad hvilke Formaalet skal naas, er der ingen Tvivl om, at alle Medlemmer i Enighed vil indrette sig derefter. Forsøg paa at bryde ud kan ikke tænkes. Dertil er Ungdomsbevægelsens Erfaringer for store, og det vil efterhaanden gaa op for enhver, at vor Kongres tog netop den Beslutning, som af Hensyn til hele Ungdomsarbejdet burde været taget for adskillige Aar siden.

En Del borgerlige Blade talte straks efter Kongressen om »Tvangsindmeldelse« o. l. i Anledning af den paagældende Beslutning, og det unge Venstres Organ, »Dansk Folkestyre«, pipper efter paa samme Melodi. Bladet taler om »latterlig Overtro paa Tvangens Magt paa aandelige Omraader«. O, hellige Enfold! »Dansk Folkestyre« mener altsaa, at vore Medlemmer fra 22 Aars Alderen med Vold og Magt skal indmeldes i det socialdemokratiske Parti! Selvfølgelig kan man ikke tvangsindmelde (!) nogen i et politisk Parti, og derom er Talen heller ikke. Vor Beslutning har overhovedet intet som helst med *Tvang* at gøre, men tværtimod med *Frihed*, nemlig Frihed for vor Ungdomsbevægelse til at arbejde paa socialdemokratisk Grundlag, saaledes at Bevægelsen ikke skal være Tumleplads for alle mulige Lykkeriddere.

Vi ønsker at skabe Garantier for, at den socialdemokratiske Ungdom ikke bliver misbrugt i politisk Henseende, saa at vort Forbund kan faa Fred og Ro til Udførelsen af sit Oplysningsarbejde. Det er Sandheden i denne Sag. Vi unge Socialdemokrater har selv ønsket og vedtaget Bestemmelsen om, at vore Medlemmer fra 22 Aars Alderen skal tilhøre Socialdemokratiet, saafremt de vedblivende ønsker at være Deltagere i Ungdomsbevægelsen. I denne Vedtagelse er ingen *Tvang*, men en ærlig Ungdoms Tilkendegivelse af, hvad der baader den bedst.

Den radikale Ungdoms Blad, »Fremtiden«, kommenterer Meddelelsen om den tagne Beslutning i følgende Linjer:

»Man kunde saamænd lige saa godt have indmeldt alle Medlemmerne i Partiet paa Betingelse af, at dettes lokale Foreninger holdt nogle flere Baller!«

Vi føler os ikke fristet til at gaa nærmere ind paa denne drengagtige Udgydelse, men har kun villet citere den som Bevis paa Intelligenten inden for den radikale Ungdomsbevægelse, der som bekendt skiltes med at rumme den — intellektuelle Del af Ungdommen! Gud bedre det kun!

At vore Modstandere føler sig ærgerlige over Beslutninger, som er taget paa vor Kongres, kan egentlig kun glæde os; thi det tyder paa, at vi har truffet det rigtige, det, som vore Modstandere frygter.

I Henhold til Kongressens Vedtagelse fortsatte Sekretariatet i Sommerens Lob Forhandlingerne med Partiet, og Resultatet blev følgende »Forslag til Regler for Samarbejdet mellem D. s. U. og Socialdemokratiet«:

Danmarks socialdemokratiske Ungdom, som vil organisere Arbejderungdommen til Arbejdet for Gennemførelsen af Socialdemokratiets Program, tilsiger dette Parti Støtte i dets politiske og agitatoriske Virksomhed til Fremme af Partiets og Arbejderklassens Interesser.

Chr. Christlansen paa D. s. U. s ny Kontor i Østergade i Aarhus, 1924

Det socialdemokratiske Parti yder Danmarks socialdemokratiske Ungdom moralsk og økonomisk Støtte i Organisations- og Oplysningsarbejdet blandt Arbejderungdommen og bidrager til, at Partiets Organisationer og Presse ligeledes yder fornøden Støtte.

*Ungdomsbevægelsens største og vigtigste Opgave er at være en Oplysningsorganisation for den arbejdende Ungdom. Der kan aldrig være Tale om, at D. s. U. kan drive selvstændig politisk Virksomhed af nogen Art, og det kan mindst af alt være Formaalet at tilstræbe Dannelsen af nogen ny politisk Retning. Det betragtes som en Betingelse for Oplysningsarbejdet blandt de Unge, at Ungdomsorganisationerne ledes af de Unge selv med Støtte og Vejledning fra Partiorganisationer, som har Erfaringer, der kan være nyttige for Arbejderungdommens Ud-
vikling, medens der selvfølgelig ikke er Tale om, at Ungdommen skal forhindres i selvstændig Tænkning og fri Droftelse af alle Problemer.*

Det er Ungdomsbevægelsens fornemste Opgave at dygtiggøre

Hans Hedtoft-Hansen paa D. s. U.'s ny Kontor i Østergade i Aarhus, 1924

den arbejdende Ungdom saaledes, at den hurtigst muligt kan overgaa til de Ældres Organisationer som klassebevidste Arbejdere, der med Forstaaelse vil arbejde videre paa Socialdemokratiets fortsatte Fremgang og Sejr.

For at uddybe og styrke Samarbejdet mellem D. s. U. og Socialdemokratiet og derved skabe de bedst mulige Betingelser for, at D. s. U. kan løse sin betydningsfulde Opgave, fastsættes følgende nærmere Regler:

1) Partiet udpeger tre Repræsentanter til at tiltræde D. s. U.'s Hovedbestyrelse. De to af disse Repræsentanter tiltræder Sekretariatet i Aarhus og deltager i dets Møder. D. s. U. udpeger to Repræsentanter til at tiltræde Partiets Hovedbestyrelse og Forretningsudvalg.

2) D. s. U.'s Sekretariat tilstiller hvert ordinært Partihovedbestyrelsesmøde og Kongres en Oversigt over Ungdomsorganisationens Arbejde.

3) Paa Partiets Kongres aflægges D. s. U.'s Repræsentant Beretning over Virksomheden i den forløbne Kongresperiode.

4) Forsaavidt der maatte opstaa Uoverensstemmelse mellem Ungdomsorganisationens Ledelse og Repræsentanter for Partiet om politiske Spørgsmaal, som maatte forekomme i Arbejdet, forebringes saadanne Sager for Partiets Forretningsudvalg og Hovedbestyrelse, hvis Afgørelse da er gældende indtil Partikongressen.

5) Medlemmer af D. s. U. kan ikke tilhøre andre Partier end Socialdemokratiet, hvortil Adgangen er aaben fra 18 Aars Alderen. Medlemmerne skal senest ved 22 Aars Alderen have tiltraadt en af Socialdemokratisk Forbunds Afdelinger, ligesom de skal være Medlem af en Fagforening, forsaavidt de har Adgang til en saadan.

6) Partiet søger ved Forhandling med Pressens Ledelse at tilvejebringe fastere Former for Pressens Støtte til Ungdomsorganisationen.

7) Partiet yder D. s. U. et aarligt Tilskud, saaledes at Ungdomsorganisationen bliver i Stand til at lønne den nødvendige Arbejdskraft, og om saadanne Ansættelser forhandles der med Partiets Forretningsudvalg.

8) Det anbefales Afdelingerne af Partiet og D. s. U. at træde i nærmere Samarbejde, dels til Udvikling af Ungdomsorganisationerne og dels til Støtte for Partiets agitatoriske Virksomhed. Til Fremme af et saadant Samarbejde kan det anbefales Afdelingerne at etablere en gensidig Repræsentation i deres Ledelser.

Som Opgaver, hvorom de samarbejdende Organisationer, eventuelt i Forbindelse med faglige Organisationer og Fællesorganisationer, i Fremtiden maa samle deres Opmærksomhed, nævnes: Fremme af den almindelige Oplysningsvirksomhed samt Tilvejebringelse af Bogsamlinger, Læsestuer, Ungdomshjem, Arbejderhøjskoler o. l., ligesom der bor tilstræbes en Samvirken med andre til Arbejderbevægelsen knyttede Organisationer, f. Eks. D. U. I., der har Ungdommens fysiske og aandelige Udvikling til Maal.

Forslaget tiltraadtes af saavel D. s. U.s som Partiets Hovedbestyrelse i Efteraaret 1922, og dermed var skabt det Grundlag, hvorpaa Samarbejdet mellem D. s. U. og Socialdemokratiet siden er foregaet.

«Gammelmands-Fest i Aarhus

Til Partiets Repræsentanter i D. s. U. s Sekretariat og Hovedbestyrelse udpegedes Redaktør *Ejbye-Ernst*, Aarhus, Formanden for de socialdemokratiske Foreningers Samvirke i Aarhus, Smed (senere Borgmester) *H. P. Christensen*, og Parti-sekretær *Alsing Andersen*. De to aarhusianske Repræsentanter fik til Opgave at deltage i Sekretariatets ugentlige Møder i Aarhus. De mødte første Gang den 17. Oktober 1922. D. s. U. s Repræsentanter i Partiets Hovedbestyrelse og Forretningsudvalg blev Formanden *Chr. Christiansen*, Aarhus, og Maskinarbejder *Carl Larsen*, København.

Den rent umiddelbare Folge af Overenskomsten var iovrigt, at Socialdemokratisk Forbund gennem et aarligt Tilskud muliggjorde for D. s. U. at have to fastlønnede Tillidsmænd paa Hovedkontoret i Aarhus. Det betød med andre Ord, at *Chr. Christiansen* og *Hans Hedtoft-Hansen* henholdsvis som Formand og Sekretær nu helt og fuldt kunde hellige sig den daglige Ledelse af D. s. U., og det gjorde de paa en for Bevægelsen udmærket Maade.

Hvad Overenskomsten mellem D. s. U. og Socialdemokratiet har betydet for begge Parter, kan næppe vurderes for højt. Den har gennem de forløbne nogle og tyve Aar vist sin Bæreevne under saa skiftende Forhold og i saa bevægede Situationer, som ingen ved dens Indgaaelse selv i deres vildeste Fantasi havde kunnet forudse. D. s. U. har trofast fulgt den Linje, som blev lagt ogsaa før Overenskomsten: at opdrage Ungdommen og dygtiggøre den til et Arbejde for Gennemførelsen af Socialdemokratiets Program, og Partiet paa sin Side har klogt afholdt sig fra ethvert Formynderskab. Der har forøvrigt heller ingen Grund været til at forsøge noget i den Retning, idet D. s. U. stedse har været saa lykkelig at have Folk i Spidsen, der evnede at lede Virksomheden med baade Kløgt og Myndighed.

Deres Ord er gjort til Skamme, som i sin Tid haanede D. s. U., fordi den vilde lave Ungdomsbevægelsen om til en »Børnehave«, en »Sandkasse« — eller hvad man nu fandt for godt at sige og skrive. Naar man betragter Personfornyelsen inden for dansk Arbejderbevægelses forskellige Omraader den sidste Snes Aar, falder det stærkt i Øjnene, at et stort Antal af yngre Tillidsmænd i Parti, Fagbevægelse, Oplysningsvirksomhed, Presse og Kooperation er udgaaet fra D. s. U. Ingen vil med Rette kunne hævde, at disse Mænd og Kvinder er anbragt i de paagældende ansvarlige og ansvarsfulde Stillinger, fordi de er blevet saa at sige »tæmmet« dertil i den socialdemokratiske Ungdomsbevægelse. Nej, det kan tværtimod fastslaas, at de i mangfoldige Tilfælde har medbragt et nyt og frisk Syn paa Tingene og dermed nye Impulser til Arbejdet. Saa langt fra at virke hæmmende har deres Deltagelse i D. s. U. virket fremmende paa deres aandelige Udvikling og befordret deres Evner til at deltage i Løsningen af store, samfundsnyttige Opgaver.

Paa alle efterfølgende D. s. U.-Kongresser siden Overenskomstens Indgaaelse har Formanden i sin Beretning kunnet pege paa, at Samarbejdet stadig er forløbet paa bedste Maade og bl. a. har givet sig Udslag i, at de unge Socialdemokrater ved Valg og andre Lejligheder har ydet Partiet Støtte gennem Agitation.

SAMARBEJDE MED ANDRE

Karakteristisk for D. s. U. er denne Bevægelses Evne og Vilje til Samarbejde med alle andre Grene af dansk Arbejderbevægelse. Overenskomsten med Partiet forudsætter ganske naturligt et saadant Samarbejde, og *De Unges Idræt* nævnes udtrykkeligt som en af de Organisationer, D. s. U. bør samarbejde med. Det har da ogsaa altid faldet disse to Organisationer let at finde hinanden i et frugtbart Samarbejde. En Overgang var der endog en intim organisatorisk Forbindelse mellem D. s. U. og D. U. I. Det begyndte med, at man paa nogle fælles Kreds-Instruktionskursus i 1927 drøftede, hvad der kunde gores til Bedring af saavel det organisatoriske som det praktiske Arbejde inden for Børne- og Ungdomsbevægelsen, og det foreløbige Resultat af disse Drøftelser blev Vedtagelsen af en saalydende Resolution: »Der nedsættes et Udvalg, bestaaende af Medlemmer af Hovedledelserne for D. s. U., D. U. I., Socialdemokratisk Forbund, De samvirkende Fagforbund, Arbejdernes Oplysningsforbund og Det kooperative Fællesforbund, 3 fra hver Organisation, til Udarbejdelse af en Plan for socialistisk Børne- og Ungdomsarbejde i Danmark. Denne Plan forelægges for de respektive Organisationers Kongresser«.

Paa D. s. U.-Kongressen i Slagelse 1928 førtes en lang og interessant Diskussion om hele Børne- og Ungdomsarbejdet, og enstemmigt vedtoges et af Sekretariatet stillet Forslag om at give et Udvalg fra Arbejdernes politiske, faglige, kooperative og kulturelle Organisationer i Forbindelse med kontraerende Organisationer Bemyndigelse til at udarbejde nærmere Regler for den praktiske og økonomiske Gennemførelse af en Sammenslutning af D. s. U. og D. U. I.

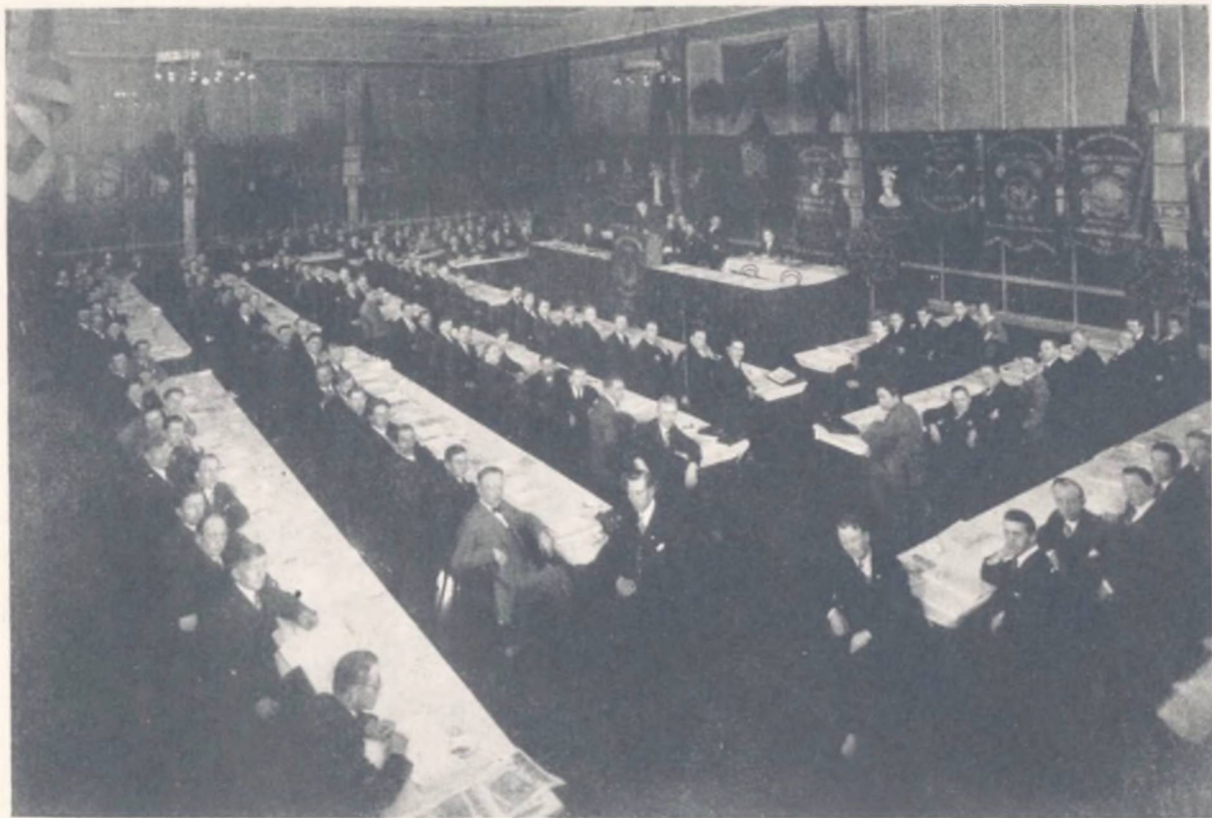
Dette Udvalgs Betænkning og Indstilling gik dog ikke ud paa en egentlig Sammenslutning, men nojedes med at opstille dette *Arbejdsgrundlag*: De to Organisationer ledes fremtidig fra et fælles Kontor, og der ansættes en fælles Formand (der tillige er Forretningsfører) samt en Sekretær for D. U. I.-Arbejde og en Sekretær for D. s. U.-Arbejde; endvidere ansættes tre Kontormedhjælpere.

Denne Indstilling tiltraadtes enstemmigt af D. s. U.s Kongres i Aarhus i Paasken 1931 og derefter af D. U. I.s Kongres i Slagelse den 31. Maj s. A., og dermed var tilvejebragt det organisatoriske Samarbejde mellem D. s. U. og D. U. I., hvorefter der gennem Aarene havde været fremsat saa mange Tanker og Ønsker.

For D. s. U. medførte den ny Ordning, at Forbundskontoret flyttedes fra Aarhus til København. Der var ellers ingenlunde Enighed om denne Flytning. Adskillige Medlemmer i Provinsen følte det noget nær som et Forræderi ikke blot mod Provinsen, men over for selve Bevægelsens Fortid, at man nu flyttede Hovedsædet til København. Paa Aarhus-Kongressen stemte 93 for at blive i Aarhus; men 126 stemte for København, og dermed var Sagen afgjort. D. U. I.s Hovedbestyrelse havde i Forvejen udtalt sig for at lægge det fælles Kontor i København, og mange praktiske Grunde talte jo ogsaa for dette Standpunkt. Fra 18. Juli 1931 har D. s. U. haft Hovedkontor i København, først i Torvegade, derefter i Nørre Søgade og nu paa Nørrebrogade 159.

Forbundskontorets Flytning influerede paa Valget af Sekretariat. Til Formand genvalgtes *Johs. Hansen*, til Sekretær *H. C. Hansen* og til Redaktør af »Rod Ungdom« *Lars M. Olsen*. Det øvrige Sekretariat (*Ole Olesen, Charles Christiansen, Harry Holm* og *Hans Jensen*) genvalgtes ogsaa, men kun for Tiden indtil Kontorets Flytning. Som Sekretariatsmedlemmer fra det Øjeblik, Ledelsen fik Sæde i København, valgtes *Ernst Larsen, Villy Heising, Ernst Johansen* og *Aage Jørgensen*.

Det organisatoriske Samarbejde mellem D. s. U. og D. U. I. førtes naturligt ogsaa ud i Kredsene og Afdelingerne, og de fleste Steder forløb det godt. Navnlig i København gennemførtes Samarbejdet med fælles Formand, fælles Bestyrelsesmøder

Slagelse-Kongressen 1928. Paa Talerstolen Formanden Hans Hedtoft-Hansen

D. U. I. ere til Sangøvelse med Otto V. Nielsen

og Repræsentantskab. Et Held var det, at man ikke var gaaet til en egentlig Sammenslutning af de to Organisationer, men havde nøjedes med en organisatorisk Forbindelse; thi selv denne viste sig i det lange Løb at være mindre hensigtsmæssig. Saa mange Problemer, som det praktiske Liv modte op med, og som man ikke havde kunnet forudse, gjorde det efterhaanden klart for de aktive og interesserede Folk i begge Forbund, at en Opgivelse af den organisatoriske Forbindelse vilde være bedst. Paa D. U. I.s Kongres i 1937 besluttedes det at ophæve den organisatoriske Sammenslutning med D. s. U., hvorved D. U. I. efter 6 Aars Forløb paany blev en selvstændig Organisation. Det er godt at kunne fastslaa, at der intet som helst personligt laa til Grund for denne Beslutning, men at det udelukkende var strengt saglige Grunde. Indhøstede Erfaringer viste,

at der er saa megen Forskel paa en Idrætsorganisation for Born og et politisk Ungdomsforbund, at Fællesskab i Ledelsen ikke er formaalstjenligt. Efter de nye Love for D. U. I. dannes Ledelsen af Repræsentanter for Arbejderbevægelsens Hovedorganisationer og af Sagkyndige paa det pædagogiske og det praktiske D. U. I.-Arbejdes Omraade.

Naturligvis er der stadig et vist Samarbejde mellem D. U. I. og D. s. U., og det bør i denne Forbindelse noteres, at *Ernst Drosthede*, der leder det daglige Arbejde inden for D. U. I., bor under Tag sammen med D. s. U.s Sekretariat.

Den socialdemokratiske Ungdomsbevægelse har ganske naturligt altid haft sin Hovedstyrke i Byerne, hvis Arbejderungdom udgør Bevægelsens Kerne. Man har dog af den Grund ikke forsømt Agitationen for at drage *Landarbejderungdommen* med ind i Rækkerne. S. U. F.s Afdelinger i Byerne foranstaltede jævnligt Moder i Oplandet, og i mange Tilfælde lykkedes det at oprette Landafdelinger; men deres Levetid var i Reglen kort. Naar den første Opblussen havde lagt sig, svækkedes Interessen blandt de nye Medlemmer forbavsende hurtigt. Mange Forhold spillede ind her — de lange Afstande, uheldige Lokaleforhold, manglende Kendskab til Foreningsarbejde og vel ogsaa Mangel paa tilstrækkelig Støtte fra Kammeraterne inde i Byen. Noget rigtigt System i Ungdomsbevægelsens Arbejde paa Landet kom der ikke, kunde der simpelthen ikke komme, fordi Tiden endnu ikke var inde til et Fremstød af den Art. Alene den Omstændighed, at den faglige Bevægelse i de egentlige Landdistrikter kun var forholdsvis lidt udbredt, besværliggjorde i høj Grad den socialdemokratiske Ungdoms Arbejde derude.

D. s. U. havde paa et tidligt Tidspunkt Øjet aabent for Betydningen af at faa Landarbejderungdommen med ind i Arbejdet, og selv om Hovedvægten i de første Aar naturligvis maatte lægges paa en Konsolidering af det ny Forbund i Byerne, blev der dog ogsaa Tid og Lejlighed til at oprette en Række Afdelinger paa Landet. Da det første Tiaar var forløbet, besluttede D. s. U. sig imidlertid til at forsøge det store Fremstød paa

Landet, og i den Anledning førtes Forhandlinger med Ledelsen for det daværende Landarbejderforbund om et nærmere Samarbejde med det Formaal at faa Arbejderungdommen paa Landet i Tale. Disse Forhandlinger, hvori ogsaa Repræsentanter for andre Arbejderorganisationer inddroges, resulterede i, at der i September 1931 udformedes *et særligt Landarbejderprogram for D. s. U. og Landarbejderforbundet*. Dette Program med tilhørende Indledning lyder i sin Helhed saaledes:

Siden den danske Arbejderbevægelses Fremkomst er der for Byernes Arbejdere skabt mange og væsentlige Forbedringer i Levevilkaarene. Den gennemførte Organisering af Arbejderne er Vaabnet, der stadig er bragt i Anvendelse. Der er baade paa Arbejdstids- og Lønomaadet skabt Forbedringer af den største Betydning for Arbejderne.

Det stærke Sammenhold, der har præget Byarbejderne, har imidlertid for en stor Del manglet hos Landarbejderne, og ikke mindst Landarbejderungdommens Tilværelse er mærket heraf. I Henseende til Arbejdstid, Løn- og Skoleforhold er Landarbejderungdommen, saavel Kvinder som Mænd, langt daarligere stillet, end Byungdommen er det. Der er ikke Tale om nogen Tredeling af Døgnet, der arbejdes paa Landet i Almindelighed 10 Timer og mere. Dette medfører naturligvis manglende Interesse for kulturelle Foreteelser. Med en 10—11 Timers Arbejdsdag kan man vanskeligt læse og lære. Hertil kommer ofte, at de Værelser, som den tjenende Landarbejderungdom faar overladt, ikke indbyder særlig til Læsning eller anden aandelig Beskæftigelse og derfor virker med til, at Ungdommen samler sig om saadan Fritidsbeskæftigelse, der i aandelig Henseende ikke virker udviklende, snarest det modsatte.

Lønnen er ringe. Den tillader ikke megen Ekstravagance. Et Besøg i et Filmsteater, hvor en eller anden aandløs amerikansk Film spilles, eller Deltagelse i et Bal i Egnens Forsamlingshus er vel de væsentligste »Fornøjelser«, som samler Landarbejderungdommen.

Medens Lærlingeungdommen i Byerne faar sin praktiske faglige Uddannelse suppleret af en teoretisk Uddannelse paa de tekniske Skoler, gælder dette ikke for Landarbejderungdommen, der maa nøjes med den Viden, der kan hentes gennem det praktiske Arbejde.

Feriespørgsmaalet er ikke tilfredsstillende løst. I lige saa høj Grad som for Lærlingeungdommens Vedkommende gælder det, at der her er en meget væsentlig Mangel i den bestaaende Lovgivning. Der begaas paa dette Omraade en Uretfærdighed mod Ungdommen, for hvis hele Udvikling det er af uhyre Værdi, om den i det mindste en Gang om Aaret kan frigøre sig for Dagliglivets Besvær i en Ferietid. Kan det end siges, at Landarbejderungdommens Arbejde er langt sundere end Lærlingeungdommens, saa er Feriens Værdi dog en ubestridelig Kendsgerning.

Nu gælder det
Landarbejderungdommen!

Skoleundervisningen paa Landet er meget ofte mangelfuld og maa derfor ikke alene udvides, men ogsaa moderniseres, saa den for de Unge kan blive et virkeligt Aktiv for Livet, i Kampen for Tilværelsen og til Forstaaelse af Tiden og dens Tanker.

Landarbejderforbundet har i mange Aar arbejdet for at skaffe Landarbejderne, og dermed ogsaa Ungdommen Forbedringer, og har ogsaa opnaaet adskilligt. Men endnu er Kravene til Forbedringer mange, og Danmarks socialdemokratiske Ungdom stiller sig derfor paa Landarbejderforbundets Side i dettes Bestræbelser for at hidføre Forbedringer i den arbejdende Ungdoms Kaar paa Landet.

D. s. U. peger i første Række paa de Bestræbelser, der fra Soc. Ungdoms Internationales Side er gjort for at udvikle Beskyttelseslovgivningen for den arbejdende Ungdom og henviser til det af Soc. Arbejderinternationale, Internationale faglige Central og Soc. Ungdoms Internationale vedtagne Ungdomsbeskyttelsesprogram.

I Overensstemmelse med dette Program fremsætter D. s. U. og Landarbejderforbundet følgende særlige *Krav til Beskyttelse af Landarbejderungdommen:*

- 1) Gennemsnitsarbejdstiden paa Landet bør nedsættes til 8 Timer daglig. Det fastsættes nærmere, hvorledes Fordelingen af Arbejdstiden skal være Sommer og Vinter.
- 2) Landarbejdere under 18 Aar skal have en sammenhængende Hvile- og Fritid paa mindst 12 Timer i Døgnet. Desuden fornøden Spise- og Hviletid i Dagens Løb. Denne kan kun forkortes, naar særligt Arbejde skal udføres.
- 3) For Unge fra 14—18 Aar maa Overarbejde kun tillades under særlige Forhold (Fare for Høsten eller Kvæget).
- 4) Der gives, uden Afkortning i Lønnen, alle Unge paa Landet under 16 Aar 3 Ugers Ferie, over 16 Aar 2 Uger.
- 5) Der udstedes Forbud mod Hustugt.
- 6) De Værelser, der bydes den tjenende Landarbejderungdom, forbedres i Overensstemmelse med Tidens Krav. Værelser i Staldbygninger og under særlig brandfarlig Loft forbydes.

Værelserne skal mindst være forsynet med Bræddegulve, og de skal være sunde og rummelige, hyggelige, oplyste og til at opvarme i den kolde Aarstid, saaledes at de kan tjene til Læse- og Opholds-værelse.

Hvert Værelse maa højst indrettes til 2 Mand. Det skal være forsynet med en Seng og en Stol og et Skab til hver, samt Bord, Vaskestel og Hvilebænk. Rene Lagner gives hver 14. Dag og rene Haandklæder hver Uge.

Medhjælperværelser, som ikke opfylder disse Krav, forbydes under Dagsmulkt.

- 7) Skoleundervisningen paa Landet udbygges, saaledes at der bliver Undervisning hver Dag. I de Skoler paa Landet, hvor der nu kun er 1 Lærer og 2 Klasser, maa der være 2 Lærere og 3 Klasser.
- 8) Der aabnes Adgang for Landarbejderungdommen mellem 14 og 18 Aar til en videregaaende Uddannelse, dels som almindelig Fortsættelsesundervisning, dels som Undervisning i Tilknytning til de paa-gældendes praktiske Arbejde.
- 9) Landarbejderungdommens Løn forhøjes saaledes, at den staar i et rimeligt Forhold til det ydede Arbejde, og saaledes at den usunde Konkurrence overfor de ældre Landarbejdere udelukkes.

Det er af største Betydning for hele Arbejderklassen, at Landarbejderungdommen forstaar sin samfundsmæssige Stilling og forstaar, at den naturligt bør tilslutte sig Arbejderbevægelsen og dennes Kamp.

Derfor opfordrer vi den arbejdende Ungdom paa Landet til, paa ovenstaaende Grundlag, at finde sin Plads inden for D. s. U. og Landarbejderforbundet ud fra den Erkendelse, at kun Sammenholdet giver den rette Styrke til Gennemførelse af de berettigede Krav, der stilles.

Til Behandling af Spørgsmaal i Forbindelse med dette Program nedsatte de to Organisationer et Fællesudvalg, bestaaende af 3 Mand fra hvert Forbund. Landarbejderforbundet valgte hertil *Oscar Levinsen*, Sekretær *Carl Westergaard* og Redaktør *Marius Olsen*, og D. s. U. valgte Formanden *Johs. Hansen*, Sekretær *H. C. Hansen* og *Walther Wilsky*, Rønne. (Sidstnævnte medbragte en Række Erfaringer fra Bornholm, hvor man allerede havde indledet et Samarbejde mellem D. s. U. og Landarbejderforeningerne.) Dette Udvalg, der benævnes *Det*

Oscar Levinsen
Den første Formand for Det permanente
Landarbejderudvalg

permanente Landarbejderudvalg, holdt den 27. November 1931 sit første Møde paa D. s. U.s Kontor i København. Til Formand valgtes *Oscar Levinsen* og til Sekretær *H. C. Hansen*. Man vedtog at søge det stærkest mulige Samarbejde igangsat ude i Kredsene ved Nedsættelse af særlige Udvalg og at udsende en særlig Landarbejderpjece med Bidrag fra flere kendte Mænd inden for Arbejderbevægelsen.

I Løbet af kort Tid nedsattes 19 særlige Landarbejderudvalg rundt om i Landet, idet man fulgte D. s. U.s Kredsinddeling, og det permanente Udvalg udarbejdede Regler for disse Kredsudvalgs Arbejde og Beføjelse. Den omtalte Pjece blev udsendt i et Oplag af 10.000 Eksemplarer, og der blev endvidere fremstillet en Landarbejder-Lysbilledserie. Der kom ved dette særlige Arrangement noget nyt ind i D. s. U.s Arbejde, som fik en ikke ringe Betydning for hele Bevægelsen. Forst og fremmest bevirkede det Tilgang af nye Afdelinger paa Landet, og det var jo haandgribelige Resultater. Men det betød ogsaa noget andet værdifuldt, og det var dette. at Ungdommen i Byerne og paa

Paa Jordarbejde

Landet kom hinanden nærmere og lærte at interessere sig for hinandens Forhold, faglige, sociale og økonomiske Vilkaar.

Samarbejdet udvikledes og konsolideredes, og da Landarbejderforbundet i 1935 optoges i Dansk Arbejdsmands-Forbund, gik man endnu videre, idet der oprettedes en særlig Fond, hvortil D. A. F. og D. s. U. yder Bidrag, og hvis Midler anvendes til Fremskaffelse af Agitationsmateriale og til Arbejdet i de lokale Udvalg. Hidtil havde det økonomiske Grundlag for Virksomheden ikke været saa

solidt, selv om det dog skal erindres, at Landarbejderforbundet i 1934 havde stillet 2000 Kr. til Raadighed for Udvalgenes Arbejde.

Som Illustration til den Virksomhed, der udfoldes af Det permanente Landarbejderudvalg og de lokale Udvalg, skal her gengives følgende lille Afsnit af Beretningen paa D. s. U.s Kongres i 1940:

»I de 4 Aar, Samarbejdet med D. A. F. har været, er der af Det permanente Landarbejderudvalg, der bestyrer Landarbejderfondens Midler, ydet 18.345 Kr. i Tilskud til de lokale Landarbejderudvalg. Der er paa Udvalgets Foranledning optaget tre Agitationsfilm og udsendt Brochurer, Pjecer og Sanghefter m. m. i et samlet Oplag paa henved en kvart Million. Desuden er der ydet de lokale Udvalg Vejledning med Hensyn til Agitationen, Kursusvirksomhed osv. I de samme 4 Aar er der af de lokale Udvalg udført et Arbejde, hvis Storrelse bedst fremgaar af følgende samlede Tal for hele Perioden: 1730 Moder med 166.000 Deltagere og 41 Kursusforanstaltninger foruden forskellige andre Arrangementer. 96 D. s. U.-Afdelinger er oprettet el-

ler genoprettet som Følge af dette Agitationsarbejde. Arbejdet er nogenlunde jævnt fordelt over 4 Aar ... Der har gennemgaaende ude omkring været stor Tilfredshed med Samarbejdet, og der meldes fra begge Organisationer om Nyindmeldelser som Følge heraf.«

I Kongresperioden 1940—43 blev der til Udvalgene udbetalt godt 15.000 Kr., og der blev stillet Pjecer, Sanghefter, Brochurer m. v. til Raadighed i et Oplag paa 125.000. I 1942 blev der paa Det permanente Udvalgs Foranstaltning udgivet en fortræffelig Materialesamling i Landarbejderforhold under Redaktion af *Poul Hansen* og med Bidrag af *Rich. Borgesen*, *Victor Gram*, *Henry Grünbaum*, *Vilh. Rasmussen* og *Carl Westergaard*.

D. s. U.s nuværende Repræsentanter i Det permanente Landarbejderudvalg er *Victor Gram*, *Knud E. Nielsen* og *Peter Nielsen*. Udvalgets Formand er Forretningsfører *Vilh. Rasmussen*.

Ligesom D. s. U. staar i det bedste Forhold til dansk Fagbevægelse i sin Helhed, saaledes har Forbundet ogsaa et udmærket Samarbejde med *Faglig Ungdoms Sekretariat* i København og med lignende Sammenslutninger i Provinsen. At den faglige Ungdoms Ledere i mange Tilfælde er udgaaet fra D. s. U., virker naturligvis fremmende for Samarbejdet.

Ogsaa med *Kooperationen* samarbejder D. s. U., og det gav sig i Efteraaret 1942 et saa praktisk Udslag som Nedsættelsen af et permanent kooperativt Ungdomsudvalg med Repræsentanter fra Det kooperative Fællesforbund og D. s. U. Til Medlemmer af dette Udvalg udpegede D. s. U. Forbundsformand *Victor Gram* og Kredsformand *Carl Petersen*, København, mens Det kooperative Fællesforbund valgte daværende Forretningsfører *Fr. Dalgaard* og Sekretær *Thor Petersen*. Dette Udvalgs første Opgave blev Gennemførelsen af en Kampagne med det Formaal at vinde Ungdommen for Kooperationens Idé. Denne Kampagne fandt Sted i Februar—Marts 1943, og et Led i den var et stort, smukt Nummer af »Rød Ungdom«, hvor der i Tekst og Billeder fortæltes om den danske Arbejderkooperation. For Midler, der stillede til Raadighed af Det kooperative Fællesforbund, udsendtes iøvrigt Tourneur med gratis Talere og Film, og desuden

spredtes Boger og Pjecer, hvis Indhold skildrede Kooperationen, dens Idé og Betydning. Det var en fikst arrangeret Kampagne, som bl. a. fortalte, hvorledes man ogsaa kan gøre Reklame for en Sag.

Med *Arbejderbevægelsens sønderjydske Landsforening* har D. s. U. siden denne Forenings Start i 1938 haft den nærmeste Føling, og allerede i November—December 1938 afholdtes en særlig Sønderjyllands-Kampagne, hvorunder D. s. U.-Afdelinger gennemførte 60 Møder med Taler og Fremvisning af Filmen »Du skønne Land«. Formaalet var dels at udbrede Kendskab til det sønderjydske Spørgsmaal og dels at agitere for Indmeldelse i Arbejderbevægelsens sønderjydske Landsforening. *Rød Ungdom* deltog paa fremtrædende Maade i denne Kampagne ved at lade November-Nummeret udgaa som et Sønderjyllands-Nummer med større, orienterende Artikler af Journalist *Robert Huhle*, Seminarielærer *Claus Eskildsen* og Formanden for A. s. L., Redaktør *Frede Nielsen*. Sidstnævnte (der forøvrigt er en af Medstifterne af D. s. U.) sluttede sin Artikel med disse Ord:

»Jeg ønsker ... at sige D. s. U.s Ledelse Tak for den glimrende Forstaaelse af Situationen her og de Opgaver, den stiller os alle over for. Den storartede Interesse, der her er lagt for Dagen sammen med Viljen til at ville gøre en Indsats blandt Ungdommen til Gavn for Grænsekampen, er en af de glædeligste Ting, vi har kunnet notere. Vi venter os meget af denne positive Indstilling og denne Vilje til at gøre en Gerning. Ogsaa Grænsekampen maa bygge paa Ungdommen. Jeg takker D. s. U., og jeg lover, at vi af al vor Evne skal støtte Ungdomsbevægelsen her i Landsdelen.«

Lad os i dette Afsnit ogsaa tage nogle faa Linjer med om D. s. U.s Forhold til *den socialdemokratiske Presse*. I sin Beretning paa Slagelse-Kongressen i 1928 sagde Formanden *Hans Hedtoft-Hansen* om dette Forhold bl. a.:

»Lige fra første Færd har D. s. U. staaet i den bedste Kontakt med den socialdemokratiske Presse. Uden dens Støtte vilde vi have været vanskeligt stillet i hele vort Arbejde. Det lokale Samarbejde mellem D. s. U. og »Social-Demokraten« er ikke overalt præget af de samme Retningslinjer. Man har de forskellige Steder valgt den Form, som var bedst passende efter lokale

Forhold for begge Parter. Det er absolut ogsaa den Maade, hvorved Arbejdet kan give de bedste Resultater. En bestemt, fast Form gældende for hele Landet vil let blive for stiv og upraktisk og vil derfor ikke altid give de ønskede Resultater ... Den socialdemokratiske Presse har været os en god Støtte i hele vort Arbejde. Vi siger i hjertelige Ord vor bedste Tak til de socialdemokratiske Blades Redaktører og til hele Pressens Ledelse.«

Til Gengæld skal det siges, at D. s. U. ved mange Lejligheder har været en god Støtte for den socialdemokratiske Presse, især naar det gjaldt at stille Agitatorer til Raadighed. »Social-Demokraten« i København og en Del af de socialdemokratiske Blade i Provinsen har faste Rubrikker for Ungdomsbevægelsen, hvad der maa siges at være til Gavn for begge Parter. *Oskar Hansen*, der blandt meget andet ogsaa redigerer Ungdoms-Rubrikken i »Social-Demokraten«, har et omfattende Personalkendskab inden for D. s. U. i Stor-København, og derved knyttes Forbindelser af mere personlig Art mellem Bladet og de unge Læsere. Tilsvarende Forhold gælder i Provinsen — i de mindre Byer endnu mere udpræget end i København og de større Provinsbyer.

ARBEJDET FOR LÆRLINGENE

Det ligger i Sagens Natur, at den socialdemokratiske Ungdomsbevægelse stedse har haft Lærlingenes Tarv for Øje. Som omtalt blev Kravet om en Udvidelse af de tekniske Skoler og Afskaffelse af Aftenundervisning i disse fremsat allerede i den Programudtalelse, som vedtoges paa de jydskes Fremskridtsklubbers Delegeretmode i Aarhus 1891; men den egentlige Banebryder for en Forbedring af Lærlingenes Kaar blev *Harald Jensen* i sin Formandstid for S. U. F. (1910—13). Han skrev den første Pjece om danske Lærlinges Kaar, og han iværksatte den første Lærlingeagitation, der gik ud paa en radikal Forbedring af den forældede Lærlingelov af 1889. Ogsaa efter *Harald Jensens* Afgang som Formand fortsatte S. U. F. dette Arbejde.

D. s. U. har i høj Grad taget sig af Lærlingenes Sag og har paa dette Omraade samarbejdet med saavel Lærlingeforeningerne som Fagorganisationerne. Under det første Ministerium Stauning (1924—26) fremsatte Socialminister *Borghjerg* Forslag til en ny Lærlingelov, og umiddelbart derefter afsendte D. s. U.s Sekretariat til den socialdemokratiske Rigsdagsgruppe en Skrivelse, hvori man udtrykte sin Glæde over de Forbedringer, Forslaget indeholdt. Sekretariatet benyttede Lejligheden til at fremhæve den socialdemokratiske Ungdoms principielle Krav: 1) Kortvarig, men effektiv Læretid; 2) gennemført 8 Timers Arbejdsdag, heri medregnet Tid til Opmorning og teoretisk Undervisning; 3) Lærlingenes Lonforhold ordnes i Forhold til vedkommende Fags voksne Arbejderes Lon; 4) Indførelse af lovordnet Sommerferie. — Imidlertid erkendte man det vanskelige i øjeblikkelig Gennemførelse af disse Krav, og Henvendelsen slut-

tede derfor med en indtrængende Anmodning til Rigsdagsgruppen om at virke for en Række subsidiære Krav. Et af disse gik ud paa følgende: Undervisningen for Lærlinge i Handels- og tekniske Skoler maa ikke foregaar paa mere end højst 3 Aftener af Ugens Søgnedage, og den maa ikke finde Sted efter Kl. 20. Ogsaa til Folketingets Udvalg angaaende Lovforslaget rettedes Henvendelse med en udførlig Motivering for Arbejderungdommens Stilling til denne Sag. Forslaget blev dog aldrig Lov; det vedtoges ganske vist af Folketinget, men naaede ikke gennem Landstinget, inden Regeringen gik af efter Valget i December 1926.

Ministeriet Madsen-Mygdal, som fulgte derefter, fremsatte ved Indenrigsminister *Krag* i November 1927 et nyt Forslag til Revision af Lærlingeloven; men dette Forslag var af en saadan Karakter, at D. s. U., delvis i Samarbejde med Dansk Handels- og Kontormedhjælperforbund, iværksatte en landsomfattende Agitation imod Lovforslaget og for Arbejderungdommens Krav. Der blev afholdt 47 Møder i alle Landets Egne, og paa disse Møder vedtoges en Resolution, hvori Deltagerne udtalte deres »skarpeste Fordømmelse« af Indenrigsministerens Lovforslag og samtidig udtalte som deres Opfattelse, at følgende Krav burde imødekommes ved den forestaaende Revision af Loven:

- 1) Nedsættelse af Læretiden.
- 2) Gennemførelse af effektiv Kontrol med Overholdelse af Lovens Bestemmelser gennem Lærlingekommissioner, valgt af Arbejdere og Arbejdsgivere.
- 3) Fastsættelse af en 8 Timers Arbejdsdag, heri medregnet Tid til Opøvelse og teoretisk Uddannelse, samt Gennemførelse af Week-end.
- 4) Regulering af Tilgang til Fagene gennem Regler opstillet af de paagældende Arbejder- og Arbejdsgiverorganisationer.
- 5) Gennemførelse af lovordnet Sommerferie for al erhvervsbeskæftiget Ungdom.
- 6) Lovordnede Lærlingelønninger, der bør fastsættes i Procentforhold til Lønnen for de voksne Arbejdere i Faget.
- 7) Organisation og Udvikling af de psykotekniske Institutioner.

Paa de to Forbunds Vegne sendte H. K.s Forretningsfører *Jens Johansen* og D. s. U.s Formand *Hans Hedtoft-Hansen* denne Resolution videre til Indenrigsminister *Krag* og Landstingets Udvalg angaaende Lovforslaget. Der kom dog intet ud af denne

Henvendelse; men til Gengæld blev Forslaget heller ikke gennemført, inden Regeringen faldt i Foraaret 1929.

I den anden Regering Stauning, der afløste Madsen-Mygdal, blev *K. K. Steincke* Socialminister, og i 1932 blev det hans Tur til at fremsætte Forslag til en ny Lærlingelov. Forinden havde Ledelsen for D. s. U. henvendt sig til Ministeren med det Formaal at søge Lovforslaget præget af Arbejderungdommens Synspunkter, og paa Ministerens Opfordring udarbejdede Sekretariatet derefter en Redegørelse vedrørende Lærlingenes Stilling og Krav. Denne Redegørelse, der tiltraadtes af D. s. U.s Hovedbestyrelse, er et meget interessant Dokument, og det er naturligt at gengive dens Hovedindhold her:

Lærlingenes Stilling i vore Dage er lidet misundelsesværdig, præget som den er af det kapitalistiske Udbytningsystem. Den store Lærlingegyldning, der faktisk foregaar, finder for en væsentlig Dels Vedkommende Sted i Ly af den bestaaende Lærlingelov, der i alt for høj Grad savner Karakteren af at være en virkelig Beskyttelseslov. Vel kan en Lærling opnaa Erstatning, hvis han har faaet en bevislig mangelfuld Uddannelse; men det, der derved sker, minder i uhyggelig Grad om at kaste Brønden til, naar Barnet er druknet. Vel indeholder Loven en Del Bestemmelser, der kan være af Værdi til Beskyttelse for Lærlingene; men da der fuldkommen mangler et Organ til at virkeliggøre disse, bliver deres Værdi meget ringe. Og hertil kommer de Ting, der mangler i Loven, der jo i store Træk er den samme, som vedtoges i 1889 — for mere end 40 Aar siden. At den kolossale tekniske Udvikling, der har fundet Sted, burde afspejle sig i Lærlingeloven, skulde synes ganske naturligt; men det er imidlertid ingenlunde Tilfælde. Der hersker da ogsaa blandt Lærlingungdommen en stærk Utilfredshed med den bestaaende Ordning, og man imødeser med stor Interesse og Forventning det Resultat, der forhaabentlig kommer ud af den siddende Regerings Bestræbelser. I det efterfølgende skal nævnes de Ting, der i særlig Grad har Betydning for Lærlingene.

De Spørgsmaal, hvorom den største Interesse samler sig, er: 1) Uddannelsen, 2) Læretiden, 3) Arbejdstiden, 4) Lønforholdene og 5) Ferie-spørgsmaalet.

1) *Uddannelsen*. At denne virkelig er mangelfuld, derpaa tyder de forholdsvis mange Sager om Erstatning, som man gennem Blandenes Referater bliver bekendt med. Disse er dog kun et forsvindende ringe Antal af de Tilfælde, hvor der vilde være Grund til at gøre Ansvar over for Læremestre gældende. Det er en kendt Sag, at langt de fleste Forældre og Værger saavel som Lærlingene selv viger tilbage for det meget Renderi og Ulejlighed, som et Sagsanlæg medfører, ligesom adskil-

En D. s. U.-Deputation i 1932, fotograferet paa Rigsdagens Trappe, efter at den har overleveret Socialminister Steincke en Redegørelse for Lærlingeungdommens Hovedkrav til Lovgivningen.

Fra venstre: Sekretær H. C. Hansen, »Rød Ungdoms» Redaktør, Lars M. Olsen, og Forbundsformand Johs. Hansen

lige overhovedet savner Kendskab til de deri liggende Muligheder. Grunden til, at saa mange Unge maa se tilbage paa deres Læreaar som spildte paa Grund af den manglende faglige Uddannelse, er den, at Lærlingene i mange Tilfælde blot betragtes som en billig Arbejdskraft. Gang paa Gang kan man konstatere, at Virksomheder opretholdes udelukkende ved Lærlinges Hjælp. . . Midlet mod disse Forhold er Lærlingekommissioner med en udstrakt Beføjelse, f. Eks. Ret til at nægte Godkendelse af Lærekontrakter, hvor der i Forvejen er et saa stort Antal Lærlinge, at Uddannelsen af endnu flere maa blive mangelfuld; Tilsyn med Lærlingeuddannelsen og Paataleret over for forsømmelige Læremestre; Ret til at nægte Godkendelse af Lærekontrakter for Virksomheder, hvor det skønnes, at en passende og aldrig Uddannelse ikke kan opnaas.

2) *Læretiden*. Den Læretid, som er fastsat i den nugældende Lov, er den samme som i Loven af 1889. Hermed turde næsten alt være sagt. Der foreligger ingen som helst rimelig Begrundelse for vedblivende at opretholde saadanne Tilstande. En kortere Læretid behøver nemlig ikke at influere paa Udannelsens Kvalitet. . . Kravene er: En Maksimumslæretid paa 4 Aar, i Kontorfaget 3 Aar. Beføjelse for Social-

ministeren til under Hensyn til de enkelte Fags særlige Forhold at nedsætte Læretiden til 3 eller 2 Aar.

3) *Arbejdstiden*. Paa dette Punkt begaas et af de mest følelige Overgreb mod Lærlingeungdommen. . . Netop i de vanskelige Ungdomsaar, hvor Overgangen fra Barn til Voksen fuldbyrdes, baade legemligt og aandeligt, paalægges man den Unge, der fra Barneaarene er vant til en endog udstrakt Fritid, en Arbejdstid, der er længere end den, man finder det rimeligt at lade den voksne Arbejder have. . . Det maa kræves, at Arbejdstiden ikke kommer til i noget Tilfælde at overstige 8 Timer, Oprydningsarbejdet og Undervisning paa Teknisk Skole iberegnet. Den teoretiske Undervisning bør foregaa om Dagen; thi kun derved vil den blive Lærlingen og dermed Erhvervslivet og Samfundet til fuld Gavn.

4) *Lønforholdene*. Den Udbytning, som Lærlingene er udsat for, fejrer her sine største Triumfer. Det er simpelthen skandaløst, hvad der bydes de unge Lærlinge. Der er Eksempler paa, at man det første Aar har budt Lærlinge 1 — een — Krone om Ugen i »Løne«. . . Det bør i en kommende Lærlingelov fastsættes, at Minimums-Lønningerne skal staa i et vist Procentforhold til de voksne Arbejderes Løn, f. Eks.: 1. Aar 10 pCt., 2. Aar 20 pCt., 3. Aar 35 pCt., 4. Aar 50 pCt. Hvor Læretiden er kortere, bør Procentsatserne være 20 pCt., 35 pCt. og 50 pCt. (3 Aar) og 35 pCt. og 50 pCt. (2 Aar).

5) *Feriespørgsmaalet*. Det er i flere og flere Faggrupper erkendt, at Arbejderne bør have Ferie. I hvor langt højere Grad bør dette da ikke være Tilfældet for de unge Arbejderes, Lærlingenes, Vedkommende. Sundhedsmæssigt vil det naturligvis være til uhyre Gavn for den opvoksende Slægt, og en Foranstaltning af den Art vil da ejheller komme til at belaste Erhvervenes Økonomi paa urimelig Maade. Da det fra saavel Venstre som Radikale og Socialdemokraters Side har været erkendt, at dette Krav er berettiget — turde en yderligere Argumentation være overflødig. Kravet synes os iøvrigt i sig selv indlysende. Det bør tilstræbes, at Lærlinge under 16 Aar faar 3 Ugers Ferie, over 16 Aar 2 Uger — med fuld Løn.

Disse Lærlingeungdommens Hovedkrav til Lovgivningen har ikke alene vundet Sangbund inden for denne Kreds, men blandt Arbejdere og Arbejderungdom Verden over . .

Efter en Paapegning af enten mangelfulde eller helt overflodige Enkeltheder i den gældende Lov sluttede Redegørelsen: »Vi fremsender ovenstaaende Udtalelse til Ministeriet, idet vi udtrykker Forhaabningen om, at man ved den forestaaende Lovrevision vil tage Hensyn til de af os fremførte Ønsker. Vi tror, at man derved ikke alene vil forbedre Lærlingenes Forhold, men ogsaa vil gavne Samfundet som Helhed«.

Steinckes Lovforslag tog særlig Sigte paa Maksimumslæretid for de enkelte Fag, Fastsættelse af Lærlingeløn, Foranstaltninger til Forebyggelse af mangelfuld Lærlinguddannelse og Indførelse af effektivt Tilsyn med Uddannelsen gennem Lærlingenævnen. Lovens Omraade foresloges udvidet til at omfatte Gartnere, Banker, Sparekasser og Forsikringselskaber, ligesom der var optaget nye Bestemmelser om Oprettelse af Arbejdskontrakter for Specialarbejdere. Der skulde normalt aflægges tvungne Læreprover af Lærlinge i alle Fag for Læreprøvekommissioner, og for at sikre de Lærlinge, der besøger Handels- eller tekniske Skoler, fornøden Hvile, var der indsat forskellige Beskyttelsesbestemmelser.

Det var mere, end man fra anden Side kunde tage! Mens Folketingsudvalgets Flertal (Regeringspartierne) indstillede Forslaget til Vedtagelse i noget ændret Skikkelse, anbefalede Venstre at give det samme Affattelse, som Krag's Forslag havde faaet i Landstinget i Rigsdagssamlingen 1927—28, og de Konservative indstillede Forslaget til Forkastelse! I de tre følgende Rigsdagssamlinger blev Lovforslaget forelagt Landstinget; men det nedsatte Udvalg, hvori Venstre og Konservative havde Flertal, afgav ikke Betænkning! Man havde aabenbart andre Opgaver at tage Vare paa, og saa maatte Lærlingene pænt vente til bedre Tider. Meget karakteristisk for Situationen er den Udtalelse »Til Danmarks Lærlingungdom«, som D. s. U.s Hovedbestyrelse vedtog i Februar 1935:

Ole Olesen

Den første og eneste Hovedkasserer i D. s. U. (Stillingen ophævedes i 1931, da Hovedkontoret flyttedes fra Aarhus til København og Formandsformanden samtidig blev Forretningsfører for D. s. U. og D. U. I.) Sekretær i D. s. U. s Stotteforening »Ungdommens Vennere i Aarhus

Siden 1921 har den af Venstre og de Konservative vedtagne Lærlingelov uafbrudt været gældende her i Landet. Gang paa Gang er der fra Socialdemokratiets Side fremsat positive Forslag til en ny Lærlingelov. Det gælder saaledes 1919, 1924 og 1932. Hver Gang har de to borgerlige Partier, de Konservative og Venstre, fundet hinanden paany i Kampen mod Lærlingenes berettigede Interesser.

I 1932 forelagde Socialminister K. K. Steincke sit Forslag til en ny Lærlingelov. Den sammenrottede Venstre- og Højre-Reaktion gik imod dette Forslag. Man rejste en skamløs Kampagne mod Forslaget, der tillagdes en saa vældig Betydning, at næsten hele den danske Haandværkerstand vilde blive ruineret, saafremt det gennemførtes. Folketinget vedtog Forslaget. Landstinget nedsatte et Udvalg med den konservative Axel B. Lange som Formand. Dette Udvalg har ikke undset sig for at haane Danmarks Lærlingeungdom paa den Maade, at der overhovedet ikke er afholdt noget Møde i Udvalget gennem mere end et Aar.

Dette er som i en Nøddskal Konservatismens Fraser om »social Forstaaelse«. Dette stiller alle Konservatismens Fraser om social Retfærdighed i den skarpeste Belysning. Selv de simple og enkle Krav, som Lærlingeungdommen har rejst, og som er indeholdt og imødekommet i Steinckes Forslag, lægger Landstingets Konservative deres klamme Haand paa. De haaner den Ungdom, de agitatorisk ellers lefler for. De afslører med denne Stilling deres egne agitatoriske Løgne. Danmarks socialdemokratiske Ungdoms Hovedbestyrelsesmøde opfordrer Lærlingene til Protest mod denne Haan. De samme politiske Kredse, som ellers altid angriber Parlamentarismen for Slaphed, er her som paa andre Omraader de første til at vise Slaphed og Ligegyldighed over for Ungdommens Interesser.

D. s. U. kræver Steinckes Lærlingelovforslag gennemført snarest!

Danmarks Lærlingeungdom kræver det gennemført.

Vi kræver Ferie for Lærlingene. Vi kræver lovmæssigt Tilsyn med Lærlingeuddannelsen. Vi kræver Lærlingenes teoretiske Uddannelse lagt ind i den almindelige Arbejdstid. Vi kræver Lærlingenes Lønforhold regulerede og forbedrede.

Vi opfordrer vore Afdelinger til Landet over sammen med Lærlingeungdommen og dennes Organisationer at rejse en Storm af Protest mod Konservatismens haanlige Afvisning af Lærlingeungdommens berettigede Fordringer.

Lærlingeungdom! Slut op om jeres egne Organisationer og virk derigennem for jeres Krav. Slut op i Lærlingeforeningerne og slut op i Danmarks socialdemokratiske Ungdom som den Organisation, der saa længe ,den har bestaaet, har talt Lærlingenes Sag.

Mod Konservatismens sociale Fraser og Bedrag!

For en Lærlingelovgivning, der tager Hensyn til Lærlingene!

Lærlinge! Ind i D. s. U.!

Den yngste Deltager i Landsmødet den 8. Februar 1920, hvor D. s. U. stiftedes, var utvivlsomt den knap 17-aarige litografiske Trykkerlærling Hans Hansen, der senere blev kendt over det meste Nordeuropa under Navnet Hedtoft-Hansen. Til Trods for sin Ungdom var han allerede dengang stærkt engageret inden for Arbejderungdommen i Aarhus, dels som Bestyrelsesmedlem i Socialdemokratisk Ungdomsforening og dels som Formand for Byens Lærlingeforening. Alligevel var der næppe nogen af Mødets Deltagere, som anede, at den unge Mand gik med Marskalstaven i Tornystret, men det gjorde han altsaa! Da D. s. U.s Sekretariat i 1921 udvidedes med to Mand, blev Hedtoft-Hansen den ene, og da det i 1922 blev muligt at ansætte en lønnet Sekretær, blev det ogsaa ham. Sammen med Chr. Christiansen førte Hedtoft-Hansen det ny Forbund gennem de første svære Kampaar, og som Agitator for D. s. U. skabte han sig hurtigt et landskendt Navn. Man siger, at da Lloyd George første Gang talte i det engelske Underhus, lyttede Medlemmerne forundret til — den lille Waliser havde jo en Sølv-tone i Struben! Naar man hører Hedtoft-Hansen, ledes Tanken hen paa et Orgel med skønne, klangfulde Toner over hele Registret. Han kunde være farlig baade for sig selv og sine Tilhørere, om han ikke havde saa megen sund Fornuft som Ballast, der hindrer ham i at slippe Forbindelsen med Jorden, selv naar han lader sin Tale stige op til de lyriske Højder. Kun 15½ Maaned var Hedtoft-Hansen Formand for D. s. U., saa sendte Partiets Hovedledelse Bud efter ham; men i denne forholdsvis korte Formandsperiode fik han dog Lejlighed til at vise sig som en fremragende Organisationsleder. Det var i *Kulturperioden*, som vi har kaldt disse Aar mellem 1925 og 30, og Hedtoft-Hansen var stærkt optaget af »de nye Arbejdsformere«, der skulde placere D. s. U. sikkert paa en kulturel Linje. Paa den eneste Kongres, han oplevede som Formand (Slagelse 1928), var Spørgsmaalet om et nærmere Samarbejde mellem D. s. U. og D. U. I, det centrale i Forhandlingerne, og der kom jo ogsaa et positivt Resultat ud deraf. — Hedtoft-Hansen er vidtfavnende, og han fryder sig over, at dansk Arbejderbevægelse gennem tre Slægtsleds utrættelige Slid er forvandlet fra en lille, sekterisk Klassebevægelse til Danmarks eneste virkelige *Folkebevægelse*. Det bredt folkelige paa socialdemokratisk Grund er Hedtoft-Hansens Politik. For denne Politik taler han sig varm, og paa denne Politik kom han i 1935 ind i Folketinget og blev han i 1939 med Akklamation valgt til Staunings Efterfølger som Formand for det danske Socialdemokrati. Fra denne Post er Hedtoft-Hansen midlertidigt tvunget tilbage af ekstraordinære Forhold; men han trøster sig med, at det har ingen Hast for den, som tror.

Hans Hedtoft-Hansen

Formand for D. s. U. fra 15. Okt. 1927 til 1. Feb. 1929 (Sekretær 1922—27)

Ved den Rekonstruktion af Ministeriet, der fandt Sted efter det for Socialdemokratiet saa glørværdige Folketingsvalg i Oktober 1935, flyttede *Steincke* over i Justitsministeriet, mens *Ludvig Christensen* udnævntes til Socialminister, og det blev nu en af hans Opgaver at tage sig af Lærlingeloven. Det gjorde han paa en udmærket Maade, og det lettede Sagens Gang gennem Rigsdagen, at de to Regeringspartier, Socialdemokratiet og Det radikale Venstre, ved Landstingsvalget i September 1936 havde faaet Flertallet i Landstinget.

Den 27. Januar 1937 fremsatte *Ludvig Christensen* sit »For­slag til Lov om Lærlingeforholdet«. Forslaget laa i sine Hoved­linjer ret nær op ad *Steinckes* Forslag, men indeholdt dog nogle Forbedringer i Forhold til dette. I sin Forelæggelsestale ud­talte Socialministeren som sin Opfattelse, at Grunden til, at det ikke hidtil var lykkedes at faa gennemført Ændringer i Lærlingeloven, først og fremmest maatte søges i, at man havde foreslaaet Indførelsen af et særligt Tilsyn med Lærlingevæse­net, som skulde virke mere eller mindre *lokalt*. Ved at gore Til­synet langt mere *fagligt* betonet og ved i det hele i større Om­fang end hidtil at give Fagene — i Nutiden repræsenteret gen­nem Organisationerne af Arbejdsgivere og Arbejdere — en Medbestemmelsesret paa dette Omraade vilde man baade være i Overensstemmelse med gammel Tradition inden for Haand­værket og bygge paa de gode Erfaringer, som i nyeste Tid var opnaaet inden for Smede- og Maskinarbejderfaget gennem Op­rettelse af et fagligt Fællesudvalg. I Stedet for de i tidligere Forslag omhandlede lokale Kommissioner eller Nævn tog Lov­forslaget da Sigte paa Oprettelse af *faglige Udvalg* og i Tilslut­ning hertil et *Lærlingeraad* bestaaende af Repræsentanter for Hovedorganisationerne, og idet Forslaget iovrigt byggede paa de siden 1931—32 forelagte Lærlingeforslag, lagde det i saa stort Omfang som muligt Vægt paa at give Fagene en Medbestem­melsesret.

D. s. U. s. Formand *H. C. Hansen*, der kort Tid i Forvejen (7. December 1936) var blevet Folketingsmand, tog ved Sagens 1. Behandling i Folketinget Ordet og takkede for Forslaget, men pegede samtidig paa Dagskolens Betydning og paa det rimelige i en længere Ferie for de yngste Lærlinge.

D. a. U.-Stævne i Holstebro

Under Behandlingen i Folketinget ændredes Forslaget paa en Række Punkter; men videregaaende Ændringsforslag fra Venstre og de Konservatives Side forkastedes, og disse Partier stemte desaaarsag ved 3. Behandling imod Loven. I Lobet af to Dage ekspederede Landstinget Forslaget, og den 7. Maj 1937 stadfæstedes Loven.

Efter mange Aars besværligt Arbejde var en betydelig Opgave endelig lost, og D. s. U. kunde med Tilfredshed konstatere, at dens Krav paa en Række vigtige Punkter var imodekommet. For at udbrede Kendskab til den ny Lov mest muligt udsendte D. s. U. i Samarbejde med Faglig Ungdom en Pjece af *Erik Hansen*: »Lærlinge og den ny Lærlingelov«, og tillige udarbejdedes en Vejledning til en kortvarig Studiekreds i Emnet.

Det er baade interessant og opløftende at konstatere D. s. U.s Indsats i hele denne saa vigtige Sag. Energi, Indsigt, politisk Forstaaelse og Realitetssans har her indgaaet en smuk Forening og medvirket til Losningen af et Problem, der direkte vedrører Arbejdets Ungdom og indirekte hele det danske Samfund.

At vi endelig fik en nogenlunde tidssvarende Lærlingelov, betød ikke Tilfredshed i alle Lejre, langt fra endda. Fra Mestrenes Side har man Gang paa Gang fremført Klager over Loven, og en stor Del af den saakaldte borgerlige Presse har kraftigt støttet dem deri. Undertiden har Beklagelserne været fremført i en saadan Tone, at den, der ikke vidste bedre, maatte faa Indtrykket af en nær forestaaende Katastrofe for dansk Haandværk og Industri. D. s. U. har holdt vaagent Øje med alle disse Anslag mod Lærlingeloven, og foranlediget af Kravene om Forringelser og forskellige Dispensationer fra Loven førte D. s. U. i 1941—42 Forhandlinger med De samvirkende Fagforbund og Arbejdsminister *Johs. Kjærboel* og fik herunder oplyst, at man ikke for Tiden var interesseret i at tage Lærlingeloven op til Revision.

Forøvrigt har Virkeligheden efterhaanden taget Grunden væk under de mange Beklagelser. I sin Aarsberetning for 1943—44 fremhæver Fællesrepræsentationen for Dansk Haandværk og Industri saaledes, at den Stigning i Antallet af indgaaede Læreforhold, som i de to foregaaende Aar havde fundet Sted, havde holdt sig ogsaa i det sidst forløbne Aar. Men saa tilføjes det lidt truende, at selv om man paa Grund af de ekstraordinære Forhold i nogen Tid ikke har rørt ved Spørgsmaalet om en Ændring af Lærlingeloven, vil det ikke sige, at man har strøget det af Programmet. ... Der er altsaa stadig Grund til for Arbejderungdommen at være paa Vagt over for Angreb mod Lærlingeloven.

Efter at have indhentet Udtalelser fra D. s. U. vedtog De samvirkende Fagforbunds Forretningsudvalg paa et Møde den 17. April 1942 nogle Retningslinjer for Lærlingearbejdet, hvori de vigtigste Bestemmelser er følgende:

Ved Oprettelse af lokale Sammenslutninger af Lærlingeorganisationer skal Fællesorganisationen drage Omsorg for, at D. s. U. repræsenteres i Sammenslutningens Bestyrelse.

Landsorganisationer kan kun oprettes inden for de enkelte Fags Omraader.

D. s. F. lader hvert Aar afholde et Lærlingekursus, hvortil D. s. U.s Ledelse har Ret til at være repræsenteret med tre Deltagere. Hvert Aar afholdes der under Ledelse af D. s. F. et

Møde for Forbundets Repræsentanter i Lærlingeudvalgene. Der gives her en Oversigt over Arbejdet i de forskellige Fag samt en Redegørelse for de vigtigste Sager, der har været fremme til Behandling i Lærlingeraadet. Ogsaa til dette Møde har D. s. U. Repræsentationsret.

Som permanent Udvalg for Lærlingspørgsmaal virker de til enhver Tid af Forbundene udpegede Repræsentanter i Lærlingeraadet samt et Medlem for D. s. F.s daglige Ledelse og en Repræsentant for D. s. U.

Det siger sig selv, at man fra D. s. U.s Side udtrykte sin Taknemlighed over for De samvirkende Fagforbund for al Velvilje og Forstaaelse i denne for Arbejderungdommen saa betydelige Sag.

OVER LANDEGRÆNSERNE —

Den første socialistiske Ungdoms-Internationale oprettedes i Sommeren 1907 ved et Møde i Stuttgart, hvor bl. a. Danmark var repræsenteret. Dens Virksomhed afbrødes for en Tid ved Krigens Udbrud i 1914, men genoptoges allerede i det følgende Aar. En Overgang var *Ernst Christiansen* Medlem af Bureauets Bestyrelse. Socialistisk Ungdoms-Internationale forvandlede til en Sektion af Moskva-Internationalen, og da Kri-gen sluttede og man atter kunde pleje internationale Forbindelser, savnedes en international Organisation for den socialdemokratiske Ungdom. D. s. U. tog Initiativet til Afhjælpsningen af dette Savn. Efter at Nyborg-Kongressen i 1920 havde udtalt sig for Etablering af et Samarbejde med socialdemokratisk Ungdom i andre Lande, tog Sekretariatet fat paa det forberedende Arbejde og fik her udmærket Assistance af nuværende Direktør *Peder Nørgaard*, København. I Samarbejde med Verband der Arbeiterjugend-Vereine Deutschlands fik man arrangeret en Konference i Kiel den 2. og 3. August 1920. Fra Danmark var modt *Peder Nørgaard*, *Chr. Christiansen* og *E. Stecher-Christensen*. Tyskland var repræsenteret ved *August Albrecht*, Berlin, *C. Korn*, Berlin, *Max Westphal*, Hamburg, og *A. Wilhelm*, Kiel. Fra Sverige var modt *E. Ericsson* og fra Holland *P. Voogd*.

Formanden for det tyske Ungdomsforbund, *August Albrecht*, udtalte i sin Aabnings- og Velkomsttale: »Som tysk Organisation glæder det os overordentlig meget efter de mange Anstregelser, der er gjort, at være kommet i Forbindelse med Ungdomsorganisationer i de forskellige Lande, der arbejder paa

Møde i Ungdoms-Internationale.
Ved Bordet yderst tilhøjre sidder Chr. Christiansen og Peder Nørgaard

samme Maade som vi. Vi glæder os over, at Danmark tog Initiativet til denne Konference. Der er 4 Organisationer repræsenteret her. Belgien havde ogsaa ønsket at komme til Stede, men var forhindret paa Grund af den hurtige Indkaldelse. Denne Konferences Opgave maa være at lægge Spiren til et internationalt Samarbejde mellem socialistiske Ungdomsorganisationer, og det er vort Haab, at flere andre Lande snarest vil slutte sig til os. Jeg vil anbefale, at denne Konference indledes med, at Repræsentanter for de fire deltagende Organisationer afgiver Beretning om Stillingen i deres respektive Lande«.

Konferencens Forhandlinger viste Enighed om Oprettelsen af en ny Ungdoms-Internationale, og det overlodes Holland at danne det foreløbige Bureau (Sekertariat). I Dagene 18.—19. Januar 1921 holdtes paany Konference, denne Gang i Hamburg, hvor *Chr. Christiansen* repræsenterede D. s. U., og her stiftedes *Arbejderungdommens Internationale* under Tilslutning fra 7 Lande med tilsammen 130.000 Medlemmer. Til Sekretær valgtes

P. Voogd, Holland, og til Hjælpesekretær hans Landsmand *Koos Vorrink*.

Der blev straks taget kraftigt fat paa Arbejdet; det gjaldt om at vise Alverden, at den ny Ungdoms-Internationale baade kunde og vilde noget. Kun et halvt Aar efter Stiftelsen, i Dagen 29.—31. Juli 1921, holdtes i Bielefeld (Westfalen) det første internationale Ungdomsstævne med Deltagelse af 10.000 unge Socialister fra forskellige Lande. Blandt Talerne ved et Folkemøde med over 20.000 Tilhørere var *Chr. Christiansen*. I Forbindelse med Stævnet holdt den internationale Komité Møde og vedtog at udsende et maanedligt internationalt Tidsskrift paa Tysk («Die Arbeiterjugend-Internationale») med *Erich Ollenhauer*, Berlin, som Redaktør.

Samtidig med Enigheds-Kongressen i Hamburg i Maj 1923, hvor 2. Internationale og Wiener-Internationale sluttedes sammen, holdt ogsaa den socialdemokratiske Ungdom Kongres, der ligeledes resulterede i fuldstændig Enighed mellem de to Parter om at samles i *Socialistisk Ungdoms-Internationale* (S.U.I.). Ved denne Lejlighed var følgende Lande repræsenteret: Amerika, Belgien, Bulgarien, Czekoslovakiet, Danmark, Finland, Georgien, Holland, Letland, Litauen, Norge, Polen, Rusland, Spanien, Schweiz, Sverige, Tyskland og Østrig. Til Sæde for det internationale Bureau valgtes Berlin, og det bevirkede, at Ungdoms-Internationalens Virksomhed til en vis Grad blev præget af de politiske Forhold i Tyskland, baade paa godt og ondt. Ved den politiske Omvæltning i Tyskland i 1933 paaførtes der S. U. I. et smerteligt Tab, og senere faldt jo baade Østrig og Czekoslovakiet ogsaa fra.

Størst Værdi fik Ungdoms-Internationalen vel nok gennem de store internationale Ungdomsstævner, hvoraf der i Aarenes Løb — saa længe Forholdene tillod det — blev afholdt en Række i forskellige Lande. For Deltagerne i disse Stævner var det en storslaet Oplevelse, dette i bogstavelig Forstand at marchere sammen med Kammerater fra andre Lande under »fælles Kommando og fælles Orkester« og føle, at Broderskabets Aand ikke lod sig spærre af Landegrænser. Men ogsaa for dem, der maatte blive hjemme, fik Stævnerne Værdi. Store Begivenheder paavirker jo ikke blot dem, der oplever dem paa nærmeste Hold.

Chr. Christiansen som Taler ved det store Folkemøde i Forbindelse med det internationale Ungdomstævne i Bielefeld Sommeren 1921

Mest straalende i Erindringen staar vel nok Stævnet i Wien i Sommeren 1929, hvor 160 D. s. U. er sammen med 50.000 Kamerater fra alle de tilsluttede Lande oplevede et tre Dages Samvær, der blev et Minde for Livet.

I 1924 gjorde D. s. U. et første Forsøg paa at gennemføre et internationalt Ungdomstævne i Danmark, og Forsøget faldt overordentlig heldigt ud. Stævnet holdtes i Aarhus i Pinsedagene, og *Chr. Christiansen* og *Hans Hedtoft-Hansen* stod for det store Arrangement, der helt igennem klappede udmærket. 800 unge Socialdemokrater herhjemme fra samt fra Tyskland, Sverige og Norge deltog; men iøvrigt var »hele Aarhus« paa Benene, og ved et Kæmpemøde i Vennelyst-Anlægget blev der holdt Taler af *Th. Stauning*, *Erich Ollenhauer*, Berlin, *Appelquist*, Stockholm, og *Johannesson*, Oslo. Stævnet blev en udmærket Agitation for D. s. U. og et Vidnesbyrd om den smukke Position, Danmark havde erhvervet sig inden for S. U. I.

I August 1935 holdt Ungdoms-Internationalen Kongres i København, og her valgtes D. s. U.s Formand, *H. C. Hansen*,

enstemmigt til Formand i Stedet for *Koos Vorrink*. Denne Kongres formede sig som en Bekendelse til Demokratiet. Ved en storslaet Fest i Idrætshuset om Aftenen var Socialminister *K. K. Steincke* Hovedtaleren, og han rettede en manende Opfordring til Ungdommen om at fortsætte Kampen for Fred og Frihed, for Demokrati og Socialisme.

Gennem 4 Aar var *H. C. Hansen* Formand for Ungdoms-Internationale; han trak sig tilbage paa Kongressen i Lille 1. og 2. August 1939 og afløstes af *Torsten Nilsson*, Sverige. I det Stævne, der holdtes i Forbindelse med Kongressen, deltog en dansk Delegation paa 73 Medlemmer, og det var den største Delegation fra noget Land med Undtagelse af Frankrig og Belgien.

Fra Kongressen i Lille udsendtes en Henvendelse til hele Verdens Ungdom i Anledning af den højspændte verdenspolitiske Situation. En Maaned efter udbrod den anden Verdenskrig. Den 9. April 1940 blev al Forbindelse mellem D. s. U. og Socialistisk Ungdoms-Internationale afbrudt.

Ligesom for Oprettelsen af en ny Ungdoms-Internationale var D. s. U. ogsaa virksom for Skabelsen af et *nordisk Samarbejde*. Kort efter, at Kolding-Kongressen i 1922 havde udtalt sig for Ønskeligheden af et Samarbejde mellem de socialdemokratiske Ungdomsforbund i de skandinaviske Lande, blev der truffet Foranstaltninger til at gøre dette Ønske til Virkelighed, og Søndag den 30. Juli 1922 holdtes i Stockholm en Konference, der lagde Grunden til det ny Arbejde. Konferencens Detlagere var: *Rickard Lindström*, *Karl Houberg* og *Bertil Eriksson*, Sverige, *Kaare Fostervoll*, Norge, *A. Lindéll*, Finland, *Chr. Christiansen* og *Johs. Jacobsen*, Danmark. Desuden var Ungdoms-Internationalens Formand, *P. Voogd*, til Stede. Paa denne Konference vedtoges enstemmigt en Resolution, hvis Hovedindhold var følgende:

»Konferencen udtaler sig for et intimt og planmæssigt Samarbejde mellem de socialdemokratiske Ungdomsforbund i Sverige, Danmark, Norge og Finland. Ved et saadant Samarbejde bør iagttages:

at de Landes Ungdomsforbund, som arbejder under trykkende økonomiske Forhold, i saa vid Udstrækning som muligt faar økonomisk Hjælp af de øvrige Forbund;

Fra det internationale Ungdomsstævne i Aarhus 1924

at Udveksling af Talere finder Sted, dels i agitatorisk Øjemed og dels for Udbredelse af Kendskab til de tilsluttede Ungdomsforbund;

at der afholdes Grænsemøder med Talere fra de deltagende Lande, hvor der drøftes socialistiske og kulturelle Spørgsmaal;

at de tilsluttede Ungdomsforbunds Blade og Tidsskrifter i størst mulig Udstrækning udbredes blandt samtlige Medlemmer;

at Samarbejdet muliggør fri Overgang for Medlemsskab mellem de tilsluttede Forbund samt Ret for Medlemmer til imod Legitimation at deltage i Afdelingernes Møder og Sammenkomster, og at der iøvrigt i saadanne lignende Tilfælde ydes besøgende Kammerater moralsk Hjælp.

Til Samarbejdets Udførelse foreslaas, at Konferencen udpeger en Komité, til hvilken hvert Lands Forbund vælger en Repræsentant; dog skal det Forbund, hvor Sekretariatet faar Sæde, have Ret til at vælge to Repræsentanter. Komiteen bør samles mindst en Gang hvert halve Aar, og Møderne bør skiftevis afholdes i de forskellige Lande.◊

Dermed var Begyndelsen gjort til et Samarbejde, som i Aarenes Løb skulde faa megen Betydning og et Perspektiv, som man i 1922 ikke kunde forudse. Den første større Begivenhed, der udadtil markerede Samarbejdet, var et nordisk Arbejderungdomsstævne i Lund i Sommeren 1923 med stor Deltagelse fra Danmark, navnlig København og Helsingør.

I 1927 arrangerede D. s. U. Fællesrejse til et nordisk Ung-

Medlemmerne af Ungdoms-Internationals Bureau sammen med nogle danske Gæster, København 1930

domsstævne i Stockholm, og i Juli 1930 — da D. s. U. fejrede 10 Aars Bestaaen — dannede København Rammen om et 2 Dages Stævne, officielt kaldet *Det nordiske socialistiske Ungdomsstævne*. Det kunde dog med Rette være betegnet som *nordeuropæisk*, idet der var modt 750 Deltagere fra Tyskland foruden enkelte fra Czekoslovakiet, Østrig og Holland. Det største Kontingent af udenlandske Gæster kom dog fra Sverige i et Antal af 965 med det svenske Ungdomsforbunds Formand, *Adolf Wallentheim*, i Spidsen. Norge og Finland var derimod meget svagt repræsenteret. Fra alle Egne af Danmark var D. s. U. er stævnet mod København — alene fra Bornholm modte 228. Det blev et prægtigt Stævne med et stort, smukt og indholdsrigt Program: Aabningsfest i Raadhushallen, Aftenfest i Forum med udenlandske Talere og sluttelig Fakkeltog gennem Byen; næste Dag Procession fra Grønttorvet til Søndermarken, hvor der tales bl. a. af Statsminister *Th. Stauning*, *Per Albin Hansson* og D. s. U.s Formand, *Johs. Hansen*. I en Artikel om Stævnet skrev »Social-Demokraten«: »Man kan absolut fastslaa, at Arbejderungdommens Stævne i København er det største, der er

Reklame for Arbejderungdommens Udstilling paa Teknologisk Institut i Forblindelse med det nordiske socialistiske Ungdomstævne i København Juli 1930

holdt i Norden, og at den Procession, der i Gaar gik fra Grøntorvet, er den største og flotteste Ungdoms-Demonstration, København nogensinde har set«.

I Forbindelse med Stævnet var arrangeret en stor Udstilling i Teknologisk Institut, der paa en meget levende Maade illustrerede socialdemokratisk Ungdomsarbejde i Norden og Tyskland. En enkelt af Udstillingens Stands, der bl. a. indeholdt en kraftig Agitation mod Militarismen, gav Anledning til nogle voldsomme Presseangreb, ikke mindst da det »afsløredes«, at de udstillede Vaaben var laant paa Tøjhusmuseet.

Samarbejdet mellem Nordens socialdemokratiske Ungdomsforbund har ogsaa givet sig Udslag i Afholdelse af nordiske Lederkursus og (i Januar 1937) i en nordisk Agitationsuge med Udveksling af Talere. Det var Meningen at gentage en saadan Agitationsuge i Februar 1940; men paa Grund af de indtraadte Forhold maatte Planen opgives.

Ungdommen bekender sig til Norden

Uden at ove Uret til nogen Side kan det sikkert fastslaas, at det er Sverige og Danmark, der har været Rygraden i dette nordiske Samarbejde, og det var ogsaa Repræsentanter for disse to Lande, der i Midten af 30'erne fik udjævnet nogle Vanskeligheder omkring det norske Ungdomsforbund, saaledes at dette førtes tilbage til Samarbejdet samtidig med, at der foretoges Ændringer i Reglerne for dette.

Efter Krigens Udbrud i 1939 og navnlig efter Besættelsen af Danmark og Norge i April 1940 blev Samarbejdet hæmmet stærkt; men D. s. U. var dog repræsenteret ved det svenske Ungdomsforbunds Kongres i Stockholm i August 1940. Victor Gram deltog i Februar 1940 og i Januar 1942 som D. s. U.s Repræsentant i Studierejser rundt til Finlands krigshærgede Egne, og i Marts 1941 deltog han i et nordisk Kursus paa »Vår Gård« ved Stockholm.

Efterhaanden indstilledes alle Forbindelser paa Grund af Krigsforholdene.

I Efteraaret 1944 indmeldtes D. s. U. som Organisation i Foreningen »Norden«.

Johs. Hansen drog i Oktober 1927 fra København til Aarhus for at overtage Posten som Forbundssekretær efter Hans Hedtoft-Hansen. Den 23-aarige friske, glade, smilende og altid veloplagte Københavner kom i Virkeligheden til den jydsk Hovedstad som en Erobrer. For det første indledte han den københavnske Æra i D. s. U. s Sekretariat, og for det andet flyttede han med hele Forbundskontoret til København i 1931, da den organisatoriske Forbindelse mellem D. s. U. og D. U. I. kom i Stand. Johs. Hansen blev fælles Forbundsformand for de to Organisationer, og det var noget, der passede ham godt — ikke for Ærens Skyld, men fordi han nu fik rig Lejlighed til at udnytte »de nye Arbejdsformere«, saaledes at D. U. I. -erne ved deres Overgang til D. s. U. her kunde møde noget af det, de var vant til i Børneorganisationen, navnlig Friluftsliv, hvorved Overgangen til den politiske Ungdomsorganisation ikke blev saa brat. Først som Formand for Vesterbro Afdeling, hvortil han valgtes i 1924, og siden som Formand for Københavns-Kredsen udfoldede han en overordentlig livlig og resultatrig Virksomhed, og med Odense-Kongressen 1925, hvor han optraadte i Vandrefugledragt og udfoldede hele sin charmerende Veltalenhed, blev han en landskendt Skikkelse inden for Bevægelsen. Paa adskillige Kursus var han en lige saa velset som livfuld og kyndig Instruktør i Lejrliv og anden Friluftsvirksomhed, og som Forbundsformand agiterede han ved utallige Møder og Stævner for denne Del af Ungdomsbevægelsens Program, uden at han dog nogen Sinde glemte det egentlige: Oplysnings- og Skolingsarbejdet. I Johs. Hansens Formandstid fejredes D. s. U. s 10 Aars Jubilæum (1930) paa festlig Vis, navnlig i Aarhus og i København, og selv var han det festlige Midtpunkt. Endnu inden han i 1933 gik af for at overtage Stillingen som Forretningsfører for Arbejdernes Livsforsikring (nu Meddirektør i Forsikringsaktieselskabet »Alka«), meldte en haardere Tid sig med socialpolitiske Krav til Ungdomsbevægelsen, og det er vist ikke for meget sagt, at Johs. Hansen med Sorg saa paa, at »de nye Arbejdsformere« lidt efter lidt trængtes mod Baggrunden. Men han forstod Aarsagerne — for der er nemlig ogsaa Politik i ham. Apropos, Politik — via Præstøkredsen søger han ind i Folketinget! Som alle andre, der bærer det særdeles smukke, men lidt tunge Navn Johannes (det er hebræisk og betyder Guds Gave), kaldes Johs. Hansen i daglig Tale slet og ret Johs., og mens han var Formand for D. s. U., overskyggede han alle andre Johs. er i den socialdemokratiske Ungdomsbevægelse — saa populær var han!

Johs. Hansen

Formand for D. s. U. fra 1. Feb. 1929 til 18. Sept. 1933 (Sekretær 1927-29)

UNGDOMMEN OG FORSVARET

Kampen mod Militarismen var altid en meget vigtig Del af den socialdemokratiske Ungdoms Virksomhed. Og hvor kunde det være anderledes for en Ungdom, der stærkt og inderligt følte sig som et Led af *den* internationale Bevægelse, hvis Formaal er at samle Alverdens Arbejdere i et stort Fællesskab! Kampen mod Militarismen blev identisk med Kampen mod Kapitalismen — og selv i det lille Danmark fandtes og findes der jo stadig Kapitalisme!

Alligevel — her i Landet fik Kampen mod Militarismen et *nationalt Særpræg*, skabt af den politiske Kamp mod *Estrup* og hans Provisoriesystem. Det var jo langtfra alle Venstres og Socialdemokratiets førende Folk i forrige Aarhundrede, som var Modstandere af et Forsvarsvæsen; men *Estrup* gjorde Forsvars-sagen til en politisk Kastebold ved at bygge Fæsningsværker uden at have Rigsdagens Samtykke dertil — altsaa for Penge, som ikke var bevilget. Demokratiets Kamp for Junigrundlov og Folketingsparlamentarisme formede sig derfor af taktiske Grunde i en Aarrække som en Kamp mod Forsvarsvæsenet.

Ved sin stejle og uforsonlige Holdning gjorde *Estrup* — naturligvis mod sin Vilje — dansk Demokrati en Tjeneste derved, at han aabnede Folkets Øjne for de store Værdier i et Folkestyre, der hviler paa en fri Forfatning. Uden *Estrup* havde *Junigrundloven* næppe faaet den forjættende Klang, som den fik og stadig har. Takket være *Estrup* lærte det danske Folk, at *Frihed* er noget, man skal kæmpe for at faa — og for at bevare.

Mens *Estrup* med Hensyn til Grundloven saaledes kun gjorde

Skade for sig selv, sit Parti og den Konge, der stottede ham, skabte han for Forsvarssagens Vedkommende Ulykke til *alle* Sider. Problemet Landets Forsvar blev her i Danmark forfusket og forkludret som næppe noget andet Sted i Verden, og Virkninger deraf spores den Dag i Dag.

Efter det politiske Systemskifte i 1901 indtog Venstre en positiv Holdning i Forsvarssagen — (man oplevede endog det ejendommelige, at Krigsminister *Madsen* under den russisk-japanske Krig 1904—05 lod anlægge Befæstningsværker paa Saltholm uden Rigsdagens Vidende og Vilje). Socialdemokratiet derimod gik videre ad den hidtil betraadte Vej, og den socialdemokratiske Ungdom fulgte med eller rettere gik foran. Gennem Faserne Folkehær og Ungdommens Opopelse i Vaabenbrug naaede Partiet i 1913 frem til Standpunktet: *Afrustning og Afgørelse af internationale Stridigheder ved Voldgift.*

I Februar s. A. udsendte S. U. F.s Ledelse »Fremad« som et antimilitaristisk Nummer, og saa stærkt virkede det, at der rejstes Tiltale mod tre unge Mænd, fordi de havde uddelt Bladet ogsaa til Soldater. De Tiltalte var *Hjarne Borgbjerg, Karl Rasmussen og Lauritz Antonsen*, og Sagen mod dem førtes lige op til Højesteret, der dog ligesom Overretten frifandt dem. Sagens Behandling for Højesteret indeholdt iøvrigt det pikante Moment, at Højesteretsjustitiarius maatte vige sit Sæde i denne Sag, da han havde givet Udtryk for at være forudindtaget mod den socialdemokratiske Arbejderbevægelse. Da S. U. F. midt under den første Verdenskrig fejrede 10 Aars Jubilæum, kom det paany til Sammenstød med Myndighederne. S. U. F. forte en særlig ivrig Kampagne mod Militarisme og Krig og for Hjemsendelse af den saakaldte Sikringsstyrke, der en Overgang talte 50.000 Mand. Ved Majdemonstrationerne i Kobenhavn deltog de unge Socialdemokrater med flere Bannere, hvis Inskriptioner fremførte Ungdommens Krav, bl. a. om 21 Aars Valgret. Det var jo endda ikke saa foruroligende; men chokerende virkede et Banner med den dristige Opfordring: »*Knæk Sablen! Bryd Kronen! Styrk Kirken!*« Politiet skred ind, bemægtigede sig begge Bannere og foretog flere Anholdelser; men ligesom i 1913 endte det ogsaa denne Gang med pure Frifindelse over hele Linjen.

Efter Krigens Afslutning i 1918 sporede overalt en almindelig Lede ved Krig og alt det hæslige, som uvægerligt følger dermed. Man havde gennem 4¼ Aar været Vidne til den mest omfattende og mest grufulde Krig, Verden endnu havde kendt, og Losenet for den socialistiske Ungdom i alle Lande blev: *Aldrig mere Krig!* Et af Punkterne i det Program, som D. s. U. vedtog paa det stiftende Landsmøde i 1920, lod kort og fyndigt: *Afrustning og Fjernelse af alle nationale Fordomme.*

Alt talte imod Militarismen, intet for den, og D. s. U. sluttede med Glæde og Begejstring op om Socialdemokratiets Afrustningsforslag, der fremsattes i 1922, da Venstre og Konservative enedes om en ny Forsvarsordning, som forøvrigt betød en ikke uvæsentlig Nedskæring i Forhold til Ordningen af 1909. I Oktober 1924 fremsatte Forsvarsminister *L. Rasmussen* paa den socialdemokratiske Regerings Vegne i Folketinget Forslag om Afrustning og Oprettelse af Vagtkorps og en Statsmarine. D. s. U. var ivrig Deltager i Arbejdet for at skabe Stemning for dette Forslag, og ved mange Diskussionsmøder Landet over deltog unge Socialdemokrater med Liv og Lyst. I en stor ledende Artikel skrev »Rod Ungdom« bl. a.: »Det maa være Maalet at vinde den ganske Verden for Retstanken, saa at ethvert Tvistspørgsmaal mellem Landene afgøres ad fredelig Vej. Lad Dyrene slaas, om de finder det fornødent. Det sommer sig ikke for Menneskene. Og selv om det skulde være sandt, at vi nedstammer fra Dyrene, saa lad os huske paa, at vi dog i en væsentlig Grad adskiller os fra dem.«

Forslagets Skæbne var iovrigt paa Forhaand afgjort, da Regeringen ikke havde Flertal i Rigsdagen. Men Bestræbelserne for Fred og Forsoning gik videre ogsaa ude i den store Verden. Det var i den Periode, da Stormagternes ledende Statsmænd daglig nævntes i Alverdens Aviser i Forbindelse med Konferencer, hvis Formaal var at faa Verden styret ind i et fornuftigt Leje, og den politisk vaagne Ungdom fulgte med spændt Opmærksomhed Begivenhederne. Man haabede paa, at Folkeforbundet trods alle Mangler skulde blive det Instrument, der hindrede Krige i Fremtiden, og Ungdommen følte et Pust af Verdenshistorie, da Danmark tiltraadte *Kellogg-Pagten* i 1928 — den Pagt, hvis første Artikel i al sin Storladenhed kundgjorde:

Talekor ved Faneindvielse

»De Høje Kontraherende Parter erklærer højtideligt i deres respektive Folks Navn, at *de fordømmer Tilflugt til Krig* til Løsning af mellemfolkelige Uoverensstemmelser og giver i deres indbyrdes Forhold Afkald paa Krigen som et Redskab for national Politik.«

Blandt Pagtens Underskrivere var alle Stormagterne med Undtagelse af Sovjetrusland. Hvorledes Pagten blev overholdt, er det overflodigt at komme ind paa her. Det er nok at fastslaa den Kendsgerning, at hverken Kellogg-Pagten eller Folkeforbundet eller noget som helst andet i Verden kunde hindre, at Udviklingen — langsomt, men forfærdende sikkert — gik i modsat Retning af Folkenes Ønsker. Illusioner brast, og Pessimismen begyndte saa smaat at brede sig ogsaa herhjemme. Det er i denne Forbindelse særdeles interessant at genopfriske en Udtalelse, som Statsminister *Th. Stauning* fremsatte over for »Rød Ungdom« i Januar 1932. I Anledning af den da forestaaende Afrustningskonference havde »Rød Ungdom« bedt tre kendte Skikkelser inden for det internationale Socialdemokrati

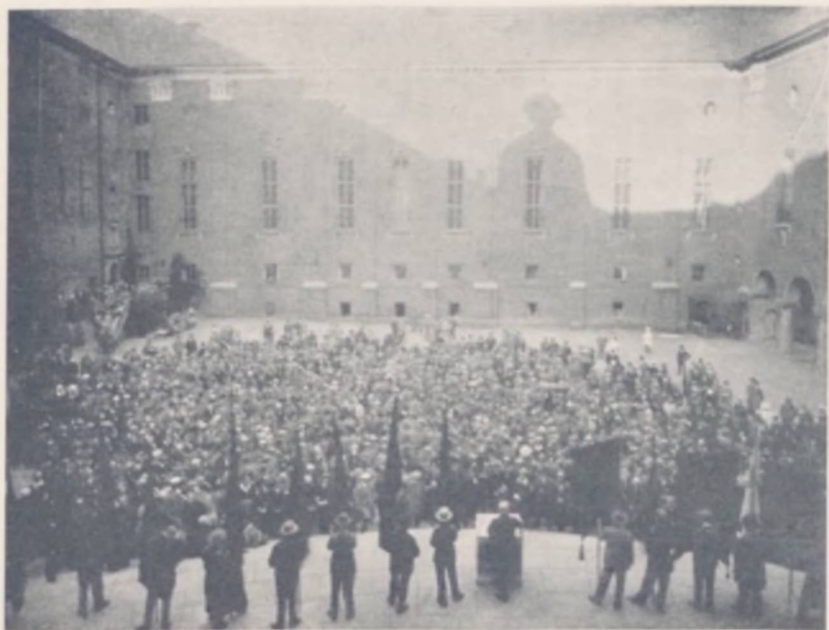
om en Udtalelse. Formanden for Socialistisk Arbejder-Internationale, *E. Wandervelde*, holdt lidenskabeligt fast paa Haabet om et Resultat af Konferencen; *Per Albin Hansson* gav Udtryk for en forsigtig Optimisme; *Staunings* Udtalelse lød:

»Som Verden tager sig ud i Øjeblikket, tror jeg, man maa se hen til Afrustningskonferencen med en vis Skepsis. Den økonomiske Krigstilstand, som hersker, har igen tilintetgjort den Forsonlighedens Aand, som en Tid, under andre Personer end de nu regerende, syntes at trænge ind i det internationale Samarbejde. Jeg venter i og for sig, at man standser Rustningsudgifternes Vækst og bestemmer en vis Nedgangsskala, der særlig faar Betydning for de store Stater; men jeg er som sagt nøgtern nok til at se med Skepsis paa Konferencen efter at have bemærket Svingningen i den europæiske Politik siden *Stresemanns* Dod. Hvis Afrustningskonferencen opfylder sin Forpligtelse over for Folkene, vil det naturligvis have megen Betydning for Landene, selv om det ikke direkte kan øve Indflydelse paa de økonomiske Forhold, saaledes som disse i Øjeblikket ligger, under Valutakrise, Gældskrise, svigtende Kobe- evne o. s. fr. Rustningernes Standsning vil være et Fredstegn, der vil øve psykologisk Virkning, og denne er indirekte af Betydning for andre Opgavers Løsning.«

Allerede i 1930 havde *Stauning* — ligeledes i en Artikel i »Rod Ungdom« — saa smaat forberedt Sindene paa, at Tanken om fuldstændig Afrustning maatte opgives. Artiklen drejede sig om den første Rigsdagssamling under det andet Ministerium *Stauning*, og efter at have nævnt nogle af de Lovforslag, der var »holdt tilbage ved de fire reaktionære Stemmers Magt«, fortsatte Statsministeren:

»Disse Love har man kunnet sinke; men de kan ikke stand- ses for stedse. Og det samme gælder Afrustningsforslaget. Dette Forslag er ikke naaet igennem; men det er avanceret et godt Stykke. Venstre har erkendt, at der ikke længer er Mulighed for Militærforlig mellem Venstre og Højre, ja, Venstre har endog forhandlet med Socialdemokratiet og Det radikale Ven- stre om Enkelthederne i Afrustningsforslaget med det Formaal at komme til Enighed om Gennemførelse.«

Forhandlingerne mellem Venstre og de to Regeringspartier

Det nordiske Ungdomstævne i Stockholm Juni 1927 indledes festligt paa Raadhuset

førte til et positivt Resultat: Forsvarsordningen af 1932, der gennemførtes af disse tre Partier. Ordningen betød en Nedskæring, men samtidig en Modernisering af vort Forsvarsvæsen. Hermed var Socialdemokratiet paa det forsvarspolitiske Omraade naaet til et Vendepunkt.

Nationalsocialismens Overtagelse af Magten i Tyskland 1933 indvirkede stærkt paa den storpolitiske Udvikling, og rundt om i Verden tog Oprustningen efterhaanden Fart. I det berømte »Danmark for Folket«-Manifest, som Socialdemokratiets Hovedbestyrelse vedtog den 23. Maj 1934, erkendes aabent, at »der ikke er tilstrækkelig Basis for isoleret Afrustning for Tiden«, og Partiets Kongres i Aalborg 1935 tiltraadte denne Opfattelse. I et stort Manifest »Til det danske Folk« udtalte Kongressen bl. a.:

»Socialdemokratiet anerkender Nationens Pligt til effektiv Bevogtning af Grænser og Farvande og dermed til Ydelse af den Beskyttelse, der derved er mulig. Den Bevogtning, der er

paakrævet, maa under de nuværende Forhold udføres af den bestaaende Hær og Flaade, af Politi og Grænsegendarmer, alt paa den Maade, som det bliver bestemt af den ansvarlige Regering. Da Tiden formentlig paa disse som paa andre Omraader kræver visse Ændringer, vil det være naturligt, om Regeringen lader foretage visse Undersøgelser af den bestaaende Hær- og Flaadeorganisation, særlig med Henblik paa Tilpasning til saadanne Opgaver, som ligger nærmest i Henhold til de foran angivne Retningslinjer.«

Resultatet af de bebudede Undersøgelser blev de Lovforslag om Hærens og Soværnets Ordning, som Forsvarsminister *Alsing Andersen* fremsatte i Folketinget i Februar 1937, og som i Løbet af Foraaret gennemførtes med Regeringspartiernes Stemmer. Mens Venstre undlod at stemme, stemte de Konservative imod. En nu afdød konservativ Pressemand erklærede forøvrigt dengang: »De Konservative skulde hellere falde paa Knæ for Socialdemokraterne og takke dem!« 1937-Ordningen bragte væsentlige Forbedringer inden for de bestaaende Rammer, og den allerede paabegyndte Modernisering videreførtes.

Mens det ganske aabenlyst har været svært for mange ældre Socialdemokrater at forlade Kravet om Afrustning og indstille sig paa noget nyt, er det gaaet betydeligt lettere for Partiets Ungdom, selv om der ogsaa inden for *dens* Rækker har lydt enkelte Røster om det betænkelige ved den ændrede Holdning. D. s. U. har aldrig sluppet Haabet om en Verdensorden, hvorefter alle mellemfolkelige Problemer løses med civiliserede Midler; men denne Ungdom mellem to Verdenskrige nærer ingen falske Illusioner om Dagen i Morgen. Tiden har indblæst den en Realismens Aand, som gør, at denne Ungdom under sin Higen mod de høje Idealer ikke mister Fodfæstet paa Jorden med dens haarde, daglige Krav. For D. s. U. som Helhed betragtet var der ingen Tvivl om Standpunktet. Paa Kongressen i April 1937 — en Maanedes Tid før Vedtagelsen af de nye Forsvarslove — erklærede Formanden, *H. C. Hansen*, i sin Beretning, at D. s. U. i Militærspørgsmaalet var paa noje Linje med Partiet, og i en politisk Udtalelse, som Kongressen vedtog med

Lille, hyggelig nordisk Komsammen. Fra venstre: Trygve M. Bratteli, Norge, Torsten Nilsson, Sverige, Poul Hansen, Danmark, og Adolf Wallentheim, Sverige

overvældende Flertal, fandtes følgende Afsnit, der vakte stor Opmærksomhed i Offentligheden:

»Kongressen slutter kraftigt op om det Forslag til ny Forsvarsordning, som Socialdemokratiet har fremsat. Vi beklager dybt, at Bestræbelserne for Fredens Sikring paa Grundlag af en international Indskrækning af Rustningerne i Øjeblikket er strandet, og vi fordømmer de kapitalistiske og nationalistiske Kræfter, der hensynsløst provokerer denne Udvikling. Som sande Internationalister vil vi stadig arbejde for den kollektive Sikkerheds Tanke, og hertil hører ogsaa, at Demokrati og Magtesløshed ikke gores til eet Begreb. Vi fremhæver det rigtige i, at den almindelige Værnepligt i Princippet opretholdes, og vi hilser med største Tilfredshed, at de frivillige Korps foreslaas ophævet. Som en naturlig Konsekvens af vor Stilling opfordrer vi vore unge værnepligtige Kammerater til ikke i givet Fald at

undslaa sig for at gennemgaa Befalingsmandsskolerne, da ikke alene Hærens og Flaadens Mandskab, men ogsaa deres Befalingsmandsgrupper bør have en alsidig social Sammensætning.»

Her er taget et velgørende klart Standpunkt, og hvad selve Formen angaar, kan denne Resolution med sit rene Kernesprog tjene som Monster.

Saa tidligt som i Slutningen af 1933 var der i København sket det opsigtsvækkende, at Chefen for Generalkommandoen, Generallojtnant *With*, efter Indbydelse holdt Foredrag i to D. s. U.-Afdelinger, først i Lygte og dernæst i Strand Afdeling. Emnet for Foredraget var *Hæren og Folket*, og Generalen gjorde her op med den gamle Officerssaand, der ikke havde været egnet til at skabe et tillidsfuldt Forhold mellem Værnene og Folket. Generalen erklærede sig iøvrigt som Modstander af saavel Nazisme som Pacifisme, og han rettede Angreb mod begge disse Retninger. I den efterfølgende (naturligvis livlige) Diskussion deltog bl. a. Forbundets Formand, *H. C. Hansen*, og »Rod Ungdom«s Redaktør, *Lars M. Olsen*, og ifølge »R. U.«s Omtale af Møderne understregede de begge med Styrke, »at D. s. U. for den overvejende Part af Medlemmernes Vedkommende ikke bekendte sig til den pacifistiske Opfattelse, men tværtimod havde den Indstilling, at de Goder, der rent demokratisk var opnaaet for Arbejderne, i paakommende Tilfælde maatte værnes ...« »... Vi ønsker ingen Lejehær ... Folkeelementet i Hæren maa vedblive at bestaa ...«

Disse Udtalelser virker som Forløbere for det foran citerede Afsnit af den politiske Resolution fra Kongressen i 1937, og de faar derved en historisk Interesse af Værdi.

Moderne mellem den kommanderende General og københavnske D. s. U.ere vakte naturligvis en ikke ringe Opmærksomhed i saa at sige alle Kredse. Det var jo ogsaa noget usædvanligt, der her var sket — og alligevel et Tidens Tegn. Ikke saa mange Aar i Forvejen vilde et saadant Møde været utænkeligt. Naar man dengang i unge Socialdemokraters Foreninger havde Militærspørgsmaalet paa Dagsordenen, klarede man sig uden Nærvarelse af Officerer! Til Gengæld søgte Officererne ikke de unge Socialdemokraters Bistand og Raad!

Fra Kursus paa Roskilde Højskole 1943: Forstander Hj. Gammelgaard udveksler Tanker med tre Officerer. — Længst tilvenstre Kaptajn Tage Hansen

Senere kom de to Parter hinanden betydeligt nærmere. Det skete gennem »Folk og Værn«-Bevægelsen.

I Slutningen af Januar 1941 — altsaa langt henne i den militære Besættelses første Aar — holdtes i København en Konference mellem Arbejdere og Officerer. Initiativet dertil var taget af Officererne, og Konferencen strakte sig over tre Aftener. Med den ny Chef for Generalstaben, Generalløjtnant *Ebbe Gørtz*, og Chefen for Marinestaben, Kontreadmiral *C. Hammerich*, i Spidsen deltog ca. 80 Officerer fra Hæren og Flaaden. Fra Arbejderbevægelsen (Partiet, D. s. U., De samvirkende Fagforbund, Oplysningsforbundet og Pressen) mødte et halvt Hundrede Repræsentanter. Blandt disse var Partiets Formand, *Hedtoft-Hansen*, og Formanden for De samvirkende Fagforbund, *Laur. Hansen*, samt de to forhenværende Forsvarsministre *H. P. Hansen* og *Alsing Andersen*. D. s. U. var repræsenteret ved sin Formand, *Poul Hansen*, Sekretær *Victor Gram*, »Rød Ungdom«s Redaktør, *Erik Hansen*, Journalist *Carl Emil Hansen*, stud. polit. *Erhard Jacobsen*, Maskinarbejder *Carl Petersen* og Sekretær *Holger Rasmussen*. Om Forløbet af Sammenkomsterne fik Of-

fentligheden Meddelelse den 13. Februar gennem et officielt Referat fra Socialdemokratiets Hovedbestyrelsesmøde, hvori det hed, at Formanden, *Hedtoft-Hansen*, i sin Beretning bl. a. oplyste følgende:

I Dagene 28., 29. og 31. Januar mødtes i København ved nogle Sammenkomster et Antal Officerer fra Hæren og Søværnet med Tillidsmænd fra den faglige og politiske Arbejderbevægelse, Arbejdernes Oplysningsforbund, D. s. U., Højskolerne m. fl. Initiativet hertil var taget af Repræsentanter for Værnene, der i et Arbejde for at komme i nærmere Kontakt med de forskellige Befolkningsgrupper i Landet havde ønsket at træffe sammen med Arbejderbevægelsens Folk. Vi paa vor Side hilste dette Initiativ med Glæde. I Løbet af tre Aftener har Værnenes Folk redegjort for Værnenes Opgaver og nuværende Organisationsform samt paapeget Værdien af en større Vekselvirkning mellem det folkelige Oplysningsarbejde og Værnenes Arbejde. Fra Arbejderbevægelsens Side er der holdt korte, instruktive Foredrag om Bevægelsens Organisation og forskelligartede Opgaver paa de faglige, sociale, oplysningsmæssige og andre Omraader. Der var mellem Værnenes og Arbejderbevægelsens Repræsentanter fuldstændig Enighed om, at man under ingen Omstændigheder paa nuværende Tidspunkt ønskede at drøfte Militærpolitik eller Værnenes fremtidige Organisation. Formaålet var, gennem den gensidige Orientering, at tilvejebringe større Kontakt og Forstaaelse end hidtil mellem Værnene og Arbejderbefolkningen, skabe gensidig Respekt og derved bidrage til en voksende Erkendelse af Værnenes Værdi som dansk og som folkelig Faktor. Mødernes Forløb giver Ret til at fremhæve, at dette Formaal ogsaa blev naaet.

I et stort Indlæg paa et af Moderne med Officererne havde *Hedtoft-Hansen* bl. a. udtalt følgende:

— Det vilde være uærligt og helt mod denne Konferencens Aand, om jeg ikke aabent sagde, at der er taget fejl i Vurderingen af vor Situation. Det er en ringe Trøst, at alle (efter min Mening) har taget fejl. Denne Erkendelse indebærer, at vi maa lære om. Vi ved intet eller meget lidt om Morgendagens Europa. Vor statsretlige Stilling er uafklaret. Det er muligt, at Suverænitets- og Neutralitetsbegrebet bliver et helt andet efter Krigen; men hvem af os tør tro paa et afrustet Europa efter det, vi nu oplever? Jeg kan blot sige, at faar vi igen et frit, uafhængigt og folkestyret Danmark, som det er vort Haab og Ønske og vor udtrykkelige Forudsætning for disse Drøftelser og Tilsagn, maa den Lære, General Gørtz har indprentet os: et militært Tomrum kan ikke eksistere — indprentes hele det danske Folk, og den Frihedens Assurancepræmie, det koster, maa vi betale. At øve en Indsats for, at dette kan ske, tror jeg, alle herværende Arbejderrepræsentanter er parate til at give Tilsagn om.

Samtidig med Referatet fra Socialdemokratiets Hovedbestyrelsesmøde lod General *Gørtz* gennem *Ritzaus Bureau* udsende følgende Meddelelse:

»I Overensstemmelse med Kongens og Regeringens Henstilling om Sammenhold inden for Folket i denne vanskelige Tid har Officerer fra begge Værn anset det for deres Pligt her at gøre en Indsats. Man har derfor søgt Forbindelse med Repræsentanter for Landbrugskredse, Arbejderbefolkningen, andre Befolkningsgrupper, Skole, Kirke, Ungdomsorganisationer, Sport m. fl. Man ønsker herved at udvide og underbygge det gensidige Kendskab og Tillidsforhold mellem Værnene og hele Befolkningen. Arbejdet ledes af General *Gørtz*, Chef for Generalstaben, og Admiral *Hammerich*, Chef for Marinestaben.«

I et Pressemøde samme Dag understregede General *Gørtz* Nødvendigheden af, at »Værnene er med i Arbejdet paa at løfte Nationens hele Indstilling over for Livet og over for Livets Pligter op i et højere, mere uselvsk, mere samfundsindstillet Niveau.«

Dermed var den Bevægelse startet, der siden blev kendt under Navnet »Folk og Værn«, og D. s. U. deltog fra Begyndelsen af deri. Under Sammenkomsten med Officererne havde Forbundsformand *Poul Hansen* holdt en Tale, der charmerede ved sin ungdomsfriske og livfulde Form. *Poul Hansen* sagde bl. a., at man havde Brug navnlig for yngre Officerer ved D. s. U.s Møder, og da det vilde have stor Værdi, om vedkommende Officerer paa Forhaand kendte Indstillingen og Tankegangen hos deres unge Tilhørere, vilde en eller to Ugers Højskoleophold sammen med Arbejderungdom muligvis være formaalstjenligt. Det var en virkelig ny og dristig Tanke at udkaste til Overvejelse; men den blev heldigvis modtaget i samme Aand som den, hvori den var givet, og der kom et Samarbejde i Gang mellem D. s. U. og Værnenes Folk. Paa D. s. U.s efterfølgende to Landslederkursus deltog Befalingsmænd som Repræsentanter for »Folk og Værn«, og der holdtes Foredrag af General *Gørtz* og Kaptajn *Tage Hansen*. Da nogle Befalingsmænd i Maj 1941 var paa et Kursus i København, benyttede man Lejligheden til en Sammenkomst med Lederne af D. s. U.s

Københavnskreds. »Folk og Værn« fik ret hurtigt Arbejdet organiseret. Der oprettedes et »Værnenes Oplysningskontor« med Oberstløjtnant *H. A. V. Hansen* som Leder, og i Forening med Forsvarsministerens Foredragsudvalg, hvis Formand er Folketingsmand, Førstelærer *Th. Hauberg*, udsendtes Bladet »Folk og Værn«.

I et betydeligt Antal D. s. U.-Afdelinger holdtes efterhaanden Møder med Befalingsmænd som Talere, og Kaptajn *Tage Hansen* drog i Begyndelsen af 1942 ud paa en Tourné, der fik et meget vellykket Forløb. Kaptajnen holdt 16 Møder i jyske D. s. U.-Afdelinger og havde ialt 1300 Tilhørere, for hvem han talte dels om »Folk og Værn« og dels om »Motoren i Krig og Fred«. Af Breve til Forbundets Sekretariat fremgik det, at man overalt havde haft baade Udbytte og Glæde af disse Møder. Af et Brev fra Skive skal her citeres:

»Jeg siger jer paa mine Kammeraters og egne Vegne Tak, fordi vi fik Lejlighed til at faa Kaptajn *Tage Hansen* til Skive. Det var et Møde, vi alle fik Udbytte af, og paa den Maade, Kaptajn *Tage Hansen* tolkede Spørgsmaalet, fik mange af Deltagerne et helt andet Syn paa mange af de Ting, som tidligere havde ligget saa fjernt, velsagtens fordi vi kun har set Tingene fra een Side.«

Kaptajn *Tage Hansen*, hvis pædagogiske Evner er hævet over al Tvivl, slutter i Bladet »Folk og Værn« en Beretning om en Foredragsrejse med disse Linjer:

»Oplysningsarbejdet vil blive langt, vel ogsaa brydsomt, og der er mange Opfattelser, der maa revideres. Men de fleste Anskuelser af negativ Art er i Reglen baseret paa forkert Viden og manglende Kendskab til de virkelige Forhold. For hvert Foredrag, der holdes, og hver Diskussion, der føres, vil nye Tilhængere være vundet for Værnenes Oplysningsarbejde og Værnenes Betydning i en fri og selvstændig Stat. I dette Arbejde er der Plads for *alle* Befalingsmænd i Hær og Flaade, som vil bygge med paa vort Fædrelands Frihed og Selvstændighed i Fremtidens Europa.«

De unge Socialdemokraters aktive Deltagelse i »Folk og Værn-Bevægelsen er et saare interessant Kapitel i vor Tids Historie. At en Del af den radikale Presse har givet Udtryk for en vis Ængstelse over denne Udvikling, er uden væsentlig Interesse. Mere interessant og afgørende er det, at Det radikale

Officeren paa D. s. U.- Kursus har lige fortalt en god Historie

Venstres førende Mand, Indenrigsminister *Jørgen Jørgensen*, ved Afslutningen af et af Forsvarsministerens Foredragsudvalg og Værnenes Oplysningskontor foranstaltet Kursus for Befalingsmænd paa Frederiksberg Slot i Sommeren 1942 udtalte, at »Folk og Værn« har Mulighed for at udføre et Arbejde, som kan gøre det lettere til sin Tid at finde en fælles Løsning af Problemet ved vort Militærvæsen.

Det er dette Arbejde, D. s. U. er gaaet med ind i, og det er et Arbejde, som rækker ind i Fremtiden. Maalet er at gøre Landets Forsvar til en Folkesag, der kan samle alle uden Hensyn til, hvad der ellers kan skille. Danmarks socialdemokratiske Ungdom er af den Grund ikke blevet militaristisk; den lever fortsat i Haabet om Fred og Forsoning mellem frie Nationer og international Afrustning og vil efter beskeden Evne yde sit Bidrag til Opnaelsen af disse skønne Maal. Som Forbundsformand *Poul Hansen* sluttede en Artikel i »Folk og Værn« for Februar 1942:

»Med alt, hvad man kan ødsle af Haan og Foragt paa fejlslagne Forhaabninger i den Retning, kan man ikke rokke vor Overbevisning om, at større Maal af internationalt Samarbejde og international Ret, hvilende paa *frie* Nationer, giver større Tryghed end Alverdens Panserstyrker,

Bombeflyvere og Slagskibseskadrer. Kald det en blaaøjet Drøm, en skøn Utopi — vi véd dog, at det ofte er gaaet saaledes, at det, der var Dagens Utopi, blev Morgendagens Virkelighed. Men indtil denne *Morgendagens* Virkelighed foreligger, maa vi regne med *Dagens* . . . «

Og Dagens Virkelighed er jo denne, at ogsaa det danske Folk maa være indstillet paa at forsvare sin Frihed med militære Vaaben.

Vel blev D. s. U.s Forbunds kontor i Københavneren Johs. Hansens Formandstid flyttet fra Aarhus til København — men Aarhus flyttede med! I hvert Fald slap den jyske Hovedstad ikke sit Tag i Ledelsen, idet H. C. Hansen dengang var Forbundssekretær. Han er født og baaren i Aarhus (1906) og var lige fra sin grønneste Ungdom ivrig Deltager i D. s. U.s Virksomhed i Fødebyen. Da H. C. Hansen i 1933 afløste Johs. Hansen som Forbundsformand, blev han den tredje Aarhusianer paa denne Post. Men lad nu alt det med Byerne fare! Vigtigere og interessantere er det at konstatere, at H. C. Hansen er noget af et Unikum, for saa vidt han i sin Person huser baade en ægte Digter og en ægte Politiker. Som Digter kan han naa det sublime, som Politiker virke saa nøgternt-realistisk, at det undertiden nærmer sig det kyniske — vel at mærke, naar denne græske Glose oversættes lidt moderat! I sin Formandstid fik H. C. Hansen god Brug for baade Digteren og Politikeren, mest dog for den sidste. Det var jo i den socialpolitiske Periode med nye Opgaver og nye Toner inden for Ungdomsbevægelsen, og man fik ofte Lejlighed til at beundre hans Evne til at finde de Standpunkter, der altid viste sig holdbare. Det gav Tillid til ham. I H. C. Hansens Tid videreførtes og udbyggedes Samarbejdet med Landarbejderne, og Bestræbelserne for en ny Lærlingelov fortsattes med saa stor Kraft, at en heldig Løsning var inden for Synsvidde, da han gik af som Formand. Det var ogsaa i den Periode, D. s. U. grundigt beskæftigede sig med Problemet Ungdommen og Samfundet og dermed indledte den Virksomhed, der tilsidst er resulteret i det store socialpolitiske Arbejdsprogram af 1944. At H. C. Hansen blev den første Formand for Socialministeriets Ungdomsudvalg (1938—39), fandtes kun rimeligt. — H. C. Hansen stod i Spidsen for D. s. U., da Parolen »Danmark for Folket« udstedtes, og da Socialdemokratiet ændrede Signaler paa det forsvarspolitiske Omraade, og han viste sig her som den positive Natur, der tager positiv Stilling til Problemerne. — I sine Taler udmærker H. C. Hansen sig ved Klarhed, og naar det gælder det agitatoriske, tager han Digteren til Hjælp, saa Sproget faar Farve og Glød. I en Debat er han ikke rar at bide Skeer itu med; men en Afbrydelse fra ham er dog næsten det allerslemmeste, en Taler kan komme ud for. Endnu mens H. C. Hansen var Formand for D. s. U., blev han Folketingsmand; det skete i 1936, og det var første Gang i Danmarkshistorien, at Formanden for et socialdemokratisk Ungdomsforbund blev Medlem af den lovgivende Forsamling. Endvidere er han baade første og hidtil eneste Dansker, der har været Formand for Socialistisk Ungdoms-Internationale (1935—39). Unikum her og Unikum der!

H. C. Hansen

Formand for D. s. U. fra 18. Sep. 1933 til 29. Marts 1939. (Sekretær 1929-33)

PERIODER I D. s. U.s HISTORIE

Man har ved Lejlighed yndet at inddele D. s. U.s Historie i *Perioder*, og det vil derfor ikke være unaturligt at følge denne Linje ogsaa nu ved 25 Aars Jubilæet. I store Træk kan vi tale om følgende fire Perioder: 1920—25, 1925—30, 1930—40 og 1940—45, der hver har sit Særpræg, uden at der naturligvis er Tale om bratte Overgange fra den ene Periode til den anden — det skulde da lige være mellem tredje og fjerde Periode. Men lad det straks være fremhævet og understreget, at *i og bag alt*, hvad D. s. U. har foretaget sig gennem alle fire Perioder, træder Hovedformalet frem: *Ungdommens Skoling og Dygtiggørelse* til gode Medkæmpere for Socialismens Sag. Paa dette Program blev Bevægelsen startet i 1920, og de skiftende Ledelser har aldrig fraveget denne principielle Grund-sætning for Arbejdet, hvad tydeligt vil fremgaa af efterfølgende Omtale af de fire Perioder.

At det ny Forbunds *første Periode* maatte være præget af *Kamp og Agitation*, siger sig selv. De bevægede Begivenheder, der førte til Dannelsen af D. s. U., kunde naturligvis ikke undgaa at sætte deres Spor i Arbejdet gennem flere Aar. Forbundets Ledelse, bistaaet af mange gode og dygtige Kammerater Landet over, maatte tage mange drøje Tørn med S. U. F.-Folkene, der naturligvis søgte at holde det ny Forbund Stangen, og desuden med de andre politiske Ungdomsforbund, der navnlig efter Overenskomsten med Partiet gerne ønskede at gøre D. s. U. til en Ungdomsorganisation af 2. eller 3. Rang. I *Rød Ungdom* var »Hug og Parade« en fast Rubrik. Fra Forbundskontoret udgik en Strøm af Opfordringer til Kredsene om at lægge Kræf-

Under en Pause i det første Studiekredsleder-Kursus i Aarhus, September 1923

terne i for Oprettelse af nye Afdelinger, og Opfordringen blev mange Steder fulgt med godt Resultat, selv om *Chr. Christiansen* ingenlunde var tilfreds med, at han paa Kongressen i Odense 1925 kunde melde om 132 Afdelinger med tilsammen 10.000 Medlemmer. Det var dog ellers en Fremgang paa 108 Afdelinger og 8000 Medlemmer siden Begyndelsen i 1920 — men en virkelig Agitator maa heller aldrig blive helt tilfreds!

Stod det første Femaar end i Kampens og Agitationens Tegn, glemte man dog ikke Oplysningsarbejdet. Paa et tidligt Tidspunkt havde man saa smaat begyndt med Studiekredse, og for at sætte mere Fart i denne Form for personlig Dygtiggørelse afholdt Forbundet i September 1923 et Kursus i Aarhus, hvor 70 Deltagere fik Indblik i, hvorledes en Studiekreds skulde virke for med Held at tjene sit Formaal. Det var forøvrigt paa et Tidspunkt, da man var langt inde i Forhandlingerne om Oprettelsen af Arbejdernes Oplysningsforbund, og det var naturligt, at en af de ledende Kræfter ved dette Kursus var *Harald Jensen*, den kommende Sekretær for A. O. F., der oprettedes Aaret efter. Dette Studiekredsleder-Kursus hjalp ogsaa en Del, og i det følgende Vinterhalvaar kom 35 Studiekredse i Gang, ikke noget imponerende Tal, men efter Forholdene dog respektabelt. Man gjorde iøvrigt den Erfaring, at det for Studiekredsarbejdets Udbredelse var en Bremse, at Størsteparten af Medlemmerne var ganske unge Mennesker, hvis Tid om Aftenen optoges af Undervisning i tekniske og andre Aftenskoler.

Ved Oprettelsen af Arbejdernes Oplysningsforbund i 1924 var D. s. U. medvirkende og fik tre Mand ind i Bestyrelsen; det blev *Chr. Christiansen*, *Ib Kolbjørn* og *Ludvig Kümmel*.

D. s. U. gik ligeledes med ind i »Fællesudvalget for social Litteratur«, der blev startet med det Formaal at raade Bod paa den herskende Mangel paa social Litteratur.

For at søge gode Ledere af Arbejdet ude i Afdelingerne og Kredsene foranstaltedes i Vinteren 1924—25 en Række Kreds-Instruktionskursus, ialt 13 med tilsammen 371 Deltagere. En Statistik fra dengang viser, at 19 pCt. af de *ledende* Medlemmer var *under* 18 Aar, 41 pCt. mellem 18 og 22 Aar og 40 pCt. over 22 Aar. Disse Instruktionskursus fik utvivlsomt megen Betydning for det organisatoriske Arbejde og saaledes indirekte ogsaa

Deltagerne i Odense-Kongressen

for Oplysningsarbejdet. Til yderligere Støtte for dem, der stod i Spidsen for Afdelinger og Kredse, var siden Oktober 1922 udgivet et *Lederblad*.

Anden Periode kendetegnes ved *nye Arbejdsformer* og en *kulturel Linje*. Paa Odense-Kongressen 1925 vedtoges en Tilføjelse til Lovenes Formaaalsparagraf, der blev den organisatoriske Indledning til nye Arbejdsformer for D. s. U. med det Formaal at drage endnu større Skarer af Ungdom ind i Bevægelsen. Denne Tilføjelse gik bl. a. ud paa, at man skulde søge Formaalet løst ved at gennemføre en intensiv Friluftsvirksomhed i Sommermaanederne: ved Afholdelse af gode festlige Sammenkomster for at fremelske Kammeratskabs- og Solidaritetsfølelsen blandt Arbejderungdommen, ved Oprettelse af Ungdomshjem, Læsestuer, Feriehjem, Ferielejre osv. Gennem denne Vedtagelse bidrog Odense-Kongressen sit væsentlige til at lede D. s. U. ind i et Kulturarbejde, hvortil der var hentet mange Impulser fra Tyskland og Østrig, og det var *Chr. Christiansen* og *Hans Hedtoft-Hansen*, der gik i Spidsen her. De værste Kampaar var ovre, og Forbundet var i organisatorisk Henseende stabiliseret, saa nu kunde en hel Del af Kræfterne sættes ind paa det kulturelle Omraade, uden at man dermed forsømte nogen af de øvrige vigtige og nødvendige Opgaver.

Signalet til nye Arbejdsformer var givet, og Forbundets Ledelse understregede det yderligere ved i Sommeren 1925 at arrangere et Feriehjems-Kursus paa Aarhus Afdelingens Feriehjem ved Skæring Strand. Samtidig begyndte Lejrlivet; det var Kobenhavnerne, der lagde for, og i Lobet af 2—3 Aar brede det sig hele Landet over. Ved Grænsestævner i Nordtyskland og ved internationale Ungdomsstævner fik D. s. U.erne Interessen vakt for nye Former for Stævner og Fester; det var navnlig Tyskernes berømte Evne til Iscenesættelse, der skabte Begejstring og fremkaldte Trangen til at forsøge noget lignende herhjemme, hvor Møde- og Festkulturen i Almindelighed ikke laa paa noget særlig højt Niveau. Som det i Reglen gaar alle begejstrede Disciple, gik det en Overgang ogsaa D. s. U.erne: de kopierede alt det fremmede, saa det stod efter! Men lidt

Periehjema-Kursus på Skæring Strand

efter lidt tillempedes det ny efter hjemlige Dimensioner og andre Forhold, og det blev D. s. U., som gik i Spidsen for en Højnelse af Møde- og Festkulturen her i Danmark.

Man lærte, at *Rammen* om et Møde er af væsentlig Betydning. Jo smukkere denne Ramme er, des flere vil man kunne samle for at høre *de Ord*, der naturligvis er det vigtigste ved Mødet. Og man lærte, at *Programmet* for en Fest ikke er noget, der maa flikkes sammen af Tilfældigheder, men meget nøje gennemtænkes i alle Enkeltheder, hvis der skal komme noget lodigt ud af det hele. Fremdeles lærte man, at Medlemmerne selv kunde medvirke i stort Tal ved baade Møder og Fester med Musik, Sang, Talekor, Folkedans, Sanglege osv. *Talekoret* blev en Overgang dyrket meget flittigt, det var jo noget nyt og derfor tillokkende. Imidlertid synes Interessen for denne Form for Skuespil at være gaaet stærkt tilbage, og det ligger maaske i, at Talekor i Virkeligheden er en Kunststart, der kræver meget mere end almindelig Dilettantkomedie, saafremt den skal hæves op i sit rette Plan — og tilmed næppe har noget stort, *virkeligt* interesseret Publikum.

Scene fra et Talekor

Som Bidrag til en Fornyelse af Dilettantkomedierne skrev *Harald Bergstedt* en Række smaa Skuespil, der ogsaa blev opført i mange D. s. U.-Afdelinger; men det kan ikke skjules, at disse smaa Komedier i Almindelighed virkede mere velmente end vellykkede. Med afgjort Held oversatte *Harald Bergstedt* derimod adskillige tyske Sange og Viser, foruden at han selv skrev en Del, der blev sunget meget. I det hele taget synges der meget inden for D. s. U., langt mere end i sin Tid i S. U. F., og den røde Sangbog med Noder har her øvet en stor og forjæstet Indsats. Fra S. U. F.-Perioden har D. s. U. arvet mange udmærkede Sange — for at nævne nogle faa af dem: Ungdomsmarchen af *Andersen-Gadstrup*, »Skal vi naa til at staa som en vaagen, kritisk Skare« af *Mikkel Christensen*, »Der meldes Storm —« af *H. P. Sørensen* (Hans Mørke), »Ungdom! Røde unge« af *Fr. Dalgaard*, »En Ungdom, der er tam og blid« af *Hans Laursen*, »Festblus lyser over Lejren« af *Marinus Kristensen*, »Vi er Nævernes Ungdom« af *Frederik Andersen*, »Giv Agt, Fanfaren lyder« af *A. D. Henriksen*.

Men D. s. U. har naturligvis ogsaa inspireret digteriske Be-gavelser. Foruden at flere af Digterne fra S. U. F.-Tiden har

fortsat med at skrive ogsaa for D. s. U., er der gennem de sidste 25 Aar bundet en smuk Buket af Sange, som har været med til at præge vor Tids unge Socialdemokrater, givet deres Møder og Sammenkomster festligt Skær og paa digterisk Vis vejledet dem i Tidens Strøm. Tænk blot paa *H. C. Hansens* »Vi er Kampens unge Hære« og »Lyt til nye Tidens Tanker« — eller paa *Oskar Hansens* »Naar et Dagværk er endt«, »Der har smældet et Flag i den gryende Vaar« og »Naar jeg ser et rødt Flag smælde«, alle Sange, der giver Udtryk for

Oskar Hansen

de skiftende Stemninger, der har behersket dansk Arbejderungdom mellem de to Verdenskrige. *Oskar Hansen* er som ingen anden blevet denne Ungdoms Digter, og med »Danmark for Folket«, hans Mesterværk, blev han hele Folkets Sanger.

De nye Arbejdsformer medførte naturligvis stærkt forøgede Krav til Lederne. Lejrliv, Week-end-Arrangementer, Folkedanse og Sanglege, Talekor, Musikkorps, ændrede Former for Møder og Festligheder — alt dette var noget, hvis heldige Genemførelse krævede Ledere med særlig Uddannelse, og dertil kom jo saa hele den øvrige Virksomhed inden for Afdelinger og Kredse. I Sommeren 1926 lod Forbundet derfor paa Hinds-gaul afholde et 6 Dages Landskursus for Ungdomsledere, hvor praktisk Instruktion i Friluftsarbejde og Lejrliv spillede en fremtrædende Rolle. Tre Aar senere holdtes det næste Kursus af denne Art, og da der viste sig udmærket Brug for denne Instruktion, blev de aarlige Landslederkursus paa vore Arbejderhøjskoler en fast Institution.

Typisk for *Kulturperioden* er den Kampagne mod Smudslitteraturen, der indledtes i Sommeren 1928. Det skete ved et stort Midsommerstævne i Risskov ved Aarhus, hvor daværende Forbundsformand *Hans Hedtoft-Hansen* holdt en baade ildfuld og skarp Tale, og hvor der vedtoges følgende Resolution:

Deltagerne i Danmarks socialdemokratiske Ungdoms midtjydske Kredsstævne ønsker at henlede Offentlighedens Opmærksomhed paa, at Udgivelsen af de mange værdiløse, ja, ofte direkte skadelige nedbrydende Maanedsskrifter, Filmsromaner, illustrerede Uge- og 14 Dages Blade osv. rummer en Fare for den danske Ungdoms sunde aandelige Udvikling.

Denne saakaldte Underholdnings-»Litteratur« med dens i Reglen falsk konstruerede Konflikter, tarvelige Slutningseffekter, usundt fremstillede Erotik og sentimentale Godtkøbsromantik øver en alt andet end ønskelig Indflydelse især paa de yngre, ikke særlig stærkt reflekterende Læsere og giver disse et fuldkomment forkvaklet Tanke- og Følelsesliv.

Da vi fra vort daglige Arbejde kender de Vanskeligheder, Oplysningsarbejdet møder, og Vanskeligheden ved at skaffe sund, oplysende Litteratur dens fortjente Udbredelse, opfordrer vi først og fremmest Ungdommen til at tage Afstand fra den »Litteratur« ved at undlade at købe den og dernæst Arbejdernes kulturelle Organisationer og andre Institutioner med folkeopdragende Formaal til at bekæmpe den med alle til Raadighed staaende Midler.

Saa vel Talen som Resolutionen gav Genlyd over hele Landet, og ved sin Omtale af Problemet bidrog den samlede Presse i høj Grad til at henlede Offentlighedens Opmærksomhed paa D. s. U. som en kulturel Bevægelse, der vilde føre sin Kamp med positive Midler. Kampagnen mod Smudslitteraturen gennemførtes med vekslende Styrke og Held; den blussede kraftigt op i Begyndelsen af 1937, da alle betydende Ungdomsorganisationer her i Landet sluttede sig sammen til Bekæmpelse af den deciderede Smudslitteratur og den saakaldte *underlødige* Litteratur, og i dette ny Felttog blev baade Radio og Film taget i Anvendelse. Som bekendt er der dog endnu ikke fundet noget Middel til en effektiv Bekæmpelse af den smudsige og underlødige Litteratur; men derfor er Kampen imod den ikke omsonst, ligesom man til Stadighed bekæmper Ukrudtet, selv om der endnu ikke er opfundet noget Universalmiddel til dets fuldstændige Udryddelse.

Fra en Sammenkomst med »De syngende D. s. U. ere« 1928. — I forreste Række til venstre ses H. C. Hansen, Harry Holm og Henry Nielsen med deres Mandoliner

En anden Form for Agitation for D. s. U. som Kulturbevægelse var en Aakjær-Tourné, der af Sekretariatet udsendtes i Sommeren 1926 og 27. Tournéeen, der bestod af *Harry Holm*, *Henry Nielsen*, *Vilh. Dupont* og *H. C. Hansen*, holdt 60 Møder og underholdt Publikum med Tale, Sang og Musik. Under Titlen »De syngende D. s. U. ere« drog Tournéeen (minus Vilh. Dupont) i Sommeren 1928 paany ud og holdt denne Gang 54 Møder. Om denne Tourné skrev »Fyns Social-Demokrat«, at »alle, der overværede Aftenen, sent vil glemme denne prægtige, af ægte socialistisk Kultur prægede Sammenkomst«. Uden at ville forklejne andet karakteriserede »Sydsjællands Social-Demokrat« Tournéeens Underholdning som »den bedste og mest virkningsfulde Agitation for D. s. U. som Kulturbevægelse«. Paa samme Linje laa andre socialdemokratiske Provinsblades Omtale af Tournéeen.

Arbejderungdommens Forlag, som D. s. U.s Forlagsvirksomhed kaldes, har i Aarenes Løb udsendt en Mængde Publikationer, navnlig Pjecer og Blade, der har haft til Formaal dels at agitere for Bevægelsen og dels at give dens Tillidsmænd en

hjælpende Haand i det daglige Arbejde. En ved sin Fremkomst enestaaende Bog var den *Haandbog* i socialdemokratisk Ungdomsarbejde, som Forlaget udsendte i 1927. Bogen er udarbejdet af *Chr. Christiansen* og *Hans Hedtoft-Hansen*, og den er »viet Lederne og de aktive Kammerater i D. s. U.«. Et tydeligt Bevis paa Bogens store Nytte er den Kendsgerning, at den hidtil er udkommet i 7 Oplag paa tilsammen 11.000 Eksemplarer. Indholdet er efterhaanden fort á jour under Bistand af de paa-gældende Formænd og Sekretærer.

Den kulturelle Betoning af D. s. U.s Arbejde var med til at stabilisere Bevægelsen og at skabe Respekt om den; men den var ogsaa medvirkende til, at D. s. U. kom ind i en kortvarig Nedgangsperiode, der tog sin Begyndelse i Sommeren 1927. *Johs. Hansen*, som dengang var D. s. U.s Sekretær, forklarer det paa den Maade, at den stærkt kulturelle Betoning nødvendiggjorde en Udrensning adskillige Steder, hvorved »Medlemstallet blev mindre, men *Kvaliteten bedre*«. En anden medvirkende Aarsag til Nedgangen søger *Johs. Hansen* i Arbejdsløsheden, der i den Tid var særlig stor blandt Ungdommen. Det var dengang, da *Madsen-Mygdal* stod i Spidsen for den Regering, hvis Navn og Virke uløseligt er knyttet til »den store Nedskæring«. Nedgangsperioden varede kun godt et Aars Tid; saa begyndte der paany en opadstigende Linje i D. s. U.

Tredie Periode (1930—40) faar sit Særpræg ved *D. s. U.s* *Indsats paa det socialpolitiske Omraade*. I de to første Perioder skorter det ganske vist ikke paa Kriser af saavel politisk som økonomisk og social Karakter. Der var den politiske, efter hjemlige Forhold meget alvorlige Krise i Paasken 1920, der stod i Forbindelse med Sønderjyllands Genforening med Moderlandet, og som blev likvideret ved Hjælp af Truslen om Generalstrejke; der var svære økonomiske Kriser med tilhørende Bankkrak; der var stor Arbejdsløshed og et Par større Arbejdskonflikter; man oplevede saavel Inflation som Deflation med alle de deraf følgende Ulykker; man prøvede de frie Kræfters løsslupne Spil og var Vidne til den første socialdemokratiske Regerings Forsøg paa at tøjle disse Kræfter; man led

Madlavning i Lejren

under den Madsen-Mygdal'ske Regerings unodigt haardhændede Nedskæringspolitik, og man oplevede (i 1929) denne Regerings Fald og Dannelsen af det andet Ministerium Stauning; vi havde to Folketingsvalg, et Landstingsvalg og en Folkeafstemning i 1920, Folketings- og Landstingsvalg i 1924, Folketingsvalg i 1926, Landstingsvalg i 1928 og Folketingsvalg i 1929.

Blot denne summariske Opremsning af Begivenheder giver et Billede af en bevæget Periode i vor Tids Danmarkshistorie. For en rent umiddelbar Betragtning kan det vel tage sig lidt underligt ud, at D. s. U.s Virksomhed i denne Periode ikke i højere Grad blev præget af alt dette. Naturligvis beskæftigede de unge Socialdemokrater sig med Dagens Problemer, og de tog livlig Del i Valgagitationen, foruden at *Rod Ungdom* gav sit Besyv med i Laget. Men ellers var D. s. U. som Organisation — lykkeligvis — optaget af at arbejde sig frem og konsolidere sin Stilling. Det var, som om denne Ungdom, der levede under Trykket af den store Krigs Folger, vilde koncentrere sig om sine egne høje Idealer og lade de ældre om Dagens Besværligheder. Om denne Stilling var bevidst eller ubevidst, har mindre

at sige over for den Sandhed, at D. s. U. i den Periode indtog det rette Standpunkt. Og trods alt var der jo ogsaa Lysning at skimte forude; Besværlighederne kunde umuligt vare ved — man kom da for hver Dag længere og længere bort fra den store Krig og dens Følger, og der kunde ingen Tvivl være om, at alle gode Kræfter vilde lægge i for en ny og bedre Tid!

De følgende Aar bragte en stærk politisk Aktivisering af Ungdommen; alle politiske Ungdomsorganisationer fik Fremgang, mens de saakaldte neutrale gik tilbage. Alene i Kongresperioden 1931—34 forøgede D. s. U. sit Antal af Afdelinger og Medlemmer med henholdsvis 117 og 7000.

En ny Verdenskrise kom. Den begyndte i U. S. A. i 1929 og naede hertil Danmark i Løbet af de følgende to Aar. Paa det voldsomste ramte den hele vort Erhvervsliv, Landbrug, Handel, Industri og Skibsfart, og en mægtig Arbejdsløshed blev en af Følgerne. I Januar 1933 var Antallet af Arbejdsløse oppe paa omtrent 200.000, og da hele denne skæbnesvangre Udvikling rejste meget alvorlige Problemer ogsaa for Ungdommens Vedkommende, faldt det helt naturligt, at D. s. U.s Hovedbestyrelse paa sit Møde i Paasken samme Aar tog Spørgsmaalet Ungdomsarbejdsløsheden op til indgaaende Behandling. Der herskede ingen Tvivl om, at Situationen krævede en positiv Stillingtagen fra Arbejderungdommens Side, og D. s. U.s Hovedbestyrelse vedtog en stor Resolution, hvori skildredes de særligt alvorlige Følger af Ungdomsarbejdsløsheden og fremsattes en Række Forslag til dens Afhjælpning. Som praktiske Hjælpeforanstaltninger foresloges bl. a. 1) Sikring af lovmæssig Understøttelse for arbejdsløse Unge; 2) Fremme af Ungdomsskolen og Udvidelse af Fortsættelsesskolerne for den arbejdsløse Ungdom; 3) Oprettelse af Fælleslæreværksteder for saadan Ungdom, der ingen Lærepladser kan finde; 4) Beskæftigelse af udlærte Unge et Aar efter endt Læretid; 5) Oprettelse af Hjem for arbejdsløse Unge, forbundet med Bospising og hensigtsmæssig Beskæftigelse og Sport; 6) Kollektiv Selvhjælp for arbejdsløse Unge.

Det af Socialministeriet nedsatte Arbejdsloshedsraad tog kort efter Problemet op til Behandling, og som Repræsentant for D. s. U. deltog *Flemming Madsen* i Raadets Forhandlinger.

D. s. U. ere har slaæet de hvide Telte op og hejst den røde Fane over Lejren

Resultatet blev Lovforslaget om Tilskud til særlige Arbejder i Anledning af Ungdomsarbejdsløsheden, og D. s. U. sluttede op bag dette Forslag, der ogsaa gennemførtes. D. s. U. udfoldede store Anstrengelser for Lovens Udnyttelse, og Flertallet af de Foranstaltninger, der iværksattes rundt om i Kommunerne, skyldtes direkte eller indirekte D. s. U.-Afdelingers Initiativ.

Man vil altsaa se, at D. s. U. nu af Begivenhedernes Gang ledes ind i en socialpolitisk Virksomhed. (Det er ogsaa i denne Periode, Samarbejdet med Landarbejderforbundet etableres og Arbejdet for en ny Lærlingelov krones med Held, men disse to Spørgsmaal er jo allerede behandlet i særlige Kapitler.) Som *H. C. Hansen* sagde det i sin Beretning paa Odense-Kongressen i 1937: »Saaledes som det danske Socialdemokrati i de vanskelige Kriseaar ofte satte sig ud over sine egne Forudsætninger og gik ind i Arbejdet for at søge Erhvervenes Vanskeligheder afhjulpet, saaledes har *D. s. U.* bestræbt sig for at være Udtryk for den arbejdende og arbejdsløse Ungdoms Interesser og Krav.«

Der var ellers en Overgang i 30-erne, da man i nogle Kredse inden for dansk Ungdom blev grebet af Forvirring og forsøgte at skabe Opmærksomhed om sig ved støjende og udfordrende Optræden. Alene Ordet *Bidetang* vækker Minder om en Periode, da den konservative Ungdom syntes grebet af den Opfattelse, at for moderne Politik var Benene og Næverne vigtigere end Hovedet. Ogsaa inden for D. s. U. sporedes hist og her Tendenser i lignende Retning; men alle Forsøg paa at føre Bevægelsen paa Afveje blev konsekvent afvist, og mens de »moderne« led en krank Skæbne, voksede D. s. U. i Styrke.

I en Henvendelse til Handels- og Kontormedhjælperungdommen udtalte D. s. U.s Hovedbestyrelse i 1935: *D. s. U. vil virke for social Harmoni, for Ungdommens Frihed, for et Samfundssystem, hvor enhver nyttig Medarbejder skal have sin Chance.*

Ud fra dette Grundsyn foretog Hovedbestyrelsen paa sit Møde næste Aar en indgaaende Drøftelse af D. s. U.s sociale Arbejde og vedtog en Udtalelse »Ungdommen og Samfundet«, hvis Indledning lyder:

For Beskæftigelse til Ungdommen

De sidste Aartiers og ganske særlig den allerseneste Tids Udvikling har paa afgørende Maade ændret Ungdommens Stilling i Samfundet. Mens der tidligere kun i ringe Grad fandtes et egentligt Ungdomsproblem, er det modsatte Tilfældet nu. De hidtidige sædvanebestemte Former for Ungdommens Opdragelse, Uddannelse og Indføring i Erhvervslivet er enten slaaet i Stykker eller har vist sig utilstrækkelige. Det forcerede Arbejdsliv og Rationaliseringen stiller større Krav. Arbejdsomraader, der ikke byder Ungdommen egentlige Uddannelsesmuligheder, er opstaaet gennem de talrige Pladser som Bude, Avisdrengene o. l. Inden for visse Arbejdsgrene, bl. a. Landbruget og ved Husgerning, bydes der materielt saa utilfredsstillende Vilkaar og aabner sig saa mørke Fremtidsudsigter, at man endog har talt om Mangel paa Arbejds-kraft. For Landbrugets Vedkommende har ganske særlig Kriseperioden bidraget hertil, idet den har affødt en Tendens til fortrinsvis at anvende den alleryngste Arbejds-kraft, der dog naturligvis kun er til Stede i begrænset Omfang. Dette har igen medført et haardere Pres paa disse helt unge Medhjælpere. Den rivende tekniske Udvikling af de kulturelle Meddelelsesmidler (Film, Radio, Presse osv.) har placeret Ungdommen i en Trommeild af de forskelligste kulturelle Paavirkninger, uden at der samtidig er givet den væsentligt øgede Muligheder for en Vurdering heraf.

Alt dette sammenlagt har givet Ungdommens Tilværelse og Mentalitet en skæbnesvanger, hidtil ukendt Usikkerhed og Rodløshed.

Hertil maa føjes den alvorlige Ungdomsarbejdsløshed, der yderligere har øget Usikkerheden. Tusinder Unge har maattet se deres Fremtidsudsigter sønderslagne og har følt sig selv prisgivet Haabløsheden og Demoralisationen.

Over for disse Forhold maa det være Samfundets Opgave at gribe ind. Det er af afgørende Betydning, at den opvoksende Ungdom bliver en dygtig, sund, livsbejaende og socialt indstillet Slægt. Med dette Formaal for Øje maa Lovgivningsmagten og de øvrige sociale Institutioner tilrettelægge og regulere Ungdommens Forhold. Opgaven bestaar ikke blot i at skabe den fornødne Ungdomsforsorg og -beskyttelse. Rammerne for Ungdommens Tilværelse maa udformes med alle Muligheder for fuld Udfoldelse af Ungdommens sunde Virkestrang og med Tilskyndelse til en socialt præget Selvudvikling for de Unge. Ikke mindst af Hensyn til den truende Befolkningsstilbagegang er saadanne Foranstaltninger paakrævet.

Som nogle af de vigtigste Omraader, hvor der først maa sættes ind, nævnes Foranstaltninger mod Ungdomsarbejdsløsheden, Gennemførelse af Hovedlinjerne i D. s. U.s og D. A. F.s Landarbejderprogram, bedre Kaar for »det hidtil upaaagtede Husgerningsfag«, en forbedret Lærlingeuddannelse, faglig Fortsættelsesundervisning, en samlet og forenklet Beskyttelses- og Forsorgslovgivning for Ungdommen og i Konsekvens heraf Oprettelse af et Ungdomsdepartement og Ungdomsraad.

Denne Udtalelse vakte megen Interesse i Offentligheden, og der fremkom mange velvillige og imødekommende Kommentarer i Bladene (dog med Undtagelse af Venstrepressen). Senere paa Aaret nedsatte D. s. U.s Sekretariat et større Udvalg, *D. s. U.s sociale Ungdomsudvalg*, der fik til Opgave »paa Grundlag af Hovedlinjerne i *Ungdommen og Samfundet* at opstille Retningslinjer og om muligt positive Forslag til Løsning af de Spørgsmaal, der vedrører Ungdommens Uddannelses- og Beskæftigelsesforhold«. Udvalgets Medlemmer var (i 1938) Folketingsmedlem *Nina Andersen*, Sekretær *Oluf Bertolt*, Folketingsmand *Jul. Bomholt*, Folketingsmand *Chr. Christiansen*, Inkassator *Edvir Dose*, Sekretær *Ernst Drosthede*, Sekretær *Vilh. Dupont*, Forstander *Hj. Gammelgaard*, Sekretær *Victor Gram*, Folketingsmand *H. C. Hansen*, Forbundsformand *Poul Hansen*, Sekretær *Eiler Jensen*, Forstander *Otto V. Nielsen*, Sekretær *Lars M. Olsen*, Typograf *Erik Hansen* og stud. jur. *T. Permin*.⁶

Udvalget specialiserede sig i fire Underudvalg, hvert med

«Ud paa March, Kammerat!»

sin særlige Opgave, og paa Kongressen i 1937 forelaa Indstilling til en *foreløbig Udtalelse* om »Den unge Generation og Samfundet«. Denne Indstilling vedtoges, og Udvalget fortsatte sin Virksomhed og udarbejdede en Betænkning, der forelagdes paa Hovedbestyrelsens Møde i 1938. Betænkningen, der betegnedes som »et bredt social-politisk Arbejdsprogram«, indledes med følgende Betragtninger:

Den sidste Menneskealders store sociale og kulturelle Fremskridt er ogsaa — og i høj Grad — kommet Ungdommen tilgode: Fabriklovgivningen, Sygekasseordningen, Arbejdsløshedsforsikringen, den offentlige Arbejdsanvisning, Arbejdstidens Forkortelse, Oplysningsarbejds og specielt Biblioteksvæsenets mægtige Vækst og Demokratisering.

En Række af disse Fremskridt tjener endda i særlig Grad Ungdommens Interesser, f. Eks. inden for Skolevæsenet, Lærlingeforholdenes Nyordning, Myndighedsalderens Nedsættelse, offentlige Tilskud til fri faglig og almen Uddannelse, Lovene om Ungdomsarbejdsløsheden og Beskæftigelseslovene.

Paa Rigsdagen er behandlet Forslag om den landbrugsfaglige Uddannelse, om nye vigtige Forholdsregler mod Ungdomsarbejdsløsheden, og i Drøftelserne om Forfatningsændringen indgaar naturligt Valgretsalders Nedsættelse til 21 Aar. Kommissionen angaaende Arbejder-

beskyttelse har fornylig fremsendt sin Betænkning, hvis Forslag ogsaa tager Sigte paa vidtgaaende Bestemmelser af særlig Interesse for Ungdommen. Endelig vil saavel Medhjælperloven som Lukkeloven blive Genstand for Kommissionsbehandling.

De tekniske Fremskridt byder nu Ungdommen en Mulighed for Adspredelse og alsidig Udvikling, som den ældre Slægt ikke har kendt, og som ingen kunde drømme om for faa Aartier siden (Trafikvæsen, Radio, Film, Presse m. m.).

Samfundet maa derfor have Grund til at vente og kan kræve, at disse Fremskridt sætter Frugt i øget social Forstaaelse, i demokratisk Ansvarfølelse og i Lærelyst og Arbejdsinitiativ hos Ungdommen.

Man kan dog ikke være blind for, at Ungdommen stadig har store, uløste Problemer, og at det Offentlige i væsentlig Grad vil være i Stand til at medvirke til deres Løsning. Det maa ogsaa fremhæves, at de gennemførte Forbedringer stadig maa kontrolleres og efterprøves.

Ikke alle Unge har i samme Udstrækning faaet Andel i de vundne Fremskridt, de ufaglærte i visse Henseender mindre end de faglærte, de unge Kvinder i visse Henseender mindre end de unge Mænd. Arbejdsløsheden kaster større Skygger ikke mindst over Ungdomstiden end før Verdenskrigen. Mulighederne for en »højere« Uddannelse er i Almindelighed mindre for den ubemidlede nu end tidligere. Selve Fremskridtet giver ogsaa Trang til yderligere Fremskridt; dette sidste gælder f. Eks. i høj Grad den øgede Fritid.

D. s. U., der siden sin Stiftelse i 1920 ganske naturligt har staaet forrest i Arbejdet for Reformen paa hele dette Omraade, har derfor taget Initiativet til Dannelse af et Udvalg, hvis Medlemmer igennem deres daglige Virksomhed er interesserede i og fortrolige med Ungdommens Problemer i Nutiden, og hvis Opgave skulde være at gennemprøve disse Problemer, sammenholde dem med Erfaringer og Forsøg herhjemme og i andre Lande og foreslaa Veje for den fremtidige Udvikling.

Derefter fremhæver Udvalget de Hovedretningslinjer, efter hvilke Ungdommens Forhold bør ordnes m. H. t. Uddannelsen, saavel den faglige som den »højere«, Beskæftigelsesproblemet, Beskyttelseslovgivningen, Fritidens Anvendelse, Nedsættelse af en Ungdomskommission og Oprettelse af et Ungdomsdepartement. Dette Program bygger i det væsentlige paa det i »Ungdommen og Samfundet« opstillede, og i flere af de følgende Love toges ogsaa Hensyn til de i dette Program nedlagte Tanker, dog ikke i den Udstrækning, som D. s. U. kunde have ønsket det. Saaledes blev det en Skuffelse, at Ungdomsskolen for ufaglærte ikke blev en Dagskole, og at den ikke blev obligatorisk ogsaa for Landkommunerne.

Hansen gaar, og Hansen kommer! I samfulde 15 Aar, nemlig fra Oktober 1927 til Oktober 1942, sad der uafbrudt en Hansen i D. s. U.s Formandsstol. Poul blev den fjerde og hidtil sidste i Rækken af det Hansenske Dynasti, og til ham var levnet den mest bevægede Periode. Da den kun 20-aarige Poul Hansen i 1933 blev Forbundssekretær, havde han bag sig en livlig Virksomhed inden for D. s. U. i Hillerød og i Nordsjællandskredsen og en kort Periode som Formand for en i Hvalsø efter hans Bortrejse hastigt hensygnende Afdeling. Da han i 1937 blev H. C. Hansens Efterfølger som Forbundsformand, var der rigeligt af Problemer at tumle med, bl. a. det store vedrørende Ungdommens Uddannelses- og Beskæftigelsesforhold; men Tiderne var dog ivoøvrigt det, man kalder normale, og organisationsmæssigt tegnede alt sig lyst. Inden næste Kongres var den anden Verdenskrig imidlertid brudt ud, og et Par Uger efter Kongressen (Aarhus 1940) blev Danmark besat af tyske Tropper. Saaledes faldt det i Poul Hansens Lod at staa i Spidsen for D. s. U. i den mest alvorlige Situation, hvori vort Land nogen Sinde har været stedt; men han lod sig ikke gaa paa, og under hans kloge Ledelse navigeredes D. s. U. gennem alle Vanskeligheder, og Arbejdet fortsattes i den Udstrækning og under de Former, som de ekstraordinære Forhold tillod. Han førte D. s. U. ind i Dansk Ungdomsamvirke, hvor han selv blev en af de ledende og mest benyttede Kræfter, populær over al Maade. Konsekvent, som han er, drog han ogsaa med ind i Folk og Værn-Bevægelsen, og han udførte det Kunststykke at faa Officerer paa Kursus sammen med unge Socialdemokrater, for at de to Parter kunde lære noget af hinanden. Kritik indefra imødegik han med Saglighed og godt Humør, og det hjalp ham naturligvis, at hans Tale er lige saa fuld af Liv som hans Blik i Øjet. Poul Hansen fik som Formand for D. s. U. en Opgave af uanet Karakter og med stor historisk Rækkevidde, og han løste den. — Hans politiske Interesse bevægede ham til at lade sig opstille som Kandidat i Ærøskøbing-Faaborg-Kredsen ved Folketingsvalget i 1939. Uvist af hvilken Grund samlede han dog ikke Stemmer nok til et Mandat. — I Efteraaret 1942 fandt Poul Hansen Tiden inde til at søge over i et mere stabilt Erhverv, og han drog til Odense for at blive Journalist hos Rasmus Hansen ved »Fyns Social-Demokrat«. Og han blev Journalist — og næsten Nabo til Faaborg-Ærøskøbing-Kredsen. Men nu — just som denne Bog gaar i Trykken — kommer Meddelelse om, at Poul Hansen vender tilbage til København for at blive Medarbejder ved den ny Informations-Central — altsaa Journalist paa en anden Maade. Han elsker at overraske sine Omgivelser!

Poul Hansen

Formand for D. s. U. fra 29. Marts 1937 til 1. Okt. 1942. (Sekretær 1933-37)

Det socialpolitiske Program af 1938 fik fuld Tilslutning af D. s. U.s Kongres i Aarhus Paasken 1940. I Mellemtiden var Krigen udbrudt (September 1939), og i en Resolution om de sociale Ungdomsspørgsmaal udtalte Kongressen bl. a.: »Selv om Krigen økonomiske Følger har rejst alvorlige Vanskeligheder for en Fortsættelse af det sociale Reformarbejde, bør Forberedelserne af sociale og kulturelle Reforme for Ungdommen dog fortsættes ...«. Dette blev sagt med særligt Henblik paa Undervisningsministeriets Ungdomsudvalg, og endvidere fremhævedes forskellige andre Ønsker, saaledes om Gennemførelse af Husholdningskommissionens Forslag og om Revision af Medhjælperloven. Desuden udtaltes Forventning om, at Beskæftigelseslovens Adgang til Oprettelse af Ungdomsforanstaltninger udnyttedes stærkere. I en Udtalelse af Hovedbestyrelsen August 1940 gik D. s. U. ind for en »Ungdomsskole eller Samfundstjeneste, der forener produktivt Arbejde med fysisk og aandeligt Arbejde, der i Form og Indhold svarer til dansk Folkekarakter«.

Med Krigen skabtes efterhaanden en helt ny Situation, der ganske naturligt maatte øve sin Indflydelse paa det sociale Arbejdsprogram; Forudsætningerne var jo nu for adskillige Punkters Vedkommende andre end i 1937—38. Man arbejdede derfor fortsat med disse for Ungdommen saa vigtige Problemer, og paa Hovedbestyrelsens Møde i April 1944 optog Spørgsmaalet om en *Demokratisering af Ungdommens Adgang til den højere Uddannelse* den største Del af Tiden. Et Udvalg, bestaaende af Forbundsformand *Victor Gram*, Statistiker *Henry Grünbaum*, stud. polit. *Per Hækkerup*, stud. polit. *Erhard Jacobsen*, Programsekretær, cand. mag. *Ib Koch-Olsen*, stud. polit. *Byrge Quist* og Børstenbinder *Henry Sørensen*, havde efter en grundig Undersøgelse udarbejdet en Betænkning, hvori man pegede paa Mulighederne til Overvindelse af sociale Hindringer og antydede videregaaende Perspektiver i Uddannelsen, ligesom man beskæftigede sig med Spørgsmaalet om en rationel Uddannelse af Arbejderbevægelsens egne Tillidsmænd.

Paa et ekstraordinært Hovedbestyrelsesmøde paa Roskilde Højskole i August 1944 sammenfattedes alt, hvad der hidtil var drøftet og udarbejdet angaaende Stillingen til de socialpolitiske

Forbundsformand Poul Hansen overrækker Statsminister Stauning Blomster

Opgaver, til et *stort socialt Arbejdsprogram*, der tager Hensyn til de ændrede Forhold og tillige rækker ud over Efterkrigstiden. Endskont dette sidste Program kronologisk set horer ind under fjerde og sidste Periode, skal det dog for Helhedens og Sammenhængens Skyld have sin Omtale her.

I Indledningen hedder det, at D. s. U. i sit politiske og sociale Arbejde stadig har ført Ungdomsproblemerne frem i den offentlige Diskussion, hvilket ogsaa har sat sig Spor i Udformningen af den moderne Ungdomslovgivning. Men, siges det videre, det er dog vor Opfattelse, at det i Efterkrigstiden mere end nogen Sinde tidligere vil være nødvendigt, at Samfundet tager *alle Ungdommens Problemer* op til hurtig og effektiv Behandling. Formaålet med Samfundets mere omfattende Indgri-

ben maa være at fremme Ungdommens positive Placering i det moderne Samfundsliv. Ungdommens Uddannelse maa bl. a. omfatte Beskyttelsesforanstaltninger af social Karakter, en positiv Befolkningspolitik, Ungdommens Anvendelse af Fritiden og Beskæftigelse til den arbejdsløse Ungdom. »Det maa samtidig understreges, at Programkravene og den Løsning af Problemerne, vi giver Anvisning paa, ikke alene maa opfattes som dagspolitiske, men maa forstaas i det socialistiske Perspektiv, der udgør vor Bevægelses Grundsyn«.

Om *Ungdomsuddannelsen* siges bl. a.: Mesterlæren, som har været værdifuld for vort Erhvervslivs Vækst og Udvikling, vil fortsat have Berettigelse paa en Række Uddannelsesomraader; men vi understreger Nødvendigheden af en skærpet Kontrol med Læresteder og Uddannelsesvilkaar, ligesom det ogsaa er nødvendigt, at vore større industrielle Virksomheder indretter sig paa i videre Omfang at tage Del i Læringsuddannelsen. Skal Undervisningen paa de tekniske Skoler, der er et uundværligt Supplement til Mesterlæren, faa fornøden Betydning, er det tvingende nødvendigt snarest muligt at erstatte Aftenundervisningen med udelukkende Dagundervisning. Den erhvervstekniske Undervisning bør kædes sammen med en Belæring i Bedriftsøkonomi og i højere Grad suppleres med en personlighedsudviklende Uddannelse af almindelig Karakter. Adgangen til videregaaende teknisk Uddannelse lettes, saaledes at det bliver Evnerne og ikke økonomiske Forhold, der bliver afgørende.

For den Ungdom, der ikke gennem en Læreplads har faaet en fastere Tilknytning til et bestemt Erhverv, bør der skabes en obligatorisk Skole, der sidestiller de unge tillærte med de egentlig udlærte (en teknisk Skole for tillærte). Mange industrielle Virksomheder vil have Brug for en overflyttelig Arbejdskraft, og de Unge maa derfor have Mulighed for at kunne faa en Uddannelse, der kvalificerer dem fagligt til at gøre Fyldest i Erhvervslivet. Desuden bør der ud fra den Erkendelse, at Erhvervet kun er et Middel til en Kulturtilværelse, gives de Unge en personlighedsudviklende Undervisning, der kan knyttes til Litteratur og det danske Sprog samt Historie og Medborgerkundskab.

For unge Piger, der forbereder sig til Uddannelse i Husmoderhvervet, bør der tilrettelægges en særlig Undervisning i Boliglære, Hjemmets Materiallære, hvor alle Hjemmets Problemer: æstetiske, økonomiske, moralske og sociale, danner Emnegrupper.

Med Hensyn til Landboungdommen kræves en teoretisk og praktisk arbejdsteknisk Undervisning, hvis Formaal maa være en faglig Dygtiggørelse af Landbrugets Lønarbejdere. Ad Lovgivningens Vej maa det paalægges Landbrugets Arbejdsgivere paa lignende Maade som i andre Erhverv at drage Omsorg for en forsvarlig Ud-

dannelse af Ungdommen, saaledes at denne — foruden at arbejde i Bedriften — faar Adgang og Pligt til at deltage i en Undervisning beregnet paa saavel Bibringelse og Vedligeholdelse af almindelige Kundskaber som faglig Dygtiggørelse ved Undervisning i den rette Brug og Pasning af Heste, Maskiner og Redskaber, tids- og kraftbesparende Arbejdsmetoder m. v.

Vedrørende Søfartens og Fiskeriets Ungdom siges: Ved Monstring af ubefarne Unge maa Rederiet forpligtes til at paatage sig Ansvar for Oplæringen paa samme Maade, som en Haandværksmester i Land har Forpligtelse over for sine Lærlinge. Oplæringen bør foregaa under passende Hensyn til de forskellige Fartruters særlige Krav og maa derfor ske paa flere Skibe i forskellige Rederier. Gennem Fagorganisationen sikres en forsvarlig Hyre og Arbejdstid, ligesom der ved Revision af Søloven skaffes Garanti for, at Oplæringen foregaa i Arbejdstiden og paa Arbejdspladsen. Uddannelsen afsluttes med en teoretisk Uddannelse paa Fagskole i Land, hvor den Unge sam-

Wilh. Dupont

Jydsk Sekretær for D. s. U. 1935—40, derefter Redaktør af Skanderborg Social-Demokrat, Indmeldtes i D. s. U. i Aarhus 1923. — Ved hans Afgang som jydsk Sekretær blev Stillingen vakant

tidig kan bibringes almen kulturel Lærdom. Rederiet betaler Skoleopholdet. — Oplæringen inden for Fiskerierhvervet maa forbedres paa tilsvarende Maade, bl. a. gennem en snarlig Virkeliggørelse af Tanken om en Fiskerihøjskole. Adgangen til Navigationsuddannelse maa lettes. Der maa i Lighed med forøget Hjælp til akademisk Uddannelse ske en Udvidelse af Legat- og Stipendieordningen. Kravet om Sejlskibsuddannelsen maa tages op til Revision, eftersom Sejlskibene mere og mere forsvinder. Gennem større Statsindsigt med Handelsflaaden maa sikres bedre Avancementsmuligheder for unge Navigatorer, saaledes at kun Dygtigheden bliver afgørende.

Videre kræves Ungdommens Adgang til en Erhvervsvejledning, der maa tage sin Begyndelse i Folkeskolen og være saaledes tilrettelagt, at de Unge faar et Indblik i Erhvervslivets forskellige Former.

I Punktet om *den højere Uddannelses Demokratisering* henvises til en Statistik fra 1934, hvorefter kun 1,7 pCt. af de studerende ved Københavns Universitet stammede fra Arbejderklassen. Over for dette uheldige Forhold maa D. s. U. principielt hævde: 1) det er samfundsøkonomisk uheldigt, at Besættelsen af de forskellige Poster ikke foretages ud fra et Effektivitets-synspunkt; 2) det er politisk usundt, at det Offentliges Embedsmandsstab udvælges paa en saa ulige Basis; 3) det er individuelt uretfærdigt, at den begavede unge Mand eller Kvinde fra et mindrebemidlet Hjem har betydeligt færre Muligheder end de Unge fra bedrestillede Hjem. — D. s. U. er af den Opfattelse, at Staten bør overtage de væsentlige Udgifter ved Ungdommens Uddannelse. Alle private Skoler og Kursus bør overtages af det Offentlige, og al Undervisning, Undervisningsmateriale, Bøger m. m. bør være gratis. I hvilket Omfang det Offentlige herudover bør yde Tilskud til de studerendes Underhold, bør afhænge af Uddannelsens Formaal. Hvor Uddannelsen finder Sted med senere Ansættelse i den offentlige Administration for Øje, bør Spørgsmaalet om de dermed forbundne Udgifter behandles under en særlig Synsvinkel, idet det Offentlige i saa Fald har særlig Interesse i Uddannelsen. For al anden Uddannelse bør en Legatlaaneordning finde Anvendelse. Ved egnede Foranstaltninger fra det Offentliges Side — og navnlig ved at stille tilstrække-

»Vi kan selv!»

lige Midler til Raadighed — maa man naa dertil, at Adgangen til den højere Uddannelse alene gøres afhængig af Elevernes Evner og Flid og ikke af Forældrenes økonomiske Kaar.

For den mindre kvalificerede Ungdom foreslaas tilrettelagt en speciel Uddannelse, og iøvrigt bør Arbejdsanvisningen vie denne særlige Side af Ungdomsproblemet Interesse, saaledes at disse Unge kan faa Pladser, hvor deres Evner kommer mest til Nytte.

D. s. U. anser *Ungdomsarbejdsløsheden* for en Del af det samlede Arbejdsløshedsproblem, og ud fra et særligt Ungdomssynspunkt understreger man derfor Nødvendigheden af den kraftigst mulige Kamp mod Arbejdsløsheden i Almindelighed. I den Overgangstid, som følger ved Krigens Afslutning, maa — siges det i det paagældende Afsnit — det danske Samfund være forberedt paa en effektiv Bekæmpelse af Arbejdsløsheden blandt Ungdommen. Den maa foregaa paa det bredest mulige Grundlag efter de Erfaringer, der er indhostet i de senere Aar. Der maa først og fremmest lægges Vægt paa at skaffe de Unge normal

Knud E. Nielsen

Forbundssekretær i D. s. U. siden Oktober 1942. Indmeldt i D. a. U. i Næskov 1930, Formand for Afdelingen samt Propagandaleder for Lolland-Falster 1935-37, senere Formand for Afdelingen i Slagelse samt Kredsstudiesekretær og Formand for Vest- og Midtsjællandskredsen

Beskæftigelse. I den Udstrækning, dette ikke er muligt, maa de Unge Arbejdsløshedsperioder dels udfyldes ved Hjælp af ekstraordinær Beskæftigelse, dels udnyttes til faglig, teknisk og almen Uddannelse. Denne teoretiske og praktiske Uddannelse maa i fornødent Omfang udbygges til en Omskoling af Unge, hvis Arbejdskraft herigennem kan gøres nyttig i andre Erhverv.

Ungdomsbeskyttelsen kræves omfattet alle Unge, saavel Mænd som Kvinder, inden for alle Erhverv, og den maa udbygges efter de forskellige Erhvervsgruppers særlige Krav. Den forberedte Revision af Medhjælperloven maa foretages med det Formaal at

tilvejebringe en moderne Beskyttelses- og Uddannelseslov, og Husassitentproblemet maa løses, bl. a. ved Gennemførelse af en udvidet Ferieordning og Forkortelse af Arbejdstiden.

Under Hensyn til Betænkningen vedrørende *Arbejderbeskyttelse*, hvis Synspunkter bør danne Grundlag for en Revision af Fabriklovene, nøjes man med at fremhæve følgende Hovedpunkter: Sammen med den successive Gennemførelse af det 8. Skoleaar sættes Lavalderen for alt erhvervsmæssigt Arbejde op til 15 Aar; i særligt farlige eller krævende Erhvervsgrøene kan Lavalderen sættes op til 18 Aar. Arbejdsugen for unge Arbejdere under 18 Aar maa ikke overstige de Voksnes normale Arbejdsuge; Week-end gennemføres. 3 Ugers Sommerferie gennemføres for alle unge Arbejdere under 18 Aar og for alle Lærlinge. Hvor Kost og Logi endnu udgør en Del af Lønnen, maa Lovgivningsmagten træffe Forholdsregler til Sikring af

disse Ydelsers tilfredsstillende Kvalitet. Lønnen for alle Unge under 18 Aar fastsættes i kollektive Overenskomster eller i Arbejdskontrakter, der godkendes af det Offentlige. Regelmæssige Lægeundersøgelser gennemføres. For alle unge Arbejdere under 18 Aar og for alle Lærlinge betaler Arbejdsgiveren Syge- og Invalidforsikringen, Fabriktilsynet bør udvides til et Arbejdstilsyn.

Næste Hovedafsnit i Programmet handler om *Bosættelse og Familiedannelse*: I Erkendelse af det sunde Familielivs Betydning maa det være en samfundsmæssig Opgave at tilvejebringe rimelige og trygge Forhold, hvorunder de Unge kan stifte Hjem. Man

ønsker en veltilrettelagt Seksualundervisning i Skolerne, Adgang til rentefri Bosættelseslaan eller en af det Offentlige støttet Spareordning, særlige Klubhuse for enligstillede Unge, Støtte til Opsparing med Bosættelse for Øje, Etablering af en offentlig raadgivende Institution, der kan hjælpe de Unge ved Hjemmets praktiske Indretning, Sikring af Hjemmene ved Indretning af Børnehaver og Hjelpeinstitutioner.

Af Hensyn til *Fritidsarbejdets* store Betydning for Samfundet og Ungdommen selv foreslaas en Udvidelse af det Offentliges Støtte til Ungdommens Fritidsbeskæftigelser. Kommunerne bør yde samme Støtte til Ungdommens aandelige Interesser som til Idrætten, bl. a. ved Udbygning af Biblioteksvæsenet i Landdistrikterne, ved Opførelse af Ungdomsherberger og Forsamlingslokaler samt gennem større Bidrag til Lærerkårer og Lederuddannelsen i Ungdommens almindelige Oplysnings-

Henning Løwe Nielsen

Siden Februar 1944 Rejsesekretær i D. s.U. med Jylland og Fyn som særligt Omraade. Blev som 13-aa'rig Medlem af D. U. I. i Faaborg og senere Leder. — Indmeldt i D. s. U. i 1933, Formand for Faaborg Afd., en kort Periode Kredaformand, Medlem af Hovedbestyrelsen til Februar 1944

arbejde. Iøvrigt ønskes ogsaa øget offentlig Støtte til Indretning af Idrætspladser og -haller, Opførelse af Gymnastiksale, Badeanstalter, Svømmebassiner o. l.

I Programmets sidste Punkt foreslaas oprettet et statsligt *Ungdomsnævn* med det Formaal at tilvejebringe større Ensartethed i Ungdomslovgivning og Administration og fremkomme med nyt Initiativ. I Forbindelse med Statens Ungdomsnævn oprettes et statsligt Kontor, der skal tage sig af alle Ungdomsspørgsmaal, og for at tilvejebringe større Ensartethed i den kommunale Administration af Ungdomslovgivningen og til at formidle en fornuftig Udvikling i Ungdommens Anvendelse af Fritiden foreslaas nedsat kommunale Ungdomsnævn.

Med dette Program, som af Hensyn til Historien er tildelt en ret udførlig Omtale i denne Bog, har D. s. U. øvet en virkelig Bedrift. Nøgternt og klart er Kravene til Staten, Kommunerne og Erhvervene formuleret, og det er jo slet ikke Smaating, der er Tale om — men læg Mærke til, at de største Krav dog stilles til *Ungdommen selv!* En fuldstændig Gennemførelse af dette Program vil lægge et Væld af nye, store Pligter over paa Ungdommen; men det er ogsaa Meningen med det. D. s. U. har Blikket aabent for, at Fremtiden vil kræve uhyre meget af dem, der er unge i Dag, og derfor gælder det om at ruste sig i Tide. D. s. U. har tidligere opfordret Myndighederne til at lade Ungdommens sociale Problemer indgaa som et naturligt Led i Statens og Kommunernes Forberedelse af Planerne for Efterkrigstiden, og gennem det store, sociale Arbejdsprogram er ydet et meget værdifuldt Bidrag til Overvejelserne af de dybtgaaende Foranstaltninger, som vil blive en Nødvendighed.

Maatte D. s. U. i Jubilæumsaaret opleve at se Programmet paa Vej mod Virkeliggørelsen!

— — —

Fjerde Periode i D. s. U.s Historie adskiller sig paa afgørende Vis fra de tre andre, og den vil derfor faa sit eget Kapitel, Bogens sidste.

RØD UNGDOM

ORGAN FOR DANMARKS SOCIALDEMOKRATISKE UNGDOM

NR 1

SØNDAG DEN 7. MARTS 1920

I. ÅRG.

Til Kamp, Kammerater — !

Den røde socialdemokratiske Ungdom kaldes til Samling — Vor Organisation Danmarks Socialdemokratiske Ungdom er nu en Kendsgerning — Udén Skrupel forlod vi uden venstresalvtakke Ungdomsbevægelsen. I den har jo mistet både Teen og Håret om Socialismens Gensindlørelse. Det var intet Kædrem i den Bevægelse for en socialdemokratisk Ungdom — vi må have højere til Loftet og videre til Væggene, vi kan ikke trives, hvor Luften er tung og kvalm.

Nuvel, Kammerater, det endte med Sprængning, — men vi drog derfor som den sejrende Part af Ungdomsbevægelsen.

Vi står rede til Kamp for Arbejderungdommens største Interesse — Vi har intet at forsvare overfor vore Mistandere — Vi er og skal være Angribere.

Vor Program er Arbejderungdommens, og under Dens navn Ungdommens Dagliggjørelse ved en alsidig Oplysning — Kaldt vi til Samling Ikt er vor Aet saa kraftigt og grundigt som vore Fjender og Kunderkaber stikker, at tremløse og udvikle en maaltbest af Arbejderungdom, hvis Indsats i Arbejderbevægelsen betyder Fremskridt mod det store Maal. Ganske vist melder vi ikke (som vore andree) med Enerci paa Socialismen, men vi ønsker som ærlige unge Arbejdere at arbejde for den socialistiske Ide paa Enghedens Grund og i kontakt med hele den store Arbejderbevægelse.

Lad de andre tale haant om os og vort Arbejde det skram

Slaa da Fylking om jer Sag!

En af de mange unge, der er med i den nye Kamp om den sociale Sag i Danmark.

Vi Programmet, som er vort, er kun løst og løsningen berørt — er fra Løstende men fra Livs handle Side.

Vi har lyst til, dit Op, Stakkels temmelig Man, naar du ved det grove Bredt lappede var Barometer — at det i dit Aleneblik. For naar du kom her, fra Mødet, løndekke med Dem-paa Hønen, brødt af vort Socialist. Kræft vi de simple Ord. Det er, somme, det er, somme. Ingen Gæve er saa stiv, at den kan se Væjen spæne, thi det kan end vi Ståhøne, som kan vil. — hvad Skæbnen er, Slaa da Fylking om jer Sag! Lad dem vi jer Bør-fornægt, Langt fra Høget, Fløgt og Barne, midt i Støt og Stømpelig, skal I Bude Kampens Høg, gjemt i Arbejderlovens Væg.

Jeppe Aakjær

meres ikke det mindste — og skal ej ændre saa meget som en Tuddel af vor Lyst og Interesse for Arbejderungdommens store Sag.

»Den høbløse Ungdomsmaa for os, gerne optræde som Kunstindens-gulddele-spæns Farvers her og der. Ak, det vilde være en stor Synd at betove Jem den Glæde og dette Tidshindes imens ønsker vi den socialdemokratiske Ungdom at rejse en Ungdomsbevægelse — ikke paa Papiret, men en virkelig Ungdomsbevægelse, hvis Arbejde ubestridt skal være til Gavn for hele Arbejderklassen.

Vi unge skal ikke være Overfaldemænd, der der kun summer rundt i udenlandsk Ideer og Anskuelse, — men vi skal være dybtgaaende og realistiske, og vi skal forætte vor Tid og dens Kræft.

Der ventes et stort Arbejde i vore forskellige Afdelinger Landet over, men en aldrig svigende Interesse fra vore forskellige Kammeraters Side, gør at der disse Dage sker en Omsvæltning indentor Ungdomsbevægelsen, som man fra en bestemt Side tror, kan trives ned.

Vor Bevægelse skal være en virkelig Ungdomsbevægelse, en bevægelse, hvor Afdelings og ikke mindst Kredsls arbejder for os eller de bedste Vinstre. Vima have gennemført et systematisk Organisationsarbejde, noget som det hoesvædte Ungdomsforbund aldrig saa sig i Stand til at gennemføre.

Kammerater, den røde Ungdom kaldet! Fortsæt den Iagt og Slid sig til den Ungdomsbevægelse, der bærer Fremtiden i sit Stand.

Danmarks socialdemokratiske Ungdom.

»RØD UNGDOM« GENNEM DE 25 AAR

Saa lægger vi da ud og begynder vor Kamp! Og i denne Kamp bliver »Rød Ungdom« vort Bannermærke, vor Tribune og vort vigtigste Vaaben, som det først og fremmest gælder om at værne og udvikle. Med Front til to Sider skal vi kæmpe. Men med uplettede Vaaben vil vi føre vor Kamp. Vi har ingen lang eller forklarende Programartikel behov. Vi lader »Rød Ungdom« tale for sig selv. Børnesygdomme er uundgaaelige. Men i Haab om, at det dog efter ringe Evne skal lykkes os at skabe et Blad, der kan blive Danmarks socialdemokratiske Ungdom værdigt, indanker vi hermed dets første Nummer for Læsernes høje Domstol.

Med disse velskrevne Linjer sluttede *Rød Ungdoms* første Redaktør, *Jens Christensen*, Skive, sin ledende Artikel i Bladets første Nummer, som er dateret Søndag den 7. Marts 1920. Men det var ikke blot velskrevne Ord — det var tillige Ord, der i højeste Grad forpligtede Bladet. At præsentere *Rød Ungdom* som den ny Bevægelses Bannermærke, Tribune og vigtigste Vaaben faldt naturligt for den unge, højtbegavede Journalist *Jens Christensen*, som af Landsmodet var betroet den vigtige Opgave at skabe et nyt socialdemokratisk Ungdomsblad, og han var klar over Rækkevidden af sine Ord. *Jens Christensen* bandt dermed ikke alene sig selv, men ogsaa sine Efterfølgere, hidtil 6 i Tallet; men Forfatteren af nærværende véd, at ingen af dem nogen Sinde har følt sig trykket derover! Tværtimod, selv om de alle ogsaa var fortrolige med Talerstolen, er der næppe Tvivl

om, at de i deres Redaktortid betragtede *Rød Ungdom* som deres fornemste Tribune og vigtigste Vaaben.

Rød Ungdom var i Begyndelsen et forholdsvis lille Blad paa 4 Sider á 4 Spalter — dog var det første Nummer paa 8 Sider. Allerede i August 1920 blev Bladet 5-spaltet og længere i Formatet. Set med Nutidsøjne var Bladet i de første Aar i teknisk Henseende jævnt kedeligt, et typisk Barn af sin Tid; men der stod meget i de Spalter! *Jens Christensen* havde en let og livlig Pen, og hans Spidsartikler og den faste Rubrik »Hug og Parade« var fortræffelig Læsning.

Naturligvis maatte der i de første Kampens og Agitationens Aar en hel Del Hug til i *Rød Ungdom*; men der kom ogsaa mange Artikler af oplysende Art, ikke saa faa om Socialismens Teori — og det vrimlede med Referater ude fra Afdelingerne og Kredsene. *Jens Christensen* kunde ogsaa tegne, og det morede ham at putte nogle af sine aktuelle Karikaturtegninger i Bladet. Ellers var der ikke mange Karikaturer i *Rød Ungdom* dengang; man laante hyppigt hos svenske Bror *Frihet* nogle gamle Klichéer med Reproduktioner af klassiske Kunstværker. Nej, Pengene blev absolut ikke brugt til Billedstof! Indtil November 1920 var *Rød Ungdom* 14 Dages Blad (omtrent da), men derefter gik det over til at blive Maanedsblad.

Jens Christensen naaede at faa sat Form paa *Rød Ungdom*, men det blev ham ikke beskaaret at opleve den videre Udvikling. *Rød Ungdom* for 1. Juli 1921 indeholdt følgende Meddelelse: »Paa Grund af Sygdom har nærværende Blads Redaktor, *Jens Christensen*, Skive, set sig nødsaget til fra 1. Juli og for et Tidsrum af nogle Maaneder at fratræde Bladets Redaktion. Ind-

Jens Christensen
Redaktør af »Rød Ungdom« fra 8. Feb. 1920 til
sin Død 30. Decbr. 1921

Johs. Jacobsen

Medredaktør af »Rød Ungdom« fra 1. Aug. 1921
til 1. Jan. 1922, derefter Redaktør til 1. Jan. 1926

til videre overtages Redaktionen derefter af Medlem af Hovedbestyrelsen Journalist *Johs. Jacobsen, Korsør.*«

Jens Christensen havde maattet lade sig indlægge paa Krabbesholm Sanatorium, og hans Sygdom udviklede sig saa alvorligt, at han aldrig mere vendte tilbage. Den 30. December 1921 bukkede han under for den snigende Tuberkulose, der et halvt Aar i Forvejen havde tvunget ham ind paa Sanatoriet. *Jens Christensen* blev kun 25 Aar. I *Rød Ungdoms* Nekrolog stod bl. a.: »Ingen er uerstattelig. Men der findes nogle, hvis Plads er særlig vanskelig at ud-

fylde. *Jens Christensen* var en af disse, og derfor har den socialdemokratiske Ungdomsbevægelse ved hans Bortgang lidt et Tab, som volder os stor Sorg.»

Det sidste Bidrag fra *Jens Christensen* til *Rød Ungdom* blev skrevet paa Sanatoriet. Det havde som Udgangspunkt den Velkomsttale, Rektor ved Københavns Universitet holdt til de nye Studenter i Efteraaret 1921, og da denne Artikel er karakteriseret som *Jens Christensens* politiske Testamente til den socialdemokratiske Ungdom, skal den her aftrykkes in extenso. Artiklen findes i *Rød Ungdom* for 1. Oktober 1921, og den lyder saaledes:

Nyd din Ungdom — og nyt den!

Universitetets Rektor havde Ret, da han i Eftersommeren hilste de unge Studenter Velkommen til Hovedstadens høje Læresale: »Nyd din Ungdom — og nyt den!«

Men ikke alene til den studerende Ungdom har denne Hilsen Bud. Overalt, hvor Ungdom færdes, burde de Ord lyde, og ikke mindst blandt den arbejdende Ungdom, Arbejderklassens Ungdom, bør de høres, ikke

blot en enkelt Gang, men tit og ofte, som en stadig manende Appel til Arbejderungdommen om at nytte Ungdommen paa rette Vis i Erkendelse af det Ansvar, der allerede nu skimtes som Fremtidens Gave til den Arbejdets Ungdom, der i Kraft af Udviklingen og sin Klasses aandelige, kulturelle og sociale Højnelse vil faa tungere og større Opgaver at løse end de Slægter, som hidtil har haft Magtens Tøjler mellem Hænder.

Thi det er kun for den Ungdom, der paa een Gang har forstaaet sundt at nyde og klogt at nytte sin Tid, det kommende Samfund har Brug, medens sløvede Individer, hvem Nydelsen af Livets saakaldte »Goder« har berøvet al villende Evne, gaar hjælpeløst til Bunds og forsvinder.

Nyd din Ungdom — og nyt den! Kan hænde den arbejdende Ungdom ofte med Rette føler sig stængt ude, naar det gælder det første, fordi der paa Livets Skyggesider sjældent naar et Solstrejf ind, og hvor der endnu sjældnere ødsles med Glæde og straalende Lykke.

Men nyt dem da, de unge Aar! Læs, dygtiggør Dig selv og vær med i Arbejdet paa at drage nye Skarer af Unge med ind i denne uvurderlige Nyttегerning, hvis Resultater, naar de først er vundne, ingen kan røve.

Lær og øg din Viden og derigennem Styrken af din Kraft. Med Energi kan den enkelte Unge naa vidt. Men længst naar de, der løfter i Flok og i Fællig øser af Kundskabens Kilder.

Nyd din Ungdom — og nyt den! Tusinder véd det og handler derefter. Men Titusinder vender endnu det døve Øre til og sejler — ubevidst — sig selv agterud, lidet ænsende deres ungdommelige Letsind før den Dag, der spørges dem, hvad de kan, og hvortil de duer. Saa er Ungdomsaarene svundet, og kun Undtagelsen evner nu at indhente, hvad de naaede, som i Tide forstod at nyde og nytte og derfor naturligt indtager den Plads, hvor deres Viden og Evner kan frugt bargøres.

I Danmarks socialdemokratiske Ungdom har Landets socialistisk villende Arbejderungdom organiseret sit Arbejde for at samle og udvikle den Ungdom, som føler Sandheden i de Ord, der er Grundtonen i disse Linjer, og netop fordi Dygtiggørelsesarbejdet er Bevægelsens bærende

Jul. Bomholt

Redaktør af »Red Ungdom« fra 1. Januar 1926 til
1. Marts 1930

Lars M. Olsen

Redaktør af »Rød Ungdom« fra 1. Marts 1930 til
1. April 1937

Idé, har Forbundet — skønt ungt af Aar — forlængst vundet Fodfæste over det ganske Land. Og i dets Rækker er nu fremdeles Pladsen for den Arbejderungdom, der har Øjet aabent for de Krav, der stilles til den; i dets Rækker uddanner Arbejderklassen de Aandens Rekrutter, der siden i veludrustet Stand med Aandens opplantede Bajonetter skal storme og jævne de Skanser og Grave, der lukker Folket og Menneskeheden ude fra med lige Ret at kunne udvikle ulige Evner i Tilværelsens Kamp, og da bliver det Arbejdets Ungdom, der bygger os det Samfund, der betinger os Lykke og Frigørelse.

Men intet Sekund maa den tabe af Minde:

Nyd din Ungdom — og nyt den!
p.t. Krabbesholm Sanatorium.

Jens Christensen.

Den 19. November 1922 afsløredes paa *Jens Christensens* Grav paa Skive Kirkegaard en Mindesten, hvortil Midlerne var indsamlet blandt Forbundets Medlemmer. 2—300 Mennesker deltog i Højtideligheden, og Forbundsformand *Chr. Christiansen* talte.

I *Rød Ungdoms* Julenummer 1920 var udskrevet en Præmiekonkurrence om et Fyndord for Forbundet og et Motto for Bladet. Vinderen blev Valby Afdelings Formand *H. P. Pedersen*, der havde foreslaaet: »For Sandhed og Ret«. Dette var derefter *Rød Ungdoms* Motto i de følgende to Aar, indtil *Johs. Jacobsen*, der efter *Jens Christensens* Død fortsatte som Redaktør, egenmægtigt ændrede det til: »For Ungdom og Socialisme«. Han fik dog Absolution! I Marts 1924 gik *Rød Ungdom* over til nyt Format, det »moderne«, ordinært 8 Sider, ved særlige Lejligheder 12 eller endog flere. Det lykkedes at skaffe flere An-

noncer, og i længere Tid havde man en stor Cigaret-Annonce («Flag»), der fyldte omtrent Halvdelen af Bagsiden. Den gav Anledning til Kritik fra en Del Medlemmers Side, man syntes ikke, at *Rød Ungdom* skulde have Indtægter gennem den Slags Annoncer. Imidlertid ræsonnerede Sekretariatet snusfornuftigt, at da det ikke var forbudt D. s. U.s Medlemmer at ryge Cigaretter, og da de fleste af dem røg efter Evne, kunde der ikke være noget ondt i at optage den paagældende Annonce!

Flemming Madsen
Redaktør af «Rød Ungdom» fra 1. April 1937 til
1. December 1937

Med Udgangen af 1925 traadte *Johs. Jacobsen* tilbage som Redaktør, efter at han var rejst fra Korsør, og Efterfølgeren blev Højskoleforstander *Jul. Bomholt*, Esbjerg. Bortset fra, at Overskrifterne bliver større og pynteligere, medfører dette Redaktørskifte ingen væsentlige Ændringer i Bladets tekniske Udstyr, men derimod i Indholdet. Karakteristisk for den ny Redaktør er det, at han starter med en Artikelserie om den sociale Digtning's Førerskikkelser baade ude og herhjemme, begyndende med Jack London. *Rød Ungdom* faar et litterært Tilsnit, og der lægges Vægt paa Boganmeldelser. Der kommer store Artikler om »Arbejderungdommen og Bibliotekerne«, »Arbejderne og Kunsten«, »Lange-Müller og dansk Folkekultur« osv., og der knyttes flere nye Medarbejdere til Bladet, kendte Navne, der figurerer i Overskrifterne: »Skrevet for Rod Ungdom af N. N.« Det passede saa udmærket og var et Held for baade Bladet og Bevægelsen, at netop *Jul. Bomholt* havde Redaktionen af *Rød Ungdom* i disse Aar, da D. s. U. slog ind paa de nye Arbejdsformer og bevidst anlagde en udpræget kulturel Linje.

Jul. Bomholt, der ved Valget i 1929 var kommet ind i Folketin-

Carl Emil Hansen
Redaktør af »Rod Ungdom« fra 1. Dec. 1937 til
1. April 1940

get som Repræsentant for Esbjergkredsen, forlod Redaktørstillingen i Februar 1930, og for første Gang blev en Københavner nu Redaktør af *Rod Ungdom*. Det var Boghandlermedhjælper *Lars M. Olsen*, der overtog Redaktionen 1. Marts 1930. Med *Lars M. Olsen* holder en ny og moderne Teknik sit Indtog i *Rod Ungdom*. Rubrikkerne bliver festligere, nogle af dem tegnes endog, og der kommer flere Illustrationer, baade Fotos og Tegninger. Programmet for det nordiske socialistiske Ungdomsstævne i København 12.—13. Juli 1930 fylder Midtersiderne og er om-

rammet af farvetrykte Tegninger og ovale Fotos med Motiver fra København. Noget tilsvarende er aldrig før set i *Rod Ungdom*, og man kan tænke sig, at Udgiftskontoen for Illustrationer til Bladet har taget et kraftigt Sving opad! *Lars M. Olsen* var Redaktør af *Rod Ungdom* i 7 Aar, den hidtil længste Periode, nogen af Bladets Redaktører har haft, og det var 7 Aar med store politiske Begivenheder saavel i Udlandet som herhjemme. Det præger naturligvis i høj Grad *Rod Ungdom* i disse Aar; der er *Politik* i Bladet som aldrig før, og der tages Stilling til alle døgnpolitiske Situationer af Betydning. Tonen er djærv, undertiden stærk, Tiden kræver det. Vi er desuden inde i den socialpolitiske Periode af D. s. U. s. Liv, og *Rod Ungdom* bærer tydelige Vidnesbyrd derom. Det er tillige i disse Aar, de nye Signaler om »Danmark for Folket« lyder, og *Rod Ungdom* giver kraftigt Ekko deraf. Bladet er et klart Spejlbillede af Tiden, og alt det Ny, der vælder frem, ligesom kræver at komme til at *ligne* noget, naar det faar sin Omtale. Og det sker. Den store Streg er kommet ind i *Rod Ungdoms* Spalter.

Efter *Lars M. Olsen* fulgte Journalist *Flemming Madsen*, der i diametral Modsætning til sin Forgænger fik den hidtil korteste Redaktør-Periode ved *Rød Ungdom*, nemlig kun 8 Maaneder (April—December 1937), idet han fik Ansættelse ved Den internationale faglige Central i Paris. I *Flemming Madsens* Tid føres den moderne Bladteknik videre. Nu begynder *Rød Ungdom* at odsle med Pladsen! Det er Fagmanden, som véd, at den hvide Plads undertiden kan gøre større Virkning end Bogstaverne, de være nok saa høje og brede. Det aktuelle politiske Stof er stadig fremtrædende, og Redaktørens udenrigspolitiske Interesse spores.

Erik Hansen

Redaktør af »Rød Ungdom« fra 1. April 1940

Ved *Flemming Madsens* Afrejse til Paris vender Redaktionen af *Rød Ungdom* tilbage til Provinsen, denne Gang til Nakskov. Det er Journalist *Carl Emil Hansen*, der nu fører *Rød Ungdom* videre, i den sidste Del af Perioden med Bopæl i København. Med *Carl Emil*, som han slet og ret kaldes til daglig, dukker den store Fotomontage op i *Rød Ungdom*, somme Tider fylder den hele Sider. Hug og Parade vaagner til Live igen, tilmed i langt større Format end i »gamle Dage«, og i »Maanedens Dagbogsblade« bolttrer Redaktørens letflydende, men sikre Pen sig til stor Glæde og Udbytte for Læserne. I *Carl Emil Hansens* Tid udbryder Krigen, og dermed stilles *Rød Ungdom* over for nye, alvorlige Opgaver.

Det haardeste Job blev dog levnet til *Erik Hansen*, *Rød Ungdoms* nuværende Redaktør, der overtog Hvervet 1. April 1940, faa Dage for Landets Besættelse, og saaledes har maattet lave politisk Ungdomsblad under Forhold og Vilkaar, som ingen af Forgængerne nogen Sinde havde dromt om. (Men dette Ka-

pitel maa vente til en anden Gang.) Endskønt det paa Forhaand skulde synes umuligt, har *Erik Hansen* dog gjort det Kunststykke at give *Rød Ungdoms* tekniske Udstyr endnu en Tak over i det moderne; han bruger ikke Spaltestreger, men baade Fotomontage og hvid Plads.

Som Følge af den organisatoriske Nyordning, D. s. U. gik over til i 1940, ophørte *Rød Ungdom* med at være obligatorisk Medlemsblad og bliver nu udbudt i Abonnement og Løssalg. Denne Ændring har naturligvis i ikke ringe Grad øvet sin Indflydelse paa saavel Indhold som Udseende. Et Blad, der ønsker at komme i Kontakt med det store Publikum, maa nødvendigvis have lidt mere »Kulør« over sig end det obligatoriske Medlemsblad. Denne »Kulør« har *Erik Hansen* forstaaet at give Bladet, ogsaa i rent bogstavelig Forstand, idet »Hovedet« fremtræder i rød Farve.

Dette »Hoved« har i Aarenes Løb skiftet *Udseende* adskillige Gange, men aldrig *Navn*, og det har for D. s. U. altid betegnet et Bannermærke, en Tribune, et vigtigt Vaaben!

At være Sekretær i D. s. U. har siden Chr. Christiansens Afgang i 1927 kunnet betragtes nærmest som en Slags Kronprins-Stilling. I hvert Fald er Sekretæren altid rykket op som Formand, naar Pladsen blev ledig. Saaledes ogsaa med Victor Gram, D. s. U.s Formand siden 1942, da Poul Hansen sagde Farvel. Derimod adskiller Victor Gram sig fra de øvrige Formænd derved, at han er den første, hvis Navn ikke ender paa *sen* — og fremdeles ved, at han ikke som hine er udlært, men *tillært* (som Sølvsliber i Barndomsbyen Fredericia). Iøvrigt er han godt tillært ogsaa paa aandelige Omraader, og han ved, at Visdom uden Gerning er som Bi uden Honning — han lever allenfals derefter. Som 16-aarig kom Victor Gram i 1926 ind i D. s. U. i Fredericia, og 17 Aar derefter — i 1943 — blev han Folketingsmand for Fredericiakredsen. For anden Gang har D. s. U. en Formand, der er Medlem af Rigsdagen. Skulde H. C. Hansen mon have dannet Skole? — Rent umiddelbart virker Victor Gram ved sin Ro. Han taler klart og klogt, uden megen Gestus; han kommer ikke i Affekt for saa lidt, og selv om en Afstemning gaar ham imod, bliver han tilsyneladende end ikke fornærmet. Det hændte paa et Hovedbestyrelsesmøde, at et af Sekretariatet stillet Forslag faldt ved Afstemningen, omend blødt. Victor Gram konstaterede Resultatet, stak sin kære Shagpipe i Munden og kiggede ud over Forsamlingen, som om han vilde sige: Ja-ja-da, men jeg har nu alligevel Ret! Men han sagde ikke noget — og gik saa over til næste Sag paa Dagsordenen.

Victor Gram

Formand for D. s. U. siden 1. Oktober 1942.
(Sekretær 1937 - 42)

Det er Bjørnstjerne Bjørnsons Taktik om igen: Ikke ærgre sig gul og grøn over et enkelt Spørgsmaal og derved miste Kræfterne og Humøret til næste Opgave. Og hvilken klog Taktik! — Ligesom sin Forgænger er Victor Gram blevet en højt skattet og stærkt benyttet Kraft inden for Dansk Ungdomssamvirke, af hvis Arbejdsudvalg han er Medlem, ligesom han har ledet flere af Samvirkets Kursus. Victor Gram har som Formand udelukkende virket under ekstraordinære Forhold med stedse tiltagende Vanskeligheder. Tænk blot paa Datoer som 29. August 1943 og 19. September 1944. Men han er ikke den Mand, der lader sig kue af Vanskeligheder, Arbejdet skal fortsættes, og i Eftersommeren 1944 blev Offentligheden præsenteret for D. s. U.s store socialpolitiske Arbejdsprogram. Det var opløftende i en ellers trist Tid. Victor Gram vil, at det skal gaa fremad trods alt, og med ham i Spidsen føler man Tryghed. — For første Gang hænder det her i Landet, at et socialdemokratisk Ungdomsforbund fylder 25 Aar, og man er næsten ved at hengive sig til den Tro, at det er mere end et Tilfælde, naar D. s. U. i Jubilæumsaaret har en Formand, der bærer Navnet *Victor*, hvilket er udlagt: *Sejrhernen!*

UNDER KRIG OG BESÆTTELSE

Den sidste Periode i D. s. U.s 25-aarige Historie, Femaaret 1940—45, har staaet i *det nationale og folkelige Samarbejdes Tegn*, skabt ved de af Krigen og Besættelsen fremkaldte Vilkaar for Land og Folk. Saa langt tilbage, vort Kendskab til Historien rækker, har Danmark og det danske Folk ikke været bragt i en Situation som den, der opstod ved den tyske Militærmagts Besættelse af Landet den 9. April 1940; men heller aldrig nogen Sinde har vi vel oplevet en saadan Samling af Folket som den, der fulgte efter hin bitre Dag.

Naar denne folkelige Samling kunde fuldbyrdes, skyldtes det, at Sindene gennem længere Tid var forberedt derpaa. Allerede i Midten af 30-erne sporedes Strømninger i Retning af Samling om Folkestyre og Demokrati som det bærende Grundlag for alt politisk Liv, hvad der saa end ellers kunde skille Partierne imellem. Fra ungkonservativ Side havde lydt noget om, at ligesom det 19. Aarhundrede havde været Frihedens, saaledes kunde det 20. Aarhundrede maaske blive Pligtens og Disciplinens. Over for denne og lignende Tale, der lod ane Tilstedeværelsen af Tendenser til at forlade Folkestyrets Grundlag, stod D. s. U. som urokkelig Tilhænger af dansk Demokrati og Folkestyre. Som *Hedtoft-Hansen* i en Replik i 1940 til de *antidemokratiske* »socialistiske« Bevægelser formulerede det: Hellere Demokrati uden Socialisme end Socialisme uden Demokrati!

I en Udtalelse i Anledning af Folketingsvalget den 3. April 1939 siger D. s. U.s Hovedbestyrelse bl. a.:

Med Interesse følger vi det under Undervisningsministeriet nedsatte Ungdomsudvalgs Arbejde, idet vi forventer, at dette Udvalg vil opnaa

Ungdommens Bekendelse til Folketret

positive Resultater med Hensyn til Gennemførelsen af en Samfunds-skole for navnlig de 18-20-aarige, en Skole, der lægger Vægt saavel paa Ungdommens fysiske Opdragelse som paa dens Udvikling i *Demokratiets Aand*. Vi betragter dette Udvalgs Nedsættelse som Udtryk for, at den socialdemokratiske Ungdoms Ønske om en ny og omfattende Ungdoms-lovgivning vil blive opfyldt, og henviser her til vore i tidligere Udtalelser fremsatte Synspunkter. Over for Spørgsmaalet om denne Samfunds-skole er efter vor Opfattelse Problemstillingen Frihed eller Pligt ikke den rette. Afgørende maa være Hensynet til *Ungdommens Udvikling i Folkestyrets Aand og Nødvendigheden af at opelske Ungdommens Forstaaelse af dens Samhørighed med Folkestyrets bærende Principper og humanistiske Udgangspunkt*.

Paa D. s. U.s Kongres i Aarhus i Paasken 1940 — et Par Uger før Besættelsen — vedtoges en stor Udtalelse, hvori siges, at »nu mere end nogen Sinde stilles der Krav om *Samarbejde* og Offervilje af alle og ikke mindst af Ungdommen for at værne vort Lands Frihed og Selvstændighed og for at bevare *Danmarks politiske og sociale Demokrati*«.

Der er i disse Udtalelser taget ren og klar Stilling til Spørgsmaalene Folkestyre, Demokrati og Samarbejde, og Tiden skulde vise, at de nævnte Tendenser inden for den konservative Ung-

D. s. U. s Hovedbestyrelse 1927

dom kun havde betegnet en Episode. Da det kom til Stykket, stod Konservativ Ungdom paa Linje med D. s. U., Venstres Ungdom, Radikal Ungdom og Retsforbundets Ungdom, ligesom de fem demokratiske Partier fandt hverandre i et Samarbejde under Ledelse af Samlingsregeringen med Stauning i Spidsen.

Sammen med Ledere fra andre Ungdomsorganisationer deltog Repræsentanter for D. s. U. i Forsommeren 1940 i nogle Drøftelser, der havde til Formaal at finde frem til en Form for et Ungdommens Samarbejde. Disse Drøftelser endte med et positivt Resultat, og den 25. Juni 1940 blev *Dansk Ungdomssamarvirke* (D. U.) oprettet som en Forening af Ungdomsledere og uden organisatorisk Tilslutning til de bestaaende Ungdomsforbund. Dette Samarbejde stilede imidlertid videre, og paa D. s. U. s Hovedbestyrelsesmøde den 25. August, hvor Forbundsformand *Poul Hansen* redegjorde for Sagen, godkendtes det hidtil udførte Arbejde, foruden at Sekretariatet fik Bemyndigelse til at fortsætte Forhandlingerne med andre politiske Ungdomsforbund. Endvidere opfordredes Afdelingerne til at medvirke ved Dannelsen af lokale Udvalg. De fortsatte Forhandlinger resul-

terede i Løbet af Oktober Maaned i en Omdannelse af D. U., saaledes at Samvirket kom til at omfatte selve Organisationerne, uden at der naturligvis blev Tale om en Sammenslutning af disse, og paa et Repræsentantskabsmøde den 31. Oktober 1940 valgtes Professor, Dr. theol. *Hal Koch* til Formand.

Hal Koch
Professor, Dr. theol.
Formand for Dansk Ungdomssamvirke

D. U. omfatter de fem politiske Ungdomsforbund, der staar paa det demokratiske Folkestyres Grund, samt flere upolitiske Organisationer, hvoraf de to største er De danske Gymnastikforeninger og De danske Ungdomsforeninger (de grundtvigske, der har deres Styrke navnlig i Jylland). Derimod staar — mærkeligt nok — K. F. U. M. og K. samt De danske Skytte- og Gymnastikforeninger stadig udenfor. Den største Forsamling inden for Samvirkets Ledelse er Repræsentantskabet, der tæller ca. 100 Medlemmer, fordelt over hele Landet, og holder Møde et Par Gange om Aaret. Arbejdsudvalget er af betydeligt mindre Omfang og derfor langt mere mobilt, hvad ogsaa er nødvendigt, da det ret hyppigt maa samles til Møde. I dette Udvalg har D. s. U. hele Tiden været repræsenteret ved sin Formand, først *Poul Hansen* og derefter *Victor Gram*. Siden Januar 1941 har D. U. udgivet et Blad, »Lederbladet«, der udkommer en Gang maanedlig og er et fortræffeligt Bindeled mellem de tilsluttede Organisationers Ungdomsledere. Det daglige praktiske Arbejde ledes af et Centralkontor i København.

D. U.s Virksomhed har bl. a. omfattet Studielederkursus og Afholdelse af Sommerlejre med stærkt politisk prægede Programmer. Fremdeles er foranstaltet Kampagne for Tilgang af nye Medlemmer til de bestaaende Ungdomsorganisationer. I 1942

Foredrag i Landslejren

toges Arbejdet for Rejsning af en *Lederhøjskole* op; men denne Tankes Realisering har man dog foreløbig maattet udskyde.

I det lokale Samarbejde har der hist og her vist sig visse Modsætningsforhold, hvorimod det landsomfattende Samarbejde stadig er forløbet upaaklageligt. D. U.s Arbejde er vokset ikke alene i Omfang og organisatorisk Fasthed, men ogsaa i Klarhed.

Dannelsen af Dansk Ungdomssamvirke var en Begivenhed, der vakte Opsigt Landet over og blev meget omtalt i Pressen. Fra een Side blev D. U. mødt med absolut Uvilje og Mistænksomhed, og fra anden Side med Bekymring for, at et saadant Samarbejde skulde virke udflydende og forfladigende paa de politiske Ungdomsorganisationers Virksomhed og dermed forringe Ungdommens Interesse for Politik. Disse Bekymringer er forlængst gjort til Skamme af selve Virkeligheden. Med Professor *Hal Koch* som den ideelle Formand og utrættelige Agitator baade i Tale og Skrift har D. U. netop virket fremmende for Ungdommens politiske Interesse og Forstaaelse. Det kan udtrykkes paa den Maade, som D. U.s tidligere Forretningsfører, *Knud Gedde*, har gjort det over for den socialdemokratiske Provincespresse: Fra de *politiske* Ungdomsorganisationer har Sam-

D. s. U. s sidste Hilsen til Stauning, da Baaren føres til Bispebjerg Krematorium, Maj 1942

arbejdet betydet en haardt tiltrængt Udvidelse af Horisonten og for de *upolitiske* en Forstaaelse af, at Samfundsspørgsmaal kommer ingen vaagen Ungdom uden om.

D. U. s Betydning for den demokratisk indstillede danske Ungdom og for Sammenholdet i det danske Folk i det hele taget under de dybt alvorlige Forhold siden Foraaret 1940 er hævet over enhver Tvivl, og det er derfor naturligt, at man i god Tid inden for interesserede Kredse har paabegyndt Droftelsen af, hvad der skal ske med D. U., naar Freden og Friheden engang vender tilbage. Glædeligt er det at kunne konstatere almindelig

Enighed om, at en Fortsættelse af Samarbejdet under en eller anden Form ogsaa efter Krigen er absolut ønskeligt. Ungdoms-samvirket maa under alle Omstændigheder bevares, skriver Højskolelærer *Arne Nørgaard*, Ryslinge, i »Lederbladet« for Juli 1944, og han tilføjer: »Tanken er saa genial, at Samvirket ikke maa forsvinde, fordi de Omstændigheder, der skabte det, falder bort«.

Paa et ekstraordinært Møde, som Hovedbestyrelsen for D.s.U. holdt paa Roskilde Højskole i August 1944, oplyste Formanden, *Victor Gram*, med Henblik paa D. U.s Fremtid, at der i alle de tilsluttede Organisationer var Enighed om at lade D. U. afvikle til Fordel for et *Ungdomsraad*, saa snart Forholdene tillader det. Baade politisk og folkeligt er der opnaaet store Resultater gennem Ungdomssamvirket, sagde Formanden videre, og selv om Forudsætningerne for denne Organisation falder bort, vil der utvivlsomt ogsaa i Fremtiden være Opgaver, hvorom man kan samarbejde og opnaa Resultater. Hovedbestyrelsen tilsluttede sig Tanken om et Ungdomsraad, og Sekretariatet fik frie Hænder til at handle vedrørende denne Sag.

Viljen til under en eller anden Form at fortsætte Ungdoms-samvirket ind i Fredens Dage er altsaa til Stede, og Evnerne skorter det jo ikke paa. Maaske faar vi da et Ungdomsraad, og — hvem véd — maaske kan der af dette med Tiden udvikle sig en Slags *Ungdommens Rigsdag*, hvor Meningerne mødes og brydes i Offentlighedens Overværelse ...

Foruden Samarbejdet med andre Ungdomsorganisationer har D. s. U.s positive Stillingtagen til »Folk og Værn« og Udformningen af det store sociale Arbejdsprogram i stærk Grad været med til at præge den fjerde Periode i D. s. U.s Historie. Disse to Spørgsmaal er imidlertid alt omtalt under andre Afsnit i Bogen, og vi kan derfor i det efterfølgende nøjes med en lille Gennemgang af en Del af de øvrige Ting, der i denne Periode har været med til at lægge Beslag paa Tid og Kræfter inden for D. s. U.

Da Forbundet holdt sin 8. Kongres i Aarhus i Paasken 1940, havde den anden Verdenskrig varet et halvt Aar, og dens Slag-skygger var ogsaa faldet ind over Danmark, selv om vi endnu

Enighed om, at en Fortsættelse af Samarbejdet under en eller anden Form ogsaa efter Krigen er absolut ønskeligt. Ungdomsamvirket maa under alle Omstændigheder bevares, skriver Højskolelærer *Arne Nørgaard*, Ryslunge, i »Lederbladet« for Juli 1944, og han tilføjer: »Tanken er saa genial, at Samvirket ikke maa forsvinde, fordi de Omstændigheder, der skabte det, falder bort«.

Paa et ekstraordinært Møde, som Hovedbestyrelsen for D.s.U. holdt paa Roskilde Højskole i August 1944, oplyste Formanden, *Victor Gram*, med Henblik paa D. U.s Fremtid, at der i alle de tilsluttede Organisationer var Enighed om at lade D. U. afvikle til Fordel for et *Ungdomsraad*, saa snart Forholdene tillader det. Baade politisk og folkeligt er der opnaaet store Resultater gennem Ungdomsamvirket, sagde Formanden videre, og selv om Forudsætningerne for denne Organisation falder bort, vil der utvivlsomt ogsaa i Fremtiden være Opgaver, hvorom man kan samarbejde og opnaa Resultater. Hovedbestyrelsen tilsluttede sig Tanken om et Ungdomsraad, og Sekretariatet fik frie Hænder til at handle vedrørende denne Sag.

Viljen til under en eller anden Form at fortsætte Ungdomsamvirket ind i Fredens Dage er altsaa til Stede, og Evnerne skorter det jo ikke paa. Maaske faar vi da et Ungdomsraad, og — hvem véd — maaske kan der af dette med Tiden udvikle sig en Slags *Ungdommens Rigsdag*, hvor Meningerne mødes og brydes i Offentlighedens Overværelse ...

Foruden Samarbejdet med andre Ungdomsorganisationer har D. s. U.s positive Stillingtagen til »Folk og Værn« og Udformningen af det store sociale Arbejdsprogram i stærk Grad været med til at præge den fjerde Periode i D. s. U.s Historie. Disse to Spørgsmaal er imidlertid alt omtalt under andre Afsnit i Bogen, og vi kan derfor i det efterfølgende nøjes med en lille Gennemgang af en Del af de øvrige Ting, der i denne Periode har været med til at lægge Beslag paa Tid og Kræfter inden for D. s. U.

Da Forbundet holdt sin 8. Kongres i Aarhus i Paasken 1940, havde den anden Verdenskrig varet et halvt Aar, og dens Slagskygger var ogsaa faldet ind over Danmark, selv om vi endnu

havde vor Selvstændighed i Behold. Ogsaa paa D. s. U.s Arbejde øvede de alvorlige Tider deres Indvirkning. I sin Beretning udtalte Formanden, *Poul Hansen*, at selv om de militære Indkaldelser naturligvis havde berørt en Del af de ledende Kammerater, havde dette dog ikke i særlig Grad hemmet Arbejdet. Langt alvorligere havde Afdelinger med Ungdomshjem været berørt først af Kafferationeringen, senere og navnlig af Brændselsmanglen. Næppe mange udenforstaaende havde vel ellers tænkt sig, at der fandtes nogen umiddelbar Forbindelse mellem Kafferationering og politisk Ungdomsarbejde; men naar det oplystes, at 122 af Forbundets 314 Afdelinger havde eget Ungdomshjem, deraf 64 lejede, og naar man erindrer sig den betydelige Rolle, det fælles Kaffebord spiller i dansk Foreningsliv, vil man forstaa, at det ikke var saa faa af Forbundets Medlemmer, der pludselig blev berøvet Muligheden for at faa sat en Smule materialistisk Kulør paa deres Sammenkomster i Ungdomshjemmet.

Under den første Verdenskrig (1914—18) førte S. U. F. som omtalt en stærk og til Tider paagaende Agitation for at faa Sikringsstyrken sendt hjem. I sin Bog om F. J. Borgbjerg erindrer *H. P. Sørensen* om, at S. U. F. til Nytaar 1916 sendte hvert Medlem af den socialdemokratiske Rigsdagsgruppe følgende Nytaarshilsen: »Glædeligt Nytaar! Send Sikringsstyrken hjem! Socialdemokratisk Ungdomsforbund.« Da en af de unge Socialdemokrater mødte *Borgbjerg* paa Gaden og spurgte ham, hvad han syntes om Hilsenen, svarede han uden Betænkning: »Ganske fikst, men ganske betydningsløst!«

Da D. s. U. i 1939 skulde tage Stilling til Spørgsmaalet Indkaldelserne til Beredskabsstyrken, var saa meget forandret siden 1916, og D. s. U. indtog konsekvent en positiv Holdning. I Anledning af en offentlig Debat om Neutralitetsberedskabet og de Indkaldte offentliggjorde Sekretariatet i *Rød Ungdom* for December 1939 en Udtalelse, hvori det bl. a. hed:

Til Hævdelse af Neutraliteten er de indkaldte militære Beredskabsstyrker nødvendige, selv om ingen umiddelbar Fare truer. Neutralitetsreglerne maa kunne kræves respekteret og Neutralitetskrænkelser afvises. Udadtil maa det staa klart, at det er vor bestemte Vilje at bevare Neutraliteten og vor Nations Frihed og Selvstændighed.

Det er derfor en for hele Landet og hele Befolkningen livsvigtig Opgave, der opfyldes af den indkaldte Ungdom, hvoriblandt mange af D. s. U. s Medlemmer. Vi er overbevist om, at Ungdommen forstaar dette og er sig sit Ansvar bevidst.

Indkaldelserne betyder et Offer for den Ungdom, de rammer — saavel for de lidt ældre, der maaske kaldes bort fra Hjem og Familie og et fast Arbejde, som for de yngre, der nødvendigvis maa faa en ekstraordinær lang Tjenestetid. Det er derfor kun ret og rimeligt, at der fra Samfundets Side vises størst mulig Hensyntagen over for Ungdommen i Vaabenfrakken.

Forøvrigt indeholdt samme Nummer af *Rød Ungdom* et stort Interview, som Bladets Redaktør, *Carl Emil Hansen*, havde haft med Forsvarsminister *Alsing Andersen* om de Indkaldtes Forhold.

Som et Budskab om Tidens bitre Alvor bragte *Rød Ungdom* for Maj 1940 en Mindeartikel om Menig Nr. 305 af 2. Regiments Kanonkompagni *Hans Christian Hansen*, der var blandt de Faldne under Træfningerne i Sønderjylland om Morgen den 9. April 1940. Den faldne Soldat, der kun blev 20 Aar, havde været aktiv Deltager i baade D. U. I. og D. s. U. i Kerteminde.

Til Trods for de ekstraordinære, helt uvante Forhold og de mange overordentlige Vanskeligheder, som Besættelsen har medført, er det ved sejt Energi og Tro paa Fremtiden lykkedes D. s. U. at fortsætte sit Oplysnings- og Skolingsarbejde. Mørklægningen skabte Devisen: *Mørketid er Læsetid*, og selv i de mørkeste Tider skinner der Lys i mange Studiekredse i By og paa Land. Restriktioner af forskellig Art, forhojet Lokaleleje eller ligefrem Lokalemangel, Trafikvanskeligheder og utallige andre Besværligheder har vel lagt Hindringer i Vejen for Agitationen og det kulturelle Arbejde, men aldrig bragt det til Standsning.

Aaret 1943 blev det mest kritiske for Bevægelsen. Man havde ellers haft en god Vintersæson 1942—43, og alt tegnede gunstigt for det følgende Aar, saaledes at der næredes begrundet Haab om Fremgang paa alle Omraader. Men det kom til at gaa anderledes. Det blev en urolig Sommer, og den 29. August blev en skelsættende Dato for hele Folket. Indførelsen af militær Undtagelsestilstand med tilhørende Spærretid og mange andre, sær-

Fra Gæstebordet ved Kongressen i København 1943

deles mærkbare Indgreb og Ændringer i det daglige Liv skabte Hindringer af en uanet Karakter og et hidtil ukendt Omfang.

Alligevel kunde der paa Hovedbestyrelsesmødet den 9. April 1944 meldes om en betydelig Virksomhed i det forløbne Aar. 1943 blev med sine Lys- og Skyggesider ikke det, vi havde ventet, hed det i Beretningen, men — tilføjedes der — tilbage bliver dog det uomtvistelige, at *D. s. U. bestod den Prøve, som Tiden satte os paa.*

Antallet af Afdelinger var gaaet ned fra 296 til 287, og Medlemstallet var dalet fra 22.761 til 22.220. Nogen foruroligende Tilbagegang var det jo ikke, og man maa snarere udtrykke sin Forundring over, at Stillingen blev holdt saa godt. Videre kunde berettes om 6000 forskellige Arrangementer og om 215 Studiekredse med omtrent 2500 Deltagere, foruden at 2000 Medlemmer havde deltaget direkte i Oplysningsarbejde uden for *D. s. U.* For Studiekredsene havde de mest dyrkede Emner været: Socialdemokratisk Ungdomsarbejde, Borger i Danmark, Socialismens Teori, Aktuelle Problemer, Litteratur, Samfundskundskab, Danmarks politiske Historie, Fritidsproblemer, Kommunalkundskab, Danmarks Erhverv, Raastofproblemer, Kultur og Frihed. Kooperation, Nordiske Problemer, Lederproblemer.

Et særligt vanskeligt Spørgsmaal under de ekstraordinære Forhold er Fremskaffelse af Lokaler, og til Minde om Tiden skal der her tages et lille Udpluk af Beretningens Afsnit derom:

Især i Jylland . . er det mange Steder umuligt at fremskaffe Lokaler . . 20 jydsk Afdelinger melder, at det overhovedet ikke er til at opdrive Lokaler; 4 jydsk Afdelinger meddeler, at deres Ungdomshjem er optaget; 27 Afdelinger melder om meget daarlige Lokaleforhold. Ud over 42 Afdelinger, der har Ungdomshjem alene eller i Samarbejde med andre Arbejderorganisationer (Hovedparten af disse findes i København), er der kun 23 Afdelinger, der har faste Tilholdssteder i Forsamlingsbygninger eller lignende. De resterende Afdelinger fører en omflakkende Tilværelse, og det er under saadanne Forhold umuligt at skabe en fast Plan i Arbejdet. I visse Byer maa alle de lokale Foreninger kappes om et enkelt Lokale, og det er derfor meget begrænset, hvor ofte en enkelt Forening kan faa Lokale. Dertil kommer, at Priserne for saadanne Lokaler er oppe paa saa svimlende Beløb, at større omfattende Virksomhed af økonomiske Grunde simpelthen er en Umulighed . . Det oplyses fra Vendsysselkredsen, at Tilstrømningen af Arbejdere har medført, at selv de mindste »Huller« er belagt. I Nordjylland er mange Lokaler i Brug til andet Formaal, hvad der ogsaa gør sig gældende for de øvrige jydsk Kredse. Sydøstjyllandskredsen meddeler, at Halvdelen af Kredsens Afdelinger ved Lokalemanglen overhovedet ikke har Mulighed for Afdelingsarbejde. Det hedder i Indberetningen: »Der er simpelthen ikke andet at gøre for de fleste Landafdelinger end at afvente Krigens Afslutning.« I Sønderjylland har saa godt som alle Afdelinger i kortere eller længere Tid været hjemløse; saaledes har Sommersted Afdeling gennem 2 Aar ikke kunnet faa Lokaler.

Saaledes indberettes der altsaa til D. s. U. i Aaret 1944.

Den første Udtalelse af D. s. U.s Hovedbestyrelse under Besættelsen blev vedtaget paa Mødet paa Roskilde Højskole den 25. August 1940, og den lyder i sin Helhed saaledes:

Den alvorlige Situation, hvori vort Land befinder sig, har stillet dansk Styre og dansk Ungdom over for større Opgaver end nogen Sinde. Vi tilsiger den socialdemokratiske Ungdoms Medvirken til paa Folkestyrets Grund og i nært Samarbejde med al dansk Ungdom at løse disse Opgaver, og vi fordømmer dem, der ved skadelig Adfærd paa Trods af givne Paabud eller ved undergravende Propaganda og Manøvrer over for Folkestyret stiller sig selv uden for det nationale Sammenhold, som Tiden kræver.

Landslederkursuset paa Kraglund August 1944

Det er en fælles Hovedopgave for al dansk Ungdom at værne og videreføre dansk Kultur, dansk Frihedstradition og dansk medmenneskelig Indstilling.

Vi erkender, at Løsningen af de paatrængende økonomiske og nationale Problemer maa medføre store Ofre for hele Folket. Ved Byrdernes Fordeling bør Hensyn tages til, at visse Befolkningsgrupper allerede har set deres Levestandard saa stærkt forringet, at yderligere Ofre ikke med Rimelighed kan kræves. Det er for Sammenholdet i Folket vigtigt, at Byrderne fordeles under ligelig Hensyntagen til Bæreevnen.

For vort Lands Fremtid er det af afgørende Betydning, at Ungdommens Vilje til Arbejde og Dygtiggørelse imødekommes ved hensigtsmæssige Foranstaltninger, bl. a. Oprettelse af en Ungdomsskole eller Samfundstjeneste, der forener produktivt Arbejde med fysisk og aandelig Opdragelse, der i Form og Indhold svarer til dansk Folkekarakter.

Vi bekræfter vor Troskab over for den socialdemokratiske Arbejderbevægelse, hvis faglige og politiske Reformarbejde gennem to Menneskealdre har aabnet ogsaa Arbejderne en Plads i Nationen og derved øget dens Kraft og Rigdom.

Vi retter til al dansk Ungdom en indtrængende Appel om i Enighed og Sammenhold at spænde Kræfter og Vilje for at føre det folkestyrede Danmark gennem Krigtidens Vanskeligheder.

Denne Bekendelse til Danmark, til dansk Folkestyre og dansk Kultur er siden ofte blevet fornyet. Blot et enkelt Citat fra *Rød Ungdoms* Nytaarsnummer 1943: »Vi er i den politiske Situation enige om at virke for det demokratiske Princip's Bevarelse. Trods Vanskeligheder er det lykkedes at bevare dette Princip, som alle oprigtige Danske slutter op omkring, fordi det passer til dansk Aand. Denne danske Aand er i disse Aar saa stærk som næppe tidligere — og denne Aand skal bære os gennem det kommende Aar.«

Danmarks socialdemokratiske Ungdom har altid staaet paa Folkestyrets Grund. Da den saakaldte »Parlamentslede« i første Halvdel af 20-erne syntes i Færd med at faa Indpas i visse Kredse her i Landet, raabte *Rød Ungdom* (December 1923) Vagt i Gevær: »*Arbejderungdommen skal være paa Vagt over for alle Anslag mod Folkestyret*; thi de Mennesker, der nærer Mistillid til Folket, vil — bevidst eller ubevidst — aldrig Folkets Vel«.

Denne urokkelige Tillid til Folkestyret deler D. s. U. sammen med Socialdemokratiet, og den er karakteristisk for saavel Partiet som dets Ungdom.

Landslederkursuset på Roskilde Højskole August 1944

EPILOG

Det er endnu ikke muligt at skrive Danmarks Historie under den anden Verdenskrig, endsige foretage en endelig Vurdering af den lange Kæde af Begivenheder, som vi har oplevet i disse Aar, og som paa afgørende Omraader har grebet saa dybt og saa smerteligt ind i vor Tilværelse.

Heller ikke for D. s. U. s Vedkommende er denne Periode rede til Historieskrivning; men eet staar dog klart, og det er dette: Da de voldsomme og skæbnesvangre Begivenheder brød ind over vort Land og Folk, viste den socialdemokratiske Ungdom sig som fuldgod dansk Ungdom. Dens Andel i dansk Arv viste sig nok at være større, end den selv havde tænkt sig; men den glædede sig derover og vedgik Arven. Den kunde ogsaa gøre det med mindst lige saa stor Adkomst som al anden dansk Ungdom; thi danske Arbejdere havde jo gennem flere Generationers haardt Slid og Opbygningsarbejde været med til at gøre Danmark bedre, skønnere og rigere, saaledes at det med Rette kunde benævnes ogsaa som *deres* Fædreland.

De unge Socialdemokrater har i disse sidste Aar tilfulde lært at vurdere Værdien af alt det, der under eet kan sammenfattes i Ordene: *Dansk Kultur*. Og de er kommet til Klarhed over, at der i denne Kultur findes meget, som vi godt kan være bekendt at stille med, naar der engang paany kaldes til internationalt Samarbejde.

Det nationale er den naturlige Forudsætning for det internationale, og derfor vil Danmarks socialdemokratiske Ungdom bygge videre paa dansk Kultur, taget i videste Forstand, med det høje Formaal at gøre Danmark til et Foregangsland paa alle Omraader og dermed yde et Bidrag af Værdi til Bestræbelserne for at samle Folkene i et socialistisk Fællesskab.

D. s. U. s Sekretariat ved 25 Aars Jubilæet.

Første Række fra venstre: Chr. Christiansen (A.O.F.), Forbundssekretær Knud E. Nielsen, Forbundsformand Victor Gram, Rejsesekretær Henning Løwe Nielsen, Alsing Andersen (Soc. Forb.). Anden Række: Ernst Drosthede (D.U.I.), Lars M. Olsen (Soc. Forb.), Peter Nielsen, Nørre Sundby, Thor Petersen (Koop. Fællesforb.), Redaktør Erik Hansen, Vald. Herningens, Fakse, Borge H. Jensen, København